

R. 3853

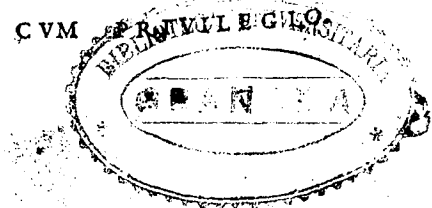
LAVRENTII
GAMBARAE
BRIXIANI
POEMATA.

Non inde expurgatio e.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.

cl. 15. LXIX.

[Handwritten scribbles]

[Handwritten mark]

R. 3853

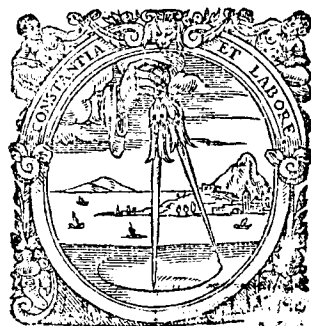
LAVRENTII

G A M B A R A E

B R I X I A N I

P O E M A T A .

Non inde expurgata e.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.

cl. 15. LXIX.

A D A L E X A N D R V M
F A R N E S I V M C A R D I N A L E M,
L A V R E N T I I G A M B A R A E B R I X I A N I,
A R C I S C A P R A R O L A E D E S C R I P T I O.

*O*s gelidos inter fontes, umbramq; virentem

10 *Dum nos te canimus, nec non praeclara tuorum*

*Facta patrum, atq; tuis fundatam collibus arcem,
Farnesia gentis columnen, lateq; coruscans
Sidus Alexander, tu vati assiste canenti*

15 *Hac de parte, leuis qua temperat, aura calores,
Et nemorum placidis percurrit flatibus umbras.*

*Et vos o faciles Nympha, quae pascua ruris
Syllani, & Caprarola, collesq; Capenos
Incolitis, vos ferre pedem, namque ipse locorum.*

20 *Hoc nostro dicam vestrorum carmine laudes,
Et mecum platani subter considite frondes.*

*Aduentu tepidi Veris letissima tellus
Aggeribus modo quae niueis obducta rigebat,
Diuerso campis florum redolebat odore:*

25 *Per nemora & lata circum frondosa volucres
Passim exercebant mira dulcedine cantus
Desuetos ob longam hyemem, siluasq; niuales,
Et noua carpebant stabulis armenta relictis
Gramina, & e viuis hauribant fontibus undas.*

30 *Cum Ladon (cui mille greges ad flumen Helori,
Tercentum & tauri supra latera alta Pachini
Pascebant virides herbas) dilecta reliquit*

Littora Trinacria, genero comitatus Aceste;
 Ut veteres consanguineos, urbemq; videret
 Ante alius urbem egregiam, sceptrisq; potentem,
 Quam vctus Etruscus interluit Albuli hymphis.

Qui postquam vidit veterum monumenta Quiritū
 Disiecta, & prolapsa solo, rerumque ruinas,
 Ingemuit, dirum exitium miseratus, & urbem:
 Arripuitque viam tendens ad Thybridis amnem,
 Hospitij memoy antiqui: visurus eosdem
 M. me locos, cum vecta rotis aurora rediret
 Crastina, & atheo lux celo immisit tenebras
 Discenteret nigrae noctis. Dehinc Thybridis altas
 Exiguarum vctus aquas tranavit Aceste
 Sicanio comite, & magni devenit ad hortos
 Farnesi, quorum custos erat UMBER Helenor:
 Te tæque consilium sera sub nocte petiuit.

At custos cari adventu latatur amici,
 Atque utrunque iubet domini succedere tectis.
 Protinus hos mensis, & gazæ accepit agresti.
 Tunc leti inter se dapibus vescuntur inemptis,
 Et rebus, quæ horrus heri fecundus alebat.
 Sed postquam depulsa famæ, sublatæque Bacchi
 Munera, & agrestes epula, sic inquit Helenor:
 Quæ Ladon tibi causa viæ? quò tenditis ambo?
 Dic age quid venias? an fors te adversa fatigat?
 Inuitumque alios cogit te querere fines?
 Nam capere tuo capiti canescere crines,
 Sit membris non tarda tuis licet ipsa senectus.
 Quam letor te nunc tantos subisse penates!
 Non scelus eluimus Ladon, respondet Helenor,
 Nec nos exilium patriis à sinibus arcet.
 Hanc nos consilio unanimis accessimus urbem.

Est

Est

Est hic & cantu & calamis præclarus Acestes,
 Et lati diues fundi, nemorumq; gregisque,
 Qui gener est, sociusq; viæ, pariterq; laboris,
 Sanguine coniunctos nobis huc venimus ambo
 Visere, & hanc præclaram urbem, nos vector ab oris
 Sicanis patrius Tyrrhena per æquora vexit
 Thybridis ad Tusci fauces: pontiq; remens
 Ille idem in patriam Tyrrhena per alta reducet:
 Cras & cris noster comes, & dux hospes Helenor,
 Si vacat, & cordi est: neque tu mirabere, me nunc
 Has cupere effigies hominumque Deumque tueri:
 A teneris tenuit nam me hæc tam iramensa cupido,
 Quæ me nunc etiam longè tenet: amulus & sum
 Antiphata patris ipse mei, qui Pana, deamq;
 Pastorum, & geminos Satyros sub certa tenebat
 Te tæ domus Numidum e saxo, quæ nunc ego seruo
 Cæstra, ob euentus rerum, regnique tumultus.
 Eius rebus sunt, & fundis magè cara paternis.
 Imminet enim nox iam nigra tenebris
 Oba & terras: surgamus Helenor,
 Memores gratæ demus defessa quieti.
 Tu Ladona petit dextra, comitemq; sinistra
 Hospes, & hæc inquit: Cum sol cras humida linquet
 Æquora, & has circum lustrabit lumine ripas,
 Addam me vobis socium, & per singula ducam:
 Nec toties audita mihi narrare pigebit.
 Hæc ait: atque illos stratis thalamoq; locavit.
 Sed postquam Titan nitidum iubar extulit undis
 Oceani, subito stratis, placidoque sopore
 Corripiunt sese, atque domos mirantur & hortos
 Farnesi, & iuxta labentes Thybridis undas
 Tunc custos horti, latus sic fatur Helenor:

A 3

Hæc

Hæc domus, atque horti sunt inter flumen, & altum
 Ianiculum positi, quos tu prope conspicias. est fons
 Deducens liquidas Tiberino à gurgite lymphas,
 Hosq; rigans hortos, fluuij, ccurrius abundans.
 Mania sunt Libyam contra, quæ Septimiana
 Est regio. his nostris non Africus ingruit oris;
 Sive calore graui premitur, seu frigore tellus:
 Sed placidi spirant Boreæ, non æstifer vrit
 Hos hortos canis, at semper viret humida tellus.
 Hunc cerne Alciden Atlantis vasta ferentem,
 Pondera, & æthereos axes, duodenag; signa. 10
 Has olim Paulus subter Farnesius umbras,
 Qui septemgeminos colles, gentemq; regebat
 Romanam imperio, toties conuiuia duxit,
 Vel iuxta hunc fontem, fluuijue ad Thybridis undam, 15
 Tempore quo Thybris felix in lata fluebat
 Aequora, & hanc claram placidis decursibus vi- 2
 scindebat, letusque suo gaudebat alumno.
 Nec sum animi dubius, eadem quin te 5
 Sint reditura, fluatque iterum pater. 20
 Vorticibus, cum præstantem de stirpe
 Prospiciet Pauli Laninia regna tenentem.
 Sæpe & Alexander sedem hanc inuisit & hortos,
 Quis Pauli est de prole satus, luménque senatus
 Purpurei: & totos horti per compita soles, 25
 Aut subter platani frondosa umbracula condit.
 Aspice odoratum citri nemus: aspice poma
 Aurea, quæ non sunt vigili seruata dracone.
 His semper ramis partim sunt mitia, partim
 Immatura virent: texunt tabulata Falerna 30
 Et Precia vitæ: nec desit fertilis arbor,
 Quæ fert omnigenos diuerso tempore fructus.

Hic

Hic & humus vario florum perfusa colore
 Ridet, & increpitat tardi surgentia Veris
 Tempora, & Hesperius spirantia flamina ab oris.
 Sed Veris producit opes, herbæque, priusquam
 5 Adueniat Ver purpureum, Zephyrique tepentes.
 His dictis, Thyberis tranarunt flumina cymba
 Exigua, celsas aëdes, & regia tecta
 Visuri, quæ iam Paulus Farnesius olim
 Condidit, hæc quondam clara regnator in vrbe.
 10 Tunc admirantur referentia marmora viuos
 Herculeos vultus, stricto & mucrone sub altis
 Porticibus stantes nudato corpore Thracas
 Intrepidus, pugnaque auidos. vident vt Dea florum
 Floribus omnigenis laues stet cincta capillos?
 15 Has solido varias spectate è marmore formas.
 Zethus hic, Amphionque intorto spumea fune
 Indomiti bouis ora tenent, senamq; nouercam
 Inuisam matri arripiunt, longæque firentis,
 Atque reluctantis toto cum corpore Dirce
 20 Fune ligant collo tauri, miseramque fluentem
 Proiecere in aquam, quæ Dirce nomine dicta est.
 Aspice honoratos ciues, quos regia Roma
 Produxit claros olim, terræque, marique:
 Quorû hic sunt capita Oebalio de marmore tantum.
 25 Hoc caput vltoris Bruti est: stat Cæsaris illic:
 Pompei stat parte alia, iuxtaque Cupido,
 Quo non Ausonia tota est formosior alter.
 Hic Pan Dametam calamos percurrere labro
 Edocet, egregius fama quem Datracus olim
 30 Calauit lapide ex Phrygio: hic Cypris amori
 E manibus arcum eripuit. Procul aspice Ladon
 Delphinum dorso puerum super alta ferentem.

A 4

Hæc

Hæc rerum est natura parens è marmore viuo.

At dignos superis thalamos, operosaque postquam
Signa Deum, pariterque hominum niuco ex oricalcho
Aut gemma, aut lapide ex Pario monstrauit Helenor.

Ille viuum secuit Capitolia ad alta Quiritum :

Atque alacres intrant renouata palatia montis,
Romulidumque vident bello parta in chytæ regna.

Atque ex ære lupam, præbentemque vbera natis
Ex Rhea quondam genitis, ubi marmore Cæsar

Calatus pariterque Augustus, & Hercules ingens

Ex ære effigies : hic Bruti, hic signa Quiritum

Plurima sunt, partim è saxo, partim ære corusco.

O Ladon olim celebratam hanc aspice rupem

Tarpeiam, quam nunc pascuntur equique gregesque.

Hæc in parte forum Romanum conspice : vendi

Nunc solet his certis pecus armentale diebus.

Aspice Auentini sedem, quò Cacus abegit

Alcida tauros, & quò nunc multa domorum

Tecta vides, vada scindebat tunc lata paludis

Nautæ rate hos inter præcelsò vertice colles.

Tantum tempus edax valet, & longinqua vetustas.

Valle erat hæc de parte ingens, atque atra vorago,

In quam vectus equo, saltu se Curtius armis

Incinctus dedit, afflictæ commotus amore

Ante alios patria, & tanto se Roma timore,

Et luctu soluit, terræque coiuuit hiatus.

Hanc summi partem montis liquere, petuntque

Partem aliam, qua Romulidis dat iura Senator.

Ad comitesque suos inquit conuersus Helenor :

Hi læua ac dextra positi de parte gigantes,

Fluuiorum sunt simulacra, è marmore, quorum

Bellando vicit Romana potentia terras.

Hæc

Hæc autem Pauli est niuco de marmore imago

Farnesi; hic quondam placidus moderator in urbe

Qui fuit & rerum prudens, cui sponte dicauit

Hoc capitolina simulacrum in sede senatus

Romanus, populusque, quòd instaurauerit urbem

Deformem, multasque vias construxerit, illasque

Ornavit; quo pestiferas non amplius auras

Auspice Roma timet, prius ut miseranda timebat.

Aureli ex ære effigiem mirantur equestrem :

Septimique vident monumenta, & fortia bello

Fornice in excelsò facta, & præclara trophæa

Parta manu, & varios habitus atq; arma, tubasque,

Ferratoque vident disiectos aricte muros.

Deinde Palatini verunt ad culmina gressus,

Et grato accepti hospicio. Sic fatur Helenor :

Hic locus est ubi longæuus rex condidit olim

Euander primas arces, lætusque recepit

Hospicio profugum Aenean : hic magnus ab oris

Hesperijs rediens olim Tyrynthius ades

Iniuit, quas tunc Euander Grauius habebat.

Hic erat imperij sedes, hic sceptræ tenebant

Romulidum primi reges, hic proxima celo

Templa Iouis statoris erant, hic alta Quirini

Regis erat domus, atque aliorum tecta Quiritum

Ardua, fulta auro, & Phrygiis decorata columnis.

Hic sedem egregiam, & prætoriam Diuus habebat

Augustus, montisque sub hac radice fluebat

Tyrrhenus Thybris, qua Dardanis filia natos

Indoluit fluuiio expositos : quos Faustulus alto

Aspèctans limo, qua parte recesserat annis

Sustulit, infantesque lupa nutrice gemellos

In stabula alta tuuit, præberet ut vbera coniux.

Pons erat hic etiam, qui coniungebat utrosque
 Hos colles, qui fornicibus, pariterque columnis
 Marmoreis inmixtus erat: vestigia nulla
 Apparent, atque hos inter fundarat Asylum
 Romulus; hac parte etiam spectabitis hortos
 A dextra partim irriguos, quis maximus olim
 Circus erat: quo certamen nauale solebant
 Romulidae, inque lacu belli simulacra ciere.

Hæc montis pars, quæ Thyberim, Capitoliâq; alta,
 Romanumq; forum spectat; concessit in usum
 Hortorum, dominumq; oblectant culta potentem
 Farnesium: dehinc progressus monstrat Helenor
 Parte alia, templi vestigia plurima pacis,
 Fornice & excelso Solymæ spolia inchyta gentis,
 Et candelabrum, diuini & fœderis aram:
 Bis senos spectant fascès, totidemq; secures,
 Et Constantini præcelso in fornice pugnas,
 Conspicuumq; altumq; Titi, & patris amphitheatrū.
 Inde Quirinali viderunt colle superbos
 Quadrupedes, & virgineos gener hausit Acestes
 Cum socero latus latices, Neruæque columnam
 Traiani, atque Antonini videre, Iouisque
 Vltoris templum immensum, iuuenisq; theatrum
 Marcelli, & tumulum Augusti, molëmq; Adriani.
 Deinde viam carpunt ad culmina Vaticani,
 Pyramidemq; vident inuicti Cæsaris, ademq;
 Antiquam Phœbi: Phœbus cum luce sua iam
 Stellantis medium spatium superasset Olympi.
 Et templum ingressi submisso poplite magnum
 Aeterni patris numen venerantur, & illud
 Immensum mirantur opus. Mox inquit Helenor:
 Hanc Diuus statuit Paulus Farnesius aram:

Hanc

Hanc sibi præterea effigiem duro ex oricalcho
 Calatam tumulo imposuit; quæ leta referret
 Ipsius ora senis, Latuq; insignia regni.

Mox celsas superant sedes, atque aurea magni
 5 Tecta patris, quibus inspectant cincta atria longis
 Porticibus, sedesq; Pio iam Principe quarto
 Insubri erectas, atque addita mania monti,
 Incinctamq; nouis Adriani manibus arcem.
 Hic ubi Laocoonta vident, Phœbumq; sagittas
 10 Tendentem, atque alias calato ex marmore formas.
 Hæc ubi sunt spectata fati, descendit Helenor
 Cum sociis, portamq; petit, sedesque superbas
 Visurus, quas Tyrrhenus fundauerat olim,
 Septimus his nostris clemens moderator in oris:
 15 Principibus loca grata, canis cum letifer alto
 Apparet calo, & rapidis coquit æthera flammis,
 Non longè qua pons Thyberini Miluius alto
 Fluminis herbosas coniungit fornice ripas.
 Hic primum ante fores inuitat Helenora custos
 20 Hospitio, comitesque simul, subeuntq; superbis
 Porticibus; quos ille manu complexus utraque est.
 Dum verò mensas ponit propè murmura fontis,
 Atque epulas parat agrestes Laurentia coniux
 Almonis (cui ruris erat data cura beati,
 25 Hortorumq; domusq;) viros ducebat Helenor
 Compita per, longasq; vias, subterque virentum
 Siluarum ramos, & per vineta, cauâsque
 Conualles: variôsque ortus monstrabat aquarum,
 Qui passim humectant, beneolentes floribus hortos,
 30 Et stagna efficiunt, quibus innat at humida ponti
 Progenies, gaudetque nouis colludere lymphis:
 Signaque prospiciunt viuos spirantia vultus:

Quorum

Quorum oculos spectata diu pictura tenebat,
Quam tecti interior paries sublimis habebat.

Singula sed postquam lati aspexere, reuisunt
Almonem, quos ipse domi expectabat. At illos
Ut vidit, celer occurrit, dextraque prehensus
Collocat, atque iubet positis discumbere mensis,
Qui dapibus simul, & grato sermone fruuntur.

Vt verò sublatæ epula, sic fatur Helenor:
Si vobis sedet hoc, cum terras lux noua Phabi
Lustrabit, pelagique altis emerferit undis,
Et nitido vicina dies albefcet ab ortu,
Hinc Caprarolæ celsas tendemus ad arcas,
Quas struit insignis fama Farnesius inter
Siluarum longos tractus, montesque Capenos.
Hanc prius Hesperijs quam sol se immergat in undis
Optatam à nobis non fessi intrabimus arcem.

Tunc contra Ladon paucis respondet, & inquit:
An magis optarim patrios inuisere colles,
An has vulgatas utroque à litore sedes
Oceanî, dubia est nostræ sententia mentis.
Sed tamen hanc arcem visendi immensa cupido
Me tenet, & generum pariter. Nam sæpe Nealcem
Audiui, qui pascit oves per prata Panormi
Florea, tollentem calo surgentia tecta:
Hortorum & pariter laudes rurisque canentem,
Atque Aegocrenes fontem, pariterque perennes
Fontis Acidalia picto sub fornice lymphas.

Tunc Almo, surgamus, ait: nam rosida Phæbe
Noctiuago curru cali spatia ardua pulsat.
Tunc fessi placido se composuere cubili.

Iam reuoluta dies matura luce ruebat,
Et iubare infusa lucefcere cæperat omnis

Terra-

Terrarum, & pelagi tractus, radiantiæque alti
Tectæ poli, cum sopitos somno excitat hospes.
Illi alucres surgunt stratis, quibus optimus Almo
Monstrat iter breue per colles, florentiæque arua.

Deuenerè nouas sedes, operosæque magni
Atria Farnesi, cum sol iam fessus ad aras
Hesperias flebat equos, volucresque quadrigas.

Mox superant placidû collè: Tuscumque Lycormam
Texentem inueniunt frondosa umbracula sacrum
Fontem Aegocrenes circum, rigidaque secantem
Siluestres ferra truncos, scissisque flagella
Summa immittentem facunda ex arbore ramis:
Insita ut è proprio trunco, tunc fertilis arbos
Ignotas frondes, ignotaque poma sub auras
Efferret, decora hortorum, siluæque virentis.

At postquam ante oculos prospexit Helenora cûstos
Hortorumque domusque, operâ interrupta reliquit,
Atque illum amplexus medium, sic ore profatur:
Te Vere aduenisse nouo quàm letor Helenor,

Ut possis hortos florentes cernere, quos iam
Hæ nostra coluere manus: quòque ordine flores
Sint positi, vel culta quibus mage gaudeat herbis
Area: & ut si pes niueo intertexta lignistro,
Et lauru myrtoque pari. nam cætera nostrî
Communis iussu domini distincta videbis.

Hæc fert ceruleos Autumni tempore flores
Area lata croci, qua non fecundior vlla
Est circum hos letos colles, longinquaque circum
Hæc loca: non illum florentem interficit aut mus
Agrestis, vel talpa nocens, aut noxia monstra,
Quæ passim terra alma creat sitientibus aruis.
Et sicut Veris decus est rosa, sic crocus ipse

Autumni

Autumni decus est, piētis cūm floret in hortis.

Cedat Amyclidæ flos sparso è sanguine natus,
Cephistiq; puer, nunc flos generosus in aruis.

Sed cūm sera dies unā cūm sole recedat,
Et duplicet densas nemorosiss vallibus umbras,
Ad sedcm tendamus iter. Tunc inquit Helenor :
Adduxi mecum hos socios, qui Dādala signa,
Atque hortos, positasq; domos ad Thybridis amnem
Viderunt domini, & veteris loca diruta Rōma :
Hus etiam duce me cupierunt visere sedes,
Quas olim Siculus laudauit saepe Nealces,
Et pastorali vexit super astra camœna.

Tunc horti custos fatur sic ore Lycormas :
Hus inspecturos aedes non miror ab oris
Trinacria venisse viros ; nam seu coquit agros
Sirius, aut passim grauisbus rubet vna racemis,
In glaciem seu vertit hyems stagna alta Paduse :
Seu cūm terra tumet Zephyro spirante, frequentant
Visendi has studio sedes Romanus, & omnis
Ausonia, atq; T agi quisquis bibit accola fontem,
Quiq; bibunt Ararim, Rheniq; Istrig; fluenta.

Mox celsas subiēre domos : mensamq; Lycormas
Consortem thalami iussit sub aperta parari
Atria, quā spectant Nepetam, Soracis & arces
Aërias : illosq; iubet discumbere mensis.
Tunc coniux Agle celso sub fornice lychnum
Suspendit, struit & mensam, Cereremq; ministrat :
Defrutāq; antiquum longè redolentia Bacchum,
Et sale terga suis durata apponit, & agni
Pectus, & albentes armos : qui gramina nondum
Carpere, nec patriis stabulis exire solebat.
Huic mensa non pinguis anas, volucresq; cohortis

(Quos

(Quos tales custos tecti seruabat in vsus)

- Defuerunt : non raris opes, namque optimus olli
Farnesius dederat mandata, ut si quis ad ipsas
Visendi studio celebres accederet arces,
Non illum comitesve suos prohiberet aperto
Hospicio; mox accelerans mollissima defert
Vina Micon, cellis non cedere sueta falernis,
Qua circum vineta ferunt, collesq; Capeni :
Detulit & succos vnae, quos inclytus olim
Syllani Paulus raris conscuit in oris.
Ut verò ventum est ad mensa dona secunde,
Vimineos nucibus calathos, pariterq; volemis,
Castaneisque pirisq; Micon, Rhodiāque rubenti
Implet, & apponit quadris : nec plurima ibi nux,
Vel radij desunt, opulentaque copia pressi
Lactis, Amineūmque nouum de palmite nectar
Collectum. At postquam dapibus consuetus edendi est
Pulsus amor, surgunt mensis, varioque fruuntur
Colloquio inter se, donec sopor aliger artus,
Illorūmque oculos premeret. Tunc ipse Lycormas
In thalamum socios duxit, stratisque locauit.
Humida iam summo nox decebat Olympo,
Atque inducebat terris Aurora nitentem
Clara diem : atque hortis volucres, silisq; canebant :
Implebantq; nonis nemorum concentibus umbras.
Nec caueis inclusa cauis sua fata silebat
Infelix Philomela : toro cūm surgit ab alto
Ladon, atque aperit inbare exoriente fenestras,
Pacatumque videt calum, caliq; serena,
Aëraque ingenti plenum dulcedine Veris
Aduentu : & vertens oculos prospexit in hortis
Stringentem sepes, & odora rosaria falce,

Et

Et transportantem plantaria viua Lycormam
 Tunc generum pariterque acciuit Helenora Ladon,
 Vnamimesque petunt iuxta sita culta Lycormam
 Luce laborantem prima, qui protinus illos
 Vt vidit, medio sese tulit obuius horto,
 Atque opus inceptum liquit, dehinc talia fatur :
 Haud volui vestros, dum nox tenet aethera, somnos
 Rumpere, sol herbis infuso lumine donec
 Decuteret gelidum rorem per lubrica prata.

Hec dicens, illos ad regia tecta reduxit.
 Ascendunt scalas, quarum formatus in amplum
 Est orbem ascensus facilis, placidusque : ubi magnam
 Scalarum in medio spatium, circumque columnis
 Incinctum validis, nec non & fornice lato.

In primis templum augustum properantibus intrant
 Passibus, effunduntque preces, & numen adorant
 Suppliciter patris aetherei, cum voce Lycormas
 Atque manu socijs mirantibus explicat omnem
 Picturae seriem viuacis, & edocet artem
 Egregiam, textum mirabile, monstrat & aram,
 De nihiloque Deum aeternum vaga sidera, & altum
 Aethera, & Oceani tractus, terrasque creatam,
 Et solem, lunaeque globum, volucresque, ferasque;
 Formantemque hominē manibus, thalamicque iugalis
 Consortem; pictosque viros monstravit in aede
 Bissenos, olim fidei fundamina nostra.
 Parte alia Deus omnipotens in marmore vasto
 Immergit Pharias una cum rege phalanges.

Mox intrant Domini sedes, aulaeque patentem.
 Hic ubi praeclearam Farnesi ex ordine gentem
 Spectat Alexandri Ladon, titulosque parentum
 Aut bello aut pace emeritos, & fortia facta

Ante

Ante oculos : sistitq; pedum vestigia, & inquit :
 Hanc seriem rerum immensam non paviteat te,
 Quam circum pictam aspicio, memorare Lycorma.
 Ille autem miro picturam ex ordine dictis
 Expedit, antiquam referens ab origine prolem
 Sanguine, & illustrem factis. En aspice, dixit,
 Hos circum Heroas, quos belli gloria duxit
 Astra super, toga vel sacro insigniuit honore.

Hic Guido veterem tenuit Farnesius urbem
 Imperio, quem primores populusq; vocarant
 In regni sceptrum : quos iam discordia ferre
 Inter se (infandum) scelerata coegerat arma.
 Hic solitam in sedem cives, urbiq; salutem
 Reddidit, & finem posuit civilibus armis.

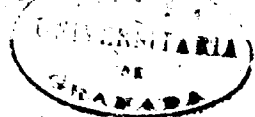
Ranutium hunc bello Quartus praefecit, & armis
 Eugenius, cui post rebus feliciter actis,
 Ex auro radiante rosam transmisit habendam
 Ob meritum, quae sueta dari est nisi regibus olim,
 Et ducibus, quos iam virtus super aethera vexit.

En Petrus, quem clara duces Florentia bello
 Fecerat, ingreditur cunctis plaudentibus urbem
 Pifarum duce captivo, castisq; triumphans
 Hostibus. Hic etiam Rainerius eligitur dux
 Agminis Etrusci, cum bello clarus & armis
 Germanus cali lumen liquisset, & auras.

En alter Petrus, qui suis hostibus urbis
 Romana, prolapsa Cosa iam mania bello
 Restituit, ducens Vulsini ex urbe colonos :
 Victricis pugnae monumentum, eternaq; facti
 Praemia. Nicoleon etiam Mauortis alumnus
 Aspice, qui bello Romani principis hostes
 Fudit, & ad mortem duro in certamine traxit,

B

Felfi-

Felsineamq; urbem longa obsidione leuauit.

*Hic vir, hic est Paulus praefari nominis huius
Tertius, Aeneadum pastorque, & rector ouilis
Aeterni patris, quo non magis clarus in alma
Urbe fuit, quam ceruleis fecat Albula iymphis :
Seu sacros inter proceres incederet ostro
Insignis, seu cum Luinia sceptrum teneret,
Et Romam facili imperio. Hic ille reclusit
Consilium : gentesq; Italus, germinosq; nepotes
Auxilio Caroli Germanas misit in oras,
Impia quem contra Germania uerterat arma.*

*Cernis Alexandrum dextra, fratremq; sinistra
Caesaris armatum ferro, septosq; cateruis
Bellatorum equitum, Caroli iusta arma sequentes?
Luteria hic etiam primitim est legatus ad oras
Missus Alexander, quod Caesar uenerat, & Rex
Gallorum sumptis acer Franciscus in armis :
Discordesq; illorum animos pacauit, & ambos
Foedere coniunxit firmo. Procul aspice gentis
Farnesiae defensore, cui Martia paret
Gallia : & hunc etiam generatum Caesare Regem,
Qui res Farnesiae stirpis seruauit & auxit.*

*Hanc dat Alexandro quondam cinibus urbem
Farnesio, irriguis quam Parma interluit undis,
Romulidum Latius quondam regnator in oris
Iulius, ille autem fratri dat habere, suumq;
Ablatum ius restituit, & debita sceptrum.*

*Hanc sibi coniugio sociauit Horatius armis
Maximus. Haec autem Carolo sata Caesare uirgo,
Est Ducis Octauii coniux. Hic Paulus in aurea
Sede sedens proceres inter, sanctumq; senatum,
Petro Aloisio primos decernit honores*

Militia,

*Militia, castrisq; Ducem creat. & puer una
Romana efficitur praefectus Horatius urbi.*

*Hanc etiam pariem Ladon spectabis, & urbes
Has geminas, Paulus quas dono tertius olim*

Petro Aloisio cessit, stirpisq; future

Illus. Hos bello insignes Farnesiae proles

Edidit, Heroasq; alios in luminis oras

Hac gens praefata eduxit belloque, togaeque

Egregios, quorum Europa uaga summa per oras

Didit a Farnesiam gentem super aethera tollit.

Paulus Alexandrum Tyrio decorauit amictu,

Nec non Ranutium fratrem : multosq; senatus.

Purpurei proceres tali decorauit honore.

Horum autem sacro delecti ex ordine patres

Quatuor antiqui tenuerunt sceptrum Latini,

Et positas septem rexerunt collibus arces.

Inde aulam ostendit pictam, que continet omnes

Oceani salfos fluctus, & littora, & urbes

Littoreas, nostrasq; intrantia marmora terras,

Oppidaq; magnasq; urbes, montesque, lacusq;.

Parte alia monstrat soluentes littore classem

Hesperio nautas Italo duce, & alta secantes

Cerulea, in occasum flectentes carbasa semper,

Et Parie inuentas ignoto in littore sedes.

Conuersamq; ratem geminas demonstrat ad Arctos,

Ingentemque Osirem, mundi noua regna reperti,

Et fortunatas Cancrici sub sidere terras.

Parte alia ostendit nostris incognita nautis

Sidera, & Austrinos tractus, Moluchasq; repostas

Orbe alio, atque docet calo noua signa sereno.

Fundatam aspiciunt, salis in fluctibus urbem

Temistitanam, non longe à littore Ponti,

Sunt Scaeta gentes, solua connectere pennas
 Corporibus auuum auulsis, atq; arte magistra
 E pluma volucrum diuersa pingere vestes.
 Illinc digressi tendunt, qua parte labores
 Effulgent gemini, quos olim pertulit oris
 Etruscis pater Alcides. Dehinc ore Lycormas
 Sic loquitur: Vos nunc animos aduertite vestros;
 Nam vobis que sunt multis incognita dicam.
 Illustris postquam fama tot monstra per oras
 Europa claua domuit Tiryntium heros,
 Tendere ad Hesperie fines, Erytheaq; ponti
 Littora decreuit; ut caso abducere posset
 Gerione errantes per pascua regia tauros,
 Dura Mycenai regis haud iussa recusans.
 Ille iter infuetum per regna Oenotria tendens,
 Deuenit Cimini qua nunc lacus occupat agros,
 Quos olim ferro incuruo findebat arator.
 Hic ubi campus erat, quo se exercebat in armis
 Luce sacra agrestis vario certamine pubes.
 Hic hasta bonus, hic gladio, bonus ille sagitta,
 Hic castu certare graui, cursuq; sub umbris
 Denforum assuetus nemorum, domitareq; currus
 Pulueris patrios campis, cum sol petit oras
 Hesperias, vel cum pelago se tollit Eoo.
 Herculis aduentu letata est Tusca iuuentus;
 Et talem venerata virum, sic vnus ab alto
 Aggere primorum cepit: Iouis inclyta proles
 Alcide, qui vicisti nemora alta tenentem
 Præcellas rupes Nemea, vallesq; leonem,
 Aprumq; taurumq; tua virtute Mycenas,
 Portasti dorso viuos: latoque vagantem
 Per Lerne ripas Hydram, & stagna alta dedisti.

Tu Diomedis equos, ipso Diomede perempto,
 Duxisti tecum ad sæui prætoria regis
 Argui, affectasque viam iam clarus Olympo:
 Non te pœniteat nobis dare signa tui nunc
 5 Roboris, atque animi præstantis. nam fove natum
 Omnis te regio quamuis extrema, fatetur.
 Nos etiam assueti bello sumus: & licet arua
 Vomere vertamus curuo, tamen ipsa sonant cum
 Classica, & antè hostis sua quàm tentoria ponat,
 10 Illum expectamus castris, aut mœnibus: & cum
 In Latium pax alma redit, Mauorsque recessit,
 Armati solitos iterum profcindimus agros,
 Inq; nouos factus terram exercemus arando,
 Venariq; feras nobis est ludus in altis
 15 Montibus, aut imis in vallibus Appennini.
 Tunc verò admirans animos, atq; arma, virosq;
 Amp' oniaades, positum viridante sub umbra
 Ex aculum ferro conspexit, & illud
 Arripit manu versauit utraque,
 20 Et ter nixus corpore ferrum.
 Conati aenes euellere vectem:
 Ter fuit iuuenum labor: ille resistens,
 Non sese illorum impulsu, nixiue mouebat.
 At rerum trepida, & facti nouitate iuuentus
 25 Ausonia stupefacta patris per numen, & ipsum
 Alciden fisis precibus votisq; rogabant,
 Vellet ut immissum terra conuellere telum.
 Ille autem genibus nitens, ad robora ferri
 Admonit duplices toto cum pectore palmas,
 30 Et manibus ferrum excutiens, eduxit ab alta
 Tellure immissum chalybem: vis unde sequuta
 Dulcis aqua immensa est, undarumq; agmine campos

Obduxit, fuditq; lacum : quem protinus omnes
 Indigena Cimium celsi de nomine montis
 Dixerunt viuos latices, qui circuit altis
 Arboribus, ripasq; tegit frondentibus umbris.
 Omnia quae domus alta tenet Farnesia, & omnes
 Has circum terras placida ditione tuetur.
 Aspiceres agrestum habitus fluitare per undas,
 Atque tegi undarum cursu, fulgentiaq; arma,
 Hastasq; innumerôsq; cauo sub gurgite currus,
 Et pueros, & equos nantes, ripasq; petentes;
 Quos liquidi subita unda lacus inuaserat, & qui
 Haud turbam potuere virum per nota fugacem
 Prat a sequi, & fugere effusis loca lubrica lymphis.

Tunc risit pater Alcides, risitq; iuuentus,
 Cum teneros vidit natos per stagna, bouesq;
 Pastoresq; simul madidos. Sed non tamen vlla
 Unda viros, pecudesve novo sub gurgite mer
 Munere magnanimi Alcida, verumq; pare:

Parietis in partē dextram, dehinc l^{ra} unt:
 Alter ubi labor Alcida pendebat a^l 20

Fornice : quos miro pictura tenebat.
 Tantarum rerum attonitos, pariterq; lacu
 Hercules. At postquam geminas per singula loti
 Conuertēre acies, inquit sic ipse Lycormas :

Amphistryoniades Erythraea littora iussu
 Euristei attigerat, fessusq; Arhentis ad imas
 Radices montis nemorosa in valle sedebat :
 Cum canis armenti custos, quem sena Typhoni
 In lucem dedit Hydra, duo capita horrida habentem,
 Per noctem Alcidem specula prospexit ab alta. 30

Nec mora : tendit iter audax canis, & petit ipsum
 Alcidem rapido cursu, & latratibus implet

Aurasq;

Aurasq; vallesq; cauas, atq; Herculis aures.

Tunc heros dextra arripuit letalia tela,
 Et surgens monstro venienti occurrit, & ipsum
 Pugnantem deciecit humi, pariterq; bubulcum,
 Eurytiona cani auxilium stricto ense ferentem :
 Atque boues fluiui captos abigebat ad altas
 Anthemontis aquas : cum venit regis ad aures
 Nuntius, & regem admonuit, ut nota fluenta
 Actutum peteret frondosa per auia silua,
 Ad littus, quā vir tauros ignotus agebat :
 Geriones subito arma capit, quaritq; per arua
 Raptorem. At postquam patrum peruenit ad amnem
 Alcides, retrō vestigia flexit : & arcum
 Intendens, iacta prostravit aruadine regem :
 35 Armorum mora nec inuit fidissima pectus.

Alcides igitur, iam caso rege, redibat
 Tergemino in patriam, pelagiq; per aquora tauros
 Ingentes, & per tractus ducebat feros.
 Sed postquam Tuscos fines intrauit, ubi ingens
 20 Planities erat, & latum per florea gramen
 Pascula, quā placidis se voluit riuus aquarum.
 Alcide his campis paulum requiescere visum est,
 Hisq; locis fissos gelidis permittere tauros
 Errare, & dulces captare sub ilice somnos.

Tempore quo venit Tuscas Ioue natus in oras,
 25 Neptuno has geniti sedes Nymphaeq; tenebant.
 Primus erat toruo aspectu, facie alter atroci,
 Atque valens membris, & mole, & corpore vasto.
 Hi celsas habuere domos prope litus, & omnes
 30 Mortales dulcis spoliabant lumine vite,
 Littoribus, pelagōq; simul : nec turpe erat illis
 Vertere ad incuruum litus, praedamq; virosq;

Deprensos, quamuis essent de sanguine diuūm.
 Puniceos primus subter dumeta iuuenos
 Albion aspexit vicini fontis ad undam,
 Et septem tauros, oritur cūm vesper, abegit:
 Ulpita qua per saxa sonans euoluit arenas,
 Farneti iuxta fines, & mœnia castri:
 Quam Dux Farnesia de gente Octauius urbem
 Tertius imperio seruatq̄, regitque volentem.

Tunc vigil Alcides, iraque accensus amara
 Corripuit pharetram, nodosaq̄, roborata claua,
 Horridaq̄, induitur Nemeae terga leonis:
 Sumere quem subito iustus dolor impulit arma,
 Raptoresq̄, bouesq̄, sequi: qui nota tenebant
 Littora: & è pharetra deprompsit tincta cruore
 Lerneo quondam tela, & fugientia torsit
 Contra terga virūm, qui curua in valle relictis
 Armentis, sese Alcidaē opposuere furenti.

Ut verò videre virum, filuasq̄, leonis
 Exuias, ignemq̄, oculis, bellumq̄, metumq̄,
 Spirantem, & surgens procèrum corpus in vlnas
 Quattuor, actutum sistunt vestigia: & hastas
 Haud trepidi manibus quassant, ipsumq̄, laceffunt
 Ad pugnam, freti dumis, atque aggere celsò.

Tunc cepit tumultum Alcides, pronusq̄, sagittas
 Torquebat magno nixu: quos Albion ictus
 Declinans, cursu diuortia nota tenebat.
 Vitabat pugnae assuetus stridentia tela
 Hercules, & partim fissa defensus ab alta,
 Et partim siluæ raptò per deuia cursu.
 Belgion at postquam telis exhausta pharetra est
 Herculea, & nullo deiectos vulnere fratres
 Conspexit, geminas acies conuersus ad altum

Aethera,

Aethera, Diuorum sedem, sic turbidus inquit:
 Aspice me pater, & nato succurre petenti
 Auxilium. Non hanc Neptuni inuadere gentem
 Tentassem, nisi nocte meos veniente iuuenos
 Furtim abduxissent. non hi de stirpe Deorum
 Sunt geniti, viuant cūm circum hac littora raptò.
 Hanc hominum pestem aut telo prosterne corusco:
 Aut hos insolitas contra mihi suffice vires.

Audyt hæc genitor, tanto in discrimine natum
 Desficiens: subitoq̄, poli de vertice nimbus
 Saxorum nimbus cecidit post terga precantis
 Alcida, cūm nox esset sublustris. at heros
 De calo agnouit magni data signa parentis.

Tunc informe manu saxum capiti, & iacit ardens,
 Quod iactum lauo cruri se infixit acerbo
 Vulnere. Dum verò luctatur poplite telum
 Belgion eripere, & latebras rescindere saxi,
 Concidit ad terram minitans, cui plurimus ore
 Terror erat: licet ille animam cum sanguine multò
 Funderet, atque ingens dolor effera corda teneret.
 Insonuere viri tela, & grauias arma cadentis.

Impiger Alcides hostis nece letus adibat
 Aduersum, & secum per roscida prata ferebat
 Saxorum ingentem numerum. hic non arma timebat
 25 Hercules. At cūm iam crudeli vulnere fratrem
 Vidisset, sparsumq̄, femur, pedusq̄, cruore,
 Quem stratum morti credebat ab Herculis ictu;
 Ingemuit retro nusquam vestigia vertens.

Amphitryoniadæ mox stridens ore, ciuenta
 30 Fata minabatur: nec clauam horrebat, & ipsum
 Alciden, sed eum tumulo expectabat in alto.
 Cui Deus illudens: Frustra vesane minaris.

B 5

Fata

Fata mihi : frustra has mittis de pectore voces.
 Et saxum, hac dicens, in guttura lata loquentis
 Contorsit, dentésq; simul confregit; & vda
 Interclusit iter vocis : paritérque recussos
 Vi multa saxi dentes, mistósque cruore
 Albion euomuit, deménsq; admoit ad ora
 Fracta manum, qua tunc consuetum hastile gercebat.

At vigil Alcides arrepto tempore saxum
 Conijcit, & dextram haud iactu percussit inani :
 Inde aliud super, atque aliud contorquet, & illum
 Perculit iniecta saxorum mole ruentem,
 Pro tumulto super imposuit Tirynthius hostem
 Ingentes lapidum cumulos ; latúsque sub alto
 Condidit indignanti animam, suáque arma sepulchro.

Dehinc retró redit accelerans, & rauca rudentem
 Belgiona inuenit, nec adhuc tenebrosa tenentem
 Tartara, sed tepido spirantem pectore cernit,
 Quem casum ardenti in pugna saxóque putarat.
 Hunc super immensós rapidus cumulauit aceruos
 Saxorum, & montem struxit, quo conditur ingens
 Belgion, has terras merita qui morte reliquit.

Alcides veró versós ad litora tauros,
 Quos tacito abdiderat proles Neptunia furto,
 Per noctem obscuram, ad praesepia nota redexit.

Videre indigene Alciden, pugnamque bouésque
 Pascentes, & prostratos per gramina natos
 Neptuni, & lapides demissos aethere : famáque
 Etruscas etiam durat vulgata per oras,
 Sit licet illa annis, & prió obscurior euo.

Ex illo gens Alciden Tyrhena vocauit
 Saxanum, quoniam hoc factum memorabile visum est
 Hoc campo, quem, Lamonem vocat incola Castris;

Herculis

Herculis antiquo quondam de nomine nati.

Hic ubi nos geminos sublimi vertice montes
 Claudentes fratrum deformia membra duorum,
 Sparsaq; per campos extantia saxa tuemur.

His actis, lingunt auro radiantia tecta,
 Ad viridésq; hortos accliuo tramite tendunt,
 Atque suos sistunt alto sub fornice gressus
 Fontis Acidalia Veneris, lymphásq; recentes.
 Hic ubi iam Leuce Cererem, Bacchúmque rubentem.

Addiderat mensis, atque hœdi integra ferebat
 Viscera, fumantésque epulas, tum lance patenti
 Apponit lac concretum, post fraga, fauúmq;e
 Mopsopij mellis, comites dehinc fonte nitenti,
 Sæpe manus, sæpe ora lauant : mirantur & ipsam

Effigiem Veneris latices effundere ad auras :
 Haud aliter quàm flumen aqua loca saxca subter
 Delabens montis, cum valles venit ad imas,
 Visceribus terra latices perrumpit ad auras,
 Diuersósq; suo gignit de gurgite riuos.

Inde alacres dapibus fontis vescuntur ad undam,
 Atque epulas inter vario sermone loquuntur :
 Sideráque ad cali sedes, hortósque ferebant,
 Atque loci dominum Ladon aequabat Olympo
 Laudibus. At postquam dapibus consueta cupido

Est exempta cibi, Siculus sic inquit Acestes :

Dic hospes nobis vulgatum carmen in oris
 Trinacrijs laudans hortos, fontémq; locúmque
 Hunc celebrem, dum Phœbus equus pronectus Olympo
 Innebitur, curruq; volans secat atheris oras

Iam medias, nec flat Zephyri leuis aura per agros.

Tunc sic hospes ait : Fontē hunc laudauit Amylcon,
 Qui Mella pecudes patrij pascebat ad amnem,

Et

Et domini nunc versat oves prope Thybridis undas,
 Et cum falce metit maturas messor aristas,
 Hic etiam comitatur herum sua recta petentem
 Regia: & interdum subter canit hæc loca versus
 Frondea, pastoresq; tenet, Nymphasq; camæna
 Agresti. vos nunc elegos cognoscite vatis.
 DVM te muneribus tantis Farnesius heros,
 Et te tam largo munere donat aquæ,
 Quid tibi fons animi est? num te felicior alter?
 Num te Castaliy latior unda fluit?
 Præcipue dum Roma potens te inuisit, & omnis
 Ausonia, atque omnis Gallia, & Hesperia.
 Miraturq; novos fructus, atque aurea poma,
 Et virides hortos, quos tua lymphæ rigat.
 Et varios latices, & te pulcherrime, qui tam
 Sub gelido vitreas fornice claudis aquas.
 Hæc loca erant olim saxosis aspera dumis:
 Et nunc sunt pictis aurea porticibus.
 Et quæ nunc per stagna natant fluitantia pisces,
 Abrupti moles saxea montis erat.
 Et quæ Diu vitreas fluiuiorum ex faucibus undas
 In stagna effundunt dulcia, topus erat.
 Hic ubi nunc Dryadum rotantia cernitis antra,
 Cliuolum ornabant marmora nulla locum.
 His olim arebant incultis collibus herbae,
 Nullaq; de celsa rupe cadebat aqua.
 Quæq; suis capra vberibus diffundit in auras
 Tor liquidos latices, scrupæ silua fuit.
 Hæc quondam magno Diuum dedit vbera regi:
 Atque interfulsit sidera clara poli:
 Imposuitq; suo nomen de nomine monti:
 Ex eodem pagus nomine nomen habet.

Nunc

Nunc terni infantes sima lata ora iace
 Prensant, & palmis vbera plena premunt.
 Hinc lymphæ exiliens frondes ferit ictibus altas,
 Lambit & atheres lucida celsa poli.
 5 Et quoties quatium frondosa cacumina lymphæ
 Effusa, quamuis sit sine nube dies:
 Apparet toties vario persufa colore,
 Insidens Iris frondibus arboreis.
 Hanc circum folijs strepitant, caueisq; salignis,
 10 Et canere hos latices velle videntur aues.
 Te non est fons lucidior, nec pulchrior ullus:
 Iam cedat, rutila Lydius Hermus aqua.
 Quid tum si mustas auro vebat amnis arenas?
 Illius & ripis lucida gemma micet;
 15 Si regit imperio dites gens barbara terras?
 Et fluuij latices sana leana bibat?
 Te gemina exornant Libycæ de marmore Nymphæ:
 Marmore & Oebalio stat Dea facta Venus.
 Sub pedibus Diua mons est, qui gurgite seruat,
 20 Cumq; libet rauco murmure fundit aquas.
 Tu gemmis, & coralio, conchisq; resulges,
 Quas æ Perfarum luttore nauta tulit.
 Sustentat manibus viuo de marmore labrum
 Cypria, quo latices accipit alma tuos.
 25 Et reddit quoties acceptos ipsa liquores;
 Euincit strepitu murmura Panthagie.
 Cum verò occultas diuersis partibus undas
 Eiicis, incautos proluit unda viros.
 Tunc Satyrig; locusq; madent, Nymphæq; Venusq;:
 30 Lapsaq; muscoso murmurat unda lacu.
 Nam fluis haud aliter, quàm Vere nigerrimus imber,
 Imber aquæ: & pluuia sicca madescit humus.

Ipse

Ipse tuas in *Arce* princeps Farnesius umbras,
 Dum capitur blando murmure dulcis aquae;
 Et cum sol alto iam lustrat lumine valles,
 Cumq; sua Hesperius abluit ora vadis,
 Regales epulis mensas onerare ministros
 Imperat, & fendi Massica vina iubet.
 Donaq; sunt postquam mensis sublata Lyaei,
 Audis magnorum fortia facta patrum.
 Atq; Italus citharam pulsat Terpander eburno
 Pectine: dehinc alij carmina leta canunt.
 Hic primas rerum causas, hic iura recenset:
 Ille canit magni lucida signa poli.
 Hic Graiis carus musis, pariterq; Latinis,
 Ad citharam Phæbo carmina digna refert.
 Atque alius mutas perstringit Apollinis artes:
 Quae hominem ledit, vel inuuet herba, docet.
 Describitq; alius cum magnis urbibus oras
 Oceani, & nostros, Itala regna, sinus.
 Hic fortunatas Cancri sub sidere terras,
 Ductore inuentas nuper ab Ausonio,
 Atque hominum mutata nouas in corpora formas,
 Et vectos nautas per freta longa canit.
 Dant plausum lata Dryades per compita Nymphae:
 Et Zephyri auditur per nemus aura leuis.
 Visq; sunt circum dulcedine cuncta moueri,
 Et motare suas fraxinus alta comas.
 Qua dulces captant auras, somnosq; Napeae,
 Cum sol ardenti lampade torret agros.
 Cum nexa arboribus media sub luce cicada,
 Hac resonant rauco regia tecta sono.
 Non te proturbat pedibus vaga bucula, vel grex:
 In te non pastor vellera rersat ouis.

Sed

Sed te Naiades potant, Fanniq; bicornes,
 Et misces domino cymbia grata tuo.
 Qui circum regit has terras ditioe, locumq;
 Atque hoc (ut cernis) surgere iussit opus.
 5 Egregium (nec fallor) opus, cui Martia Roma
 Inuidet, & tacito victa dolore silet.
 HAEC hospes: cum permensio iam vertice caeli
 Phæbus anhelantes currus torqueret ad amnem
 Oceani, latices qua Capra effundit in auras
 10 Uberibus, loca celsa petunt: illisq; Lycormas
 Planiciem ingentem, vallesque, atq; oppida centum,
 Montesque, variasq; urbes ostendit, & inquit:
 Prospectu hunc pascentem animos en cernite circum,
 Quem non tot celsi colles, siluq; virentes
 15 Eripiunt, oculis hominum, non saxea rupes
 O socij, seges hac partim opportuna Lyaeo,
 Et Cereri partim grata est: hic Pallade colles
 Gaudentes, sunt & pecori gratissima mille
 Pascua: sunt liquidi fontes: gratoq; per imas
 20 Conualles gelidi labuntur murmure riuu.
 Cantu auium resonant ripa: fructusq; ministrant.
 Agrestes nemora alta, quibus venator in umbris
 Setigeros venatur apros, damaq; fugaces.
 Canabis aut desit texendis retibus apta:
 25 Hic lini segetes, illic nascuntur auenae.
 Sunt populi assueti bellis, & frangere glebas,
 Aut Lacedaemonia membra exercere palestra,
 Et iaculo, insidijsq; leues impellere cernos
 In plagas, laqueosq; acri comitante Molosso.
 30 Proximus his semper pallenti Phyllidg vestit
 Se collis: sunt iuniperi, morusq; cruenta,
 Nec non Chaonia, ciuilia premia, quercus.

Hic

Hic est ferale pompas visura cupressus,
 Et pinus consueta comas incingere Panos.
 Hic etiam platanus optatas porrigit umbras:
 Punica mala tegunt altos pendentia muros:
 Haud secus, ac aulae solent tegere atria regum:
 Nec non Medorum veteres referentia silvas
 Citria, odoratos semper seruantia flores;
 Pomaq₃ non gelidi metuentia frigora Cauri.

Hic myrto viret, & lauru densissima sepes,
 Candida quam grauidis hedera intertexta corymbis
 Implicat, in nodumq₃ simul complexa quietem
 Dat. fessis securam anibus, qua sole cadente,
 Et surgente canunt, volitantq₃ haec arbuta circum.

Hic pingues Damon sero sub vespere turdos
 Captat, & agrestes excelsa in rupe palumbes.
 Hinc atque hinc arguta canunt auaria pictis
 Alitibus, nox cum terras obscura relinquit,
 Et pelagi caput auricomum inbar extulit undis.
 Hic Precie vites Apiane umbracula texunt,
 Vna quibus croceum ducit matura colorem,
 Robustus quamuis nondum flauentibus aruis
 Agricola inducat messorum, & messor aristis
 Supponat ferrum, postquam est operatus in agris.

Parte alia semper floret silua aurea densis
 Arboribus, quas iam dudum niger Alpheus ibans
 Circeo de colle tulit. Sunt pruna Damasci,
 Qua pendent semper ramis, rubroq₃ colore,
 Et croceo, viridiq₃, calor dum feruet & aestas,
 Autumnusq₃ licet fructus collegerit omnes.

Sunt & Crustumiae siluae, rubicundaq₃ poma,
 E Libyco denecta sinu, & felicibus aruis,
 Qua Sarnus liquido montem rigat, amne Vesevi.

Inducit

Inducit circum hos hortos umbracula palmes
 Massicus, & Precia procero robore vites.

Sunt varia ficus antiquo è Tybure missa,
 Tybure pomiferis cui gloria surgit ab aruis.

5 His hortis semper flores terra educat alma:
 Namque parit quacunque ferunt ea tempora in hortis
 Omnia: Vere rosas, Aestate papauera fundit,
 Et suauem Autumno castiam, spicamque Amarantbi,
 Ceruleosq₃ hyeme in media brumaque Hyacintos.

10 Non desunt viole, cythysiq₃, & lutea caltha,
 Non smilax dilecta croco, non baccharis herba,
 Atque meliphylle pubentis gramina: cumque
 Solstitia aduentant aestiua, hybernaque late
 Ridet humus florente thymo, & beneolente per hortos:

15 Et mirum dictu, si vulgo copia florum
 Larga thymi est, mellis portenditur ingens
 Prouentus fore purpureis venturus in hortis:
 His tepidis viola alba locis sata; prima nouum Ver
 Nunciat ante alios flores: & Bruma licet sit.

20 Floret at illa tamen, circumque effundit odorem.
 Tantum humana valet vis, & clementia puri
 Aetheris, & terra ubertas, & cura, laborq₃
 In rebus licet exiguis. nam noscere morbos
 Hortorum innumeros, non parua est cura, laborque:

25 Et qua solis amat radios, aut arboris umbram:
 Aut rara gaudet terra, vel pinguibus aruis:
 Aut fontes amat, aut gelidos fugit herba liquor es.
 Et qua mane nouo, vel sero vespere fontes
 Herba sitit, vel cum cali secat aethera Titan;

30 Me docuit quondam à teneris Oenotrius Agmon.
 Castaneae siluam hanc seuit Farnesius alta
 Hac specula, qua collis erat non paruus, & aspris

C

Coribus

Cotibus & spinis paliuri obductus acutis.

Aspice ut exurgant proceri stipite caules.

Non campae folia ipsa timent, morsusq; sequavis

Pulicis: at gelida flauescunt cana pruina.

Hoc surgunt generosi humili plantaria colle.

Hic locus est, quo tu varijs pendere sub ipsis

Arboribus varios fructus Aestate videbis:

Quorum aliquos pater Autumnus maturat apricis

Collibus, aut concreta gelu Bruma horrida crines,

Diuersisq; modis arbor est insita, quae fert

Diuersos fructus, diuersaq; poma sub auras.

Hoc etiam his impunè locis facit insita vitis,

Quae fert diuersum Bacchi genus: & rubet uua

Arboreis semper ramis, delapsa licet sint

Iam folia, & campos exurat frigus, & herbas.

Sunt Bruma tepidi soles: & cum Canis urit

Icarius calum, & terras: his spirat in horis

Montanis leuis aura, astusq; his montibus arcet.

His hortis miro positi sunt ordine flores,

Et sita quaeque sua gremio fouet area plantas.

Hic nec oportet apium cellas transferre quotannis

Ob frigus penetrabile hyemis: nam terra recentes

Summittit flores nostro confissa labore.

Non desunt apibus violariae, flos nec Amello,

Atque recens apium, serpillique, sunt & Achanti

Vimina, nec thymbræ, nec myrri copia desit.

Hic risus salices, tiliam, pinosq; ministrat

Vicinum nemus, & liquidis late hortus abundat

Fontibus, ut cernis Ladon, crasseq; paludis

Nam circum hos colles grauis est odor, & leuis aura,

Dulcis & has gelidis perfundit flatibus oras:

Et talpa euertens hortos his exulat oris:

Et

Et buso infestus semper pubentibus herbis

Non fert helleboros, nec noxia galbana tellus,

Non taxos: non formica nona semina rodunt,

Nec mus asparagus sub terra absconditus alta.

Asper in his nostris aut horret carduus hortis:

Sed cui hysus, calihæq; virent, & lilia, vel quos

Ad ripam flores Proserpina legit Halesi.

Nocturnæ volucres hortis, & sepibus absunt,

Nec populantur aues incuruo seminaostro.

Quae platani trunco confixa patentibus alis

Impia Nyctimene prisco de more tuetur.

Et caput hoc cute nudatum nunc cernite aselli,

O comites, valida affixum quod sustinet hasta:

Namque suo (ut fama est) aspectu semina cir-

15 cum,

Et flores quoscunque videt, fecundat: & illis

Infundit gratos succos, atque implet odore.

Quin similis fauor arboreis haud desit unquam

Fætibus, aspectu quos circum aspectat amico:

20 Hortorum est antiqua Venus tutela virentium,

Florumq; fruticumq; parens fecunda, senexq;

Saturnus cum falce sua custodia prisca est.

His nostris praesunt hortis, at non Deus ille

Hellespontiacus Nymphæ, Bacchiq; prop igo.

25 Cédant his hortis hortique, & regia sedes

Alemai, quantum aërijs dumeta cupressis,

Et quantum lauro myrtus, myrtosq; myricæ.

Nec Venus Idaliæ lucos his praeferat hortis:

Praeferat aut Delum maternam flauis Apollo:

30 Omnia quae semper rini rigat: vnda perennis,

Et cum sol surgit, & cum se condit in undis.

Hac dicens collem ascendit, qui plurimus horto

Imminet, & varios fructus monstrabat eundo.
 Ut verò videre viri que dixerat hospes,
 Irriguos fontes diuerso è tramite ductos,
 E Ciminiq; lacu, constructo fornice, lympham
 E ductam, que florentes interluit hortos,
 Et que progeniem gignit per stagna natantum:
 Confedere simul qua; fins sonat Aegocrenes,
 Quem circum virides umbra; cinguntq;, teguntq;
 Castaneæ celsò pulsantes vertice nubes.
 Tunc Ladon ait: O comites, nos hic locus umbris
 Arboreis circumseptus, murmurq; per auras
 Rauca sonantis aqua, caueisq; inclusa volantum
 Turba auium canere inuitant: sed nos vetat alium
 Aethera per summa astra parans accendere Vesper,
 Sideream & lucem venienti infundere nocti.
 Atque utinam ipse meis meritis aquare canendo
 Carminibus laudes Farnesi, atque inchyta possem
 Facta tui, quem Roma colit pulcherrima, & omnis
 Ausonia tellus, & calo laudibus infert.
 Et quoties patrius carmen modulabimur oris,
 Farnesia tamen immemores gentis que, tuiq;
 Non erimus: nosq; has sedes ad celsa feremus
 Sidera carminibus nostris, que Manalius Pan-
 Audiet, & Phorci chorus omnis, & hispida monstra,
 Et nostras littus voces utrunque remittet
 Sicanium, illiusq; inuisere rura Panhormi:
 Queis canere, & fragiles calamos inflare iuuabit.
 Vicina rupes illius nomina discent,
 Et repetent eadem siluarum nomina Nympha.
 Vos verò circum dulces saluete recessus,
 Vos quoque pampinei colles, & grata poetis
 Iam loca, Farnesius vestras postquam incolit oras,

Praci-

Præcipuè cum maturis flauescit aristis
 Campus, & Erigones scindit canis arua, gregesq;
 Vallibus in Pindi pascit prope frigida pastor
 Flumina, nec cali letalia sidera curat.
 Saluete aeternum, nam vos, placidamq; quietem,
 Et totos sine nube dies, noctesq; serenas
 Affertis domino, recipit cum fessus ab vrbe,
 (Quam lymphis secat intortis vetus Albula) sese
 In Caprarole tractus, arcesq; superbas.
 Hic locus inferior non est Helicone, licet sit
 Mons Helicon sedes Thymbræi regia Phœbi,
 Sintq; licet loca Pieris bacchata Camænis,
 Nec desint sacri fontes, quorum vnda repente
 Hausta novos faciat vates: (sed pace Dearum
 Castalidum) maiora tui sunt commoda ruris.
 O tanta custos arcis, hortiq; Lycorma:
 Qua si quis numerare velit, velit ætheris idem
 Astrorum rutilos ignes, quot & induat ornus
 In frondes se Vere nouo, Zephyriq; sub ortu.
 Interea dum nos patrias habitabimus oras,
 Et letos nemorum colles; vos numina, tiuque
 Omnipotens pater hunc nobis seruate precamur
 Incolumem: luceat nobis redeuntibus olim
 Cernere Alexandrum Romana in sede tenentem
 Sceptra, quibus positas patrijs in collibus arces
 Felici ditione regat, populosq; Quirini.
 Finierat: cum iam passim surgentibus umbris
 Cedebat, terrasq; sua sine luce, polumq;
 Paulatim pater Heliadum linquebat, & oras
 Oceani, & vastos amnes iam fessus adibat.

38 LAURENTII GAMBARAE
IN FONTES HORTORVM
CAPRAROLAE EPIGRAMMA.

QVVM folia hęc inter iaculatur Capra liquores,
Atque Irim vario lymphæ colore refert;
Non mirum, hanc cęlo sidus pluuiæ locauit
Iuppiter, & pluuias fundere posse dedit.

ALIVD.

Quam nos Castalio fonti concedimus hospes,
Tam fontis cedit quælibet vnda mihi.
Ars decorat structos si quos ę marmore fontes,
Huic operi, & nostris cedat imaginibus.

ALIVD.

Ipse ego Tyrrhęni quondam maris incola Thæmas,
Nunc placida umbrosis collibus antra colo:
Et dulces lymphas effundere letor ab ore,
Et freta, & æquoreas deseruisse domos.

ALIVD.

Vicinas liqui rupes, ut fonte recenti
Miscerem domino vina Capena meo.
Cum prohibent hortis vaga flamina ponere mensas,
Aut niger ę cęlo cum cadit imber aqua.

ALIVD.

Frondis nemorum latebris succede viator,
Qua fontis latices non grauis umbra tegit.
Mox bibe, & his siluis somnũ cape; namq; per herbam
Vipera non errat, nec latet anguis aqua.

ALIVD.

Hos latices ne accede meos, nec tange viator,
Sanguine fedata est si tua dextra manus.
Nostræ etenim lymphæ Bacchi gratissima miscent
Munera, non saui pocula Martis amant.

ALIVD

POEMATA.

ALIVD.

Sum Cimina ante alias sãma notissima lymphas;
Cerulea quę in lucem lilia sola rigo.
Namque amat hęc dominus, clypeoq; insigne vetustũ
Lilia ceruleo picta colore gerit.

IN FONTEM CRYPTAE
FERRATAE.

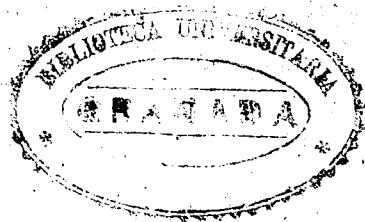
ERRABAT Tepula his siluis, & Iulia lymphæ,
Quas vno geminas fonte reduxit aquas
Farnesius, fontemq; ornauit marmore, & vltro
Sacrauit Nymphis, quæ nemora alta colunt.

IN EVNDEM.

Florentes rigat hos hortos aqua Iulia, nec non
Tepula, quę quondam peterent cum celsa Quirini
Mœnia, & alluerent septem, cęu flumina, colles,
Errauere diu, iam seuo à milite fractis
Fornicibus, has per valles, nemorumq; recessus.
At postquam in partem sedes hęc regia cęssit
Farnesio, cum Romanam non posset ad urbem,
Ad patriosq; lares dulces perducere lymphas;
Hoc rarum construxit opus, geminosq; reduxit
In liquidum hunc fontem latices, hortosq; locumq;
Pictura ornatum, signisq; & marmore, & auro,
Siluarum Nymphis vnã cum fonte dicauit.

C 4

AD

A D ALEXANDRVM
FARNESIVM CARDINALEM,
LAURENTII GAMBARAE CARMEN.

Hos flores, dum bruma gelu riget alta per agros, 5
Dat tibi serpyllo vinctos, hederaq; virenti
Gambara fecundi custos Laurentius horti.
Hos fuit tepidum ad solem. tu semper habebis
Et primos fruticum flores, primosq; hyacinthos : 10
Et tibi primitias horti, silvaq; quotannis
Farnesi venerande feram : tu roscida poma
Autumno, mellisq; fauos sub sidere Verno
Accipies : & sit mea musa incondita quamuis,
Te tamen ante alios canet, & tibi florea ferta 15
Intextet quoties hortos, mea regna reuises.
Hic ubi odoratos tellus letissima flores
Parturit, & dulcis calo diffunditur aura.
Tu mecum e grauidis carpes poma aurea ramis,
Atque Aegle faciem nullo fucata colore, 20
Fiscellam pressi lactis, tibi nubilis Aegle
Afferet, & plenis benevolentia ferta canistris.
Te ruris decor omnis amat, vallesq; recurua :
Flumina te, ripaq; vocant : tibi florida prata
Submittunt varios texenda in ferta colores. 25
Ipsa sedens molli formosa Amaryllis in herba
Sanguineis intexta rosis tibi lactea nectit
Lilia, narcissum, rutiliq; comas amarantibi.
Ne sedes horresce meas, licet horrida calo
Regnet hyems : his hospitij non frigora regnant : 30
Et nos sublimis rupes defendit ab alto
Surgentis Borea flatu : tegit ardua laurus

Vestibu-

Vestibulum : tuguriq; fores, aditumq; patentem,
Et tibi pro Borea, gelidis pro flatibus aura
Spirabunt : pro purpurea niue vestiet arua
Terra parens viridante solo, tibi floribus herbe
5 Halabunt, verisq; ferent violaria foetus.
Grata tuis proavis tibi carula lilia tellus
Fundet humo, quibus equiparet non se rosa, non se
Pubescens coma narcissi, non lutea caltha.
Quodq; legit longaeuus Arabs benevolentibus aruis,
10 Illa geret donec chypeo domus in chlyta gentis
Farnesia, viuentq; tui sub numinis aura.
Non illis aestas, nec hyems incana nocebit,
Non Aquilo, non imbriferis Notus impiger alis.
Hic ubi saepe canit choreas, & gaudia Diuum,
15 Zanchius ; aut campos spatiantem narrat Aethem
Mirantem cali tractus, atque aetheris oras,
Et mundi verum auctorem, rerumq; parentem.
Dumq; canit, Siculus Samson percurrat eburno
Pectine fila lyra, quem circum Aeneia pubes
20 Exultat, spargitq; locum fragrantibus herbis:
Et vatum chorus assurgit, plauditq; canenti.
Saepe venit nostros Calaber Sirletus ad hortos,
Et tepida sub rupe sedet, qua fons sacer ima
Valle fluit, raditq; leui cum murmure rupem,
25 Et scelerum poenas, & pramia certa bonorum,
Aeterniq; patris caelestia regna recenset.
Mox aperit legis fontes, nodosq; resoluit,
Quos gens (infandum) gelido porrecta sub axe
Inuoluit cacis tenebris, Erebiq; profundo.
30 Riuis aqua has ambit sedes, atque agere celso
Nocturnos arcet fures. hic margine ab alto
Pascentes per prata licet spectare iuuenecos,

C 5

Quos

Quos inter certant calamis, & carmine lati
 Pastores, aut certa ineunt certamina cursus :
 Aut curuant arcus, & rela Cydonia torquent.
 Victori assistit iuuenum manus omnis, & ipsam
 Ad metam ingenti plausu deducit ouantem,
 Et crines cingit fertis, & premia soluis.
 Tunc latè loca curua sonant, quæ noster agellus
 Aurea prospectat vicina palatia celo,
 Nec non Mygdonio surgentem marmore fontem
 Romana decus urbis, & ingens munus Iuli.
 Parte alia quæ decurrunt Aniena fluenta,
 Dulcia formosi miraberis oia ruris :
 Omnia quæ nunc sponte tuus tibi Gambarà dono
 Concedit, Dominumq; facit florentis agelli.

AD ALEXANDRUM

FARNESIUM CARDINALEM,

LAURENTII GAMBARAE BRIXIANI

POEMATA, EX BIONE ET MOSCHO

SYMPTA.

ALMA PARENS Natura nouè Telluris amore,
 Terrestres Musas celi produxit in auras
 Cælestium Musarum instat, quas candida partu
 Mnemosyne ediderat : quæ cum iam cantibus essent
 Illustres, numeròq; pares, cantuq; Camænis,
 Ira, odioque graui discerpta in frustra fuerunt.
 Non aliter Ciconum sparserunt Orphea matres,
 Per ripas pater Hebre tuas, pèrg; humida prata,
 Non sine Hamadryadum lacrymis, Phæbique dolore:
 Tempore quo totidem sublimi carmine vates,

Et

Et Phæbo & Musis grati, celebrèsq; per oras
 Argolicas, alique magis pastoribus apti,
 Et Nymphis nemorum dilecti, & siluiculis Dis,
 Hanc iram Aomidum subiere, odiūque sororum:
 Fuluius est horum varijs Versibus in oris,
 Dispersas iam reliquias collegit in vnum,
 Atque manu, veluti medica, sarcire Poëtas
 Iam longo laceros auo est conatus, & illos
 In lucem dedit, antiquam formamque, suūmque
 Restituens decus : atque imitari, & vertere iussit
 Sermonem in Latium (si me exoratus Apollo
 Audiret) geminos vates, ut carmen agreste,
 Quod Moschus Graiaque Bion cecinere Camæna,
 Acidis ad ripas, aut flumina ad alta Meletis,
 Ad fontesve Arethusa tuos, hoc audiat omnis,
 Lanigeros qui magna greges ad flumina versat
 Hesperia, ornatum versu, numerisque Latinis.
 Hos vates (nunc Ausonios) quorum Albula cantu,
 Mellæque letitia exultant, tibi magne dicamus
 Farnesi : quos defendes, velut alter Apollo,
 Ne iaceant iterum monumenta hæc lecta tenebris
 Abdita lethæis vel demergantur in undis.

BIONIS SMYRNAEI BVCO-

25 LICORVM IDYLLIVM PRIMVM.

Epitaphium Adonidis.

EGREGIAM Cynra prolem deflemus Adonem.
 Lumina formosus vitæ alia liquit Adonis.
 Pulcher Adonis obit, mastique ob funus amores
 Inter se ingeminant luctum : tu Diua relinque.
 Intextos Cytherea toros & mitice & auro.

Surge

44 LAURENTII GAMBARAE

Surge age, & illacrymans nunc te indue vestibus atris,
 Et manibus nudata tuis, tua pectora tunde,
 Et cunctis dic: Interijt formosus Adonis.
 Extinctum nece crudeli lugemus Adonin.
 Ora per, impubesque genas voluuntur amorum
 Rorantes lacrymae. iacet inguina candida siluis
 Dente ferocis apri nino traiectus Adonis.

Dumq; animam aërius effundit Adonis in auras,
 Corde incredibilem Venus accipit agra dolorem.

Sed niger, heu, pueri ninos cruor imbuuit artus,
 Et nec labra notat solitus rubor. ipsa sub ipsis
 Pressa superciliis pallentia lumina torpent.

Atque illo moriente, unà moriuntur & ipsa
 Oscula, quae nunquam Cypri regina relinquet.
 Nam Veneri sunt grata, licet non amplius illum
 Fata Deum viuum seruent, sed Adonis amantem
 Non sensit fixisse suis mille oscula labris,
 Mortali è vita dum cederet: & rate uelut
 Fumantes Phlegethontis aquas transfret auari.

Non grauibus sine lamentis lugemus Adonin.
 In lacrymas mecum teneri soluuntur Amores.

Heu pulcher graue vulnus habet, graue vulnus Adonis
 In femore, at casu Venus exanimata recenti:

Imo in corde magis graue vulnus sentit amantis
 Interitu: Circa puerum lugubre per agros
 Dilecti luxere canes, Nymphaeque, virentum
 Custodes nemorum siluis fleuere sub altis,
 Atque soluta comas Dea Cypria saltibus errat,
 Et nudata pedes, & candida crura: rubi quam
 Horrentes lacerant; diuinum silua cruorem
 Ebibit, & rubra rorant aspergine vepres.

Non tamen hac sentit, sed acuta voce vagatur

Per

Per valles, magno Assyrium clamore maritum
 Perquirens, puerumq; vocans. ipsius & ater
 Circa orbem medium ventris cruor erumpebat,
 Atque cruentabat nudatum pectus ab imis
 Inguinibus. latera alba prius, costaq; colorem
 Migrarunt in purpureum, superante cruore.

Alma Venus puerum formosum amisit, & unà
 Amisit solitam formam: nam dum puer auras
 Carperet athereas cali dilectus Adonis,

Ore erat egregio Cypris: sed amante perempto,
 Forma Dea in celeres ventos, velut umbra, recessit.

At rigida quercus, terrarumque ardua dicunt:
 Ab puer infelix: vicinaq; flumina luctum
 Ingentem Veneris deslent: fontes & Adonin

Montibus extinctum lugent, magniq; dolore
 Passim purpureo flores rubuere colore
 In siluis, pratisq;. Venus miseranda per urbem,
 Et per frondosos Arabum gemit anxia colles,
 Flebiliter recolens pueri graue vulnus amati.

Ab Cytherea tuus periit formosus Adonis.
 Ipsa Echo resonat, Periit formosus Adonis.
 Tam dirum quis non Veneris desleuit amorem?

Ah postquam vidit Diua immedicabile vulnus,
 Sanguineosq; simul rores putrescere, sic est

Quæsta, suos tollens supera ad conuexa lacertos:
 O puer, o Adoni mane, dum te mihi viuum
 Inueniam, amplectarq; simul, miscereq; possim
 Hæc mea labra tuis: paulum expergiscere Adoni,
 Oscula daq;, tuo viuunt ea donec in ore,

Inq; meum fluet os, atque in iecur, igneus ille
 Spiritus, atque vigor animæ vitalis: amoremq;
 Hauriam Adoni tuum, seruaboq; hac tua semper

Oscula,

Oscula, tanquam ipsum te, quando me fugis eheus
 Infelix, longeq; fugam moliris, & umbras,
 Et regem petis umbrarum, mitescere nullis
 Assuetum lacrymis, vocesve audire precantum.
 Ipsa autem vno infelix, & sum Dea, nec te
 Possesse qui miser & fata, inuida fata, dederunt.
 Iuno inferna meum puerum nunc accipe: namque es
 Me magis ipsa potens, & quicquid corpore pulchro
 Alma parens Natura creat, deuoluitur ad te.
 Et te permettio, sed acerbo oppressa dolore
 Sum Venus infelix, nec tristi exoluere luctu
 Me possum: quia iam letho est consumptus Adonis.
 Tu me supra alios o Adoni amabilis omnes
 Deseris, & dulci moreris florente iuuenta.
 Aerias sed amor abiit, ceu fumus, in auras.
 Indoleo, misera ante alias, viduata marito,
 Perq; domos viduata cohors suspirat amorum.
 Tecum una cestus perijt: quid per loca saxis
 Aspera tu vitam, perq; inuia lustra trahebas,
 Venando nemorum noctesq; diesq; sub umbris?
 Cirve firis iaculo trucibus te opponere es ausus?
 Cum leto Superis esses equandus honore.
 Sic nati flebant una cum matre Dione:
 Ua, Veneri interijt siluis formosus Adonis.
 Heu tantum effudit lacrymarum Cypria, quantum
 Sanguinis ingenti de vulnere fluxit Adonis.
 Vertuntur vero in varios circum omnia flores.
 Namque rosam cruor effudit, lacrymaq; Anemonem.
 Non multis sine lamenti lugemus Adonem.
 Interijt morte indigna formosus Adonis.
 Alma virum siluis ne luge Erycina sub altis
 Amplius: ipse toro iacet exanimatus Adonis

Instru-

Instructo, lectumq; tuum tenet: & licet ille
 Sit cassus luce aetherea, & vitilibus auris;
 Pulcher at ille tamen, somno ceu pressus ab alto:
 Tu posito tua membra loca Cytherea cubili,
 Quod picturato percurrit murice limbus,
 Atque ostro intertexta tegunt, velamina, & auro:
 In quo per noctem tecum ducebat amator
 Felices olim somnos, & Adonida quere:
 Cumq; viro flores rutilos tu proijce: nam cum
 Occubuit puer ille tuus, traxere repente
 Languentem siluis flores, hortisq; colorem,
 Unge & odorato miserandum corpus amomo,
 Et myrrha. iacet ille suis in vestibus aureis,
 Et Tyrijs: tonsiq; comas ob funus Amores
 Assyrijs iuuenis deslent, hic forte sagittas,
 Ille arcum pedibus calcat, trahit ille pharetram
 Auratam, atque alius squalenti e crure cothurnos
 Diripit accelerans, aliusq; leberibus aureis
 Fert maestus tepidos latices, aliusq; cruore
 Abluit aspersum femur, atque alius fouet alis
 A tergo puerum geminis, circumq; iacentem
 Lenè facit ventos, magna dehinc voce Dionem
 Deslent: extinxitq; faces Hymeneus in ipso
 Limine, dissoluitq; animo indignante coronam.
 Heu solitum carmen cantari (cum noua nupta
 Ducitur ad cari sublimia tecta mariti)
 Amplius haud cantat per compita leta iuuentus:
 Lugubri sed voce heu heu canit, o Hymeneae,
 Et Charites deslent, Cinyra, Myrrhaq; creatum:
 Inque vicem referunt, Perijt formosus Adonis.
 Sublimi sed voce magis, quam tu Venus alma,
 Tergemina hunc Parca deslent, superas & ad auras

Hunc

Hunc dulci cantu reuocant, sed carmen Adonis
 Non audit, nec saeva sinit Proserpina sedes
 Linqvere tartareas illum. tu Cypria finem
 Huic gemitu, & tantis lacrymis impone: simulq;
 Nec post hac adeas conuiuia; namque necesse est
 Te lacrymas alium diffundere rursus in annum.

EIVSDEM IDYLLIVM I I.

Cleodemus & Myrson.

QV AE tibi tempestas anni pulcherrima Myrson. 10
 Ante alias omnes, magis exoptanda videtur?
 Autumnus ne? Aestas ne? an Hyems? an purpureū Ver?
 An ne Aestas prius, agricola cūm debita sacra
 Leiferæ faciunt Cereri: & iam flauus aristis
 Ignescit color, & falcem seges arida poscit? 15
 An placet Autumnus? cūm proles rustica curat
 Solari non glande famem, non tollere largo
 Fonte sitim: nam tunc variis exuberat arbos
 Fructibus, atque nouo redolet vindemia Baccho.
 Ignauam cupis an ne Hyemem? claususq; paternis 20
 Sedibus ob gelidi penetralia frigora celi
 Ante focum, partoq; frui, & conuiuia leta
 Ducere, & hybernos agere alta per otia soles.
 An ne iuuant te nunc hac florea tempora Veris?
 Da mihi, quoque ferat te nunc tua certa cupido. 25
 Cūm sint, ut referunt vates, hac quattuor anni
 Tempora diuini manibus distincta parentis,
 Numinibusq; dicata suis, & cognita sacris;
 Iudicium facere haud licitum est mortalibus vllum.
 Sed dicam Cleodeme tibi, quæ gratior anni 30
 Pars mihi sit, vel cara magis. Mihi displicet Aestas:
 Nam me si breuis hora tenet sub sole, coquit me

Sol

Sol subito, atque estu vires & membra fatigat.
 Est pater Autumnus non gratus: namque recentes
 Diuersa effundunt morborum semina fructus.
 Horresco glaciale Hyemem, & resonantia celi
 5 Murmura, perflantesq; Notos, pluiasq; nivesq;
 Non possum Cleodeme pati: sed purpureum Ver
 Terq; quaterq; mihi carum est: utinamq; rubenti
 Floretet Vere aternūm Sicania tellus.
 Quando non estus grauis est, scelerataq; Bruma
 10 Tempora, præcipueq; nocens Autumnus: at ather
 Purior, & volucrum resonant auiarum cantu,
 Et passim vestit se versicoloribus arbos
 Floribus, & viridant coma: fecundaq; tellus
 Effundit varios è iacto semine fetus:
 15 Et lati carpunt siluis noua pabula tauri:
 Aequalisq; dies somno est: umbræq; virentes
 Inuitant dulcem captare in valle soporem.
 Omnipotens pater at hereas cūm conderet oras,
 (Iudice me) & molē hanc mundi, pecudesq; virosq;
 20 Ver erat, & dulces spirabant leniter auræ:
 Et passim florebat humus beneolentibus herbis.

EIVSDEM IDYLLIVM I I I.

Myrson, Licydas.

DVM virides herbas depasta armenta soporem
 Strata sub arboribus carpunt, & luce sua sol
 Iam medium liquidi spatium conscendit Olympi,
 Et pulsata terit maturas area messes,
 Vt ne aliquod canere, o Licyda, Siculum mihi carmē,
 30 Quod teneat pastorum aures, nemorumq; puellas?
 Quale ferus Pelagi Nymphæ Polyphemus amore
 Incensus cecinit Neptuni ad littora patris.

D

Hæc

Hac semper mihi Musa fuit gratissima: sed quid
Ipse canam? Myr. cane Peliden tecta alta tenentem
Scyria, & incauti natae Lycomedis amores,
Et simul Aeacidae, furtivaq; fœdera lecti,
Amplexuq; datos, atq; oscula rapta: quibus ve
Vestibus induerit sese formosus Achilles:

Quoq; modo Thetis ipsa parens cum duxit ad ades
Regales puerum, pulcherrima Deidamia,
Tali incedentem simulato haud nouit amictu.

Postquam frondosa pastor formauerat Ida
Dardanius classem insaufam, deuenit ad oras
Argolicas: rapuitq; Helenam, & perduxit ad Idam;
Exitium pariter Troia, Nymphaq; dolorem
Oenones comitem thalamicque, torique iugalis:
Tunc ira est accensa graui Sparta inchoata, & arma
Sumpsit, in arma vocans cum Graiis urbibus urbes
Vicinas, venitque Agamemnon ductor Achiuum:

Elci venere duces, venere Lacones;
Tydidésque ferox, & fallere doctus Ulysses.
Ipse aderat præda conuix Menelaus abacta,
Dehinc omnes patriam proceres liquere Pelasgi:
Et Spartam petiere; fidem promissaq; Regi
Seruarunt subito unanimes. sed fortis Achilles
Non aderat: qui iam dudum Lycomedis in aula,
Nerina matris metuens mandata, latebat.

Hic ubi virgineos habitus mentitus, & ora,
Circumducta colo Milesia pensa traherat;
Filaque formabat manibus deducta vicissim,
In gyrum torquens unâ cum vellere fusum,
Pro clypeo, atq; hasta, vel equo, curruve sonanti.
Ipsa videbatur firma, facieque sorores
Insigni superare suas, & corpore molli:

Purpu-

Purpurensque genis flos, & decus ore rubebat.
Par illis incessus erat: mœdoque tegebat
Tegmine casariam intonsam: Martisque gerebat
Ingentes animos puerili in pectore: at illum

Urebat furtiuus Amor: & Deidamiam
Ille idem urebat Phœbea lucis ab ortu,
Lucis ad occasum: modo qua male sana fouebat
Formosum Aeacidae corpus: nunc oscula amantis
Mille dabat manibus Pelida: & saucia totis

Artubus occultum sub pectore vultus alebat.
Interdum lacrymis perfusa, atq; ora pudore
Virgineo, niueos artus laudabat Achilles.
Ille autem ardenti studio querebat, ut unâ
Optatos posset cara cum coniuge, somnos

Ducere: & hac animo recolens affatur amantem:
Ha nostra qua sunt equali etate sorores,
Bina ineunt dulcem thalamis de more soporem:
Ast ego sola cubo: sic & tu sola quiescis
O virgo sola ante alias mihi grata sorores:

At nos unanimes hac serua excludit iniqua,
Obvicius veluti oppositis.

EIVSDEM.

SOMNVS adhuc prima Phœbi me luce premebat
Fronde super tenera sopitum; quum mihi Cyprus
Astitit, atq; manu secum ducebat Amorem
Spectantem tellurem oculis, vultumque pudore
Suffusum: mox hæc inquit, Cape pastor Amorem
Hunc ex me genitum: quem tu mihi care docebis
Et canere, & calamos teneris percurrere labris.

Dixit: & in tenues subito se sustulit auras.
Ipse autem tenui stipula quacunque canebam;
Hunc puerum, veluti cupientem discere, semper

D 2

Dece-

Decedente die, semper surgente docebam,
 Ut citbaram Phœbus, calamos inuenerit ut Pan,
 Mercurius chelyn, atq; ut sit cana tibia magna
 Palladis inuentum : narrabam hæc stultus : at ille
 Curabat mea verba nihil : sed prima canebat
 Furta Deum, & varios casus memorabat amantum:
 Et facta addebat care memoranda parentis :
 Ast oblita mihi nunc sunt quæcumque docebam
 Dilectum Veneris natum, quoscunque & amores
 Me docuit puer ille hominumq; Deumq; recorder.

EIVSDEM.

DUM puer insidias auibus molitur, & ipsa
 Retia tensa dolum siluis meditantur opacis,
 Sub lucem Phœbi fugitiuum aspexit Amorem,
 In viridis buxi ramo frondente sedentem.
 Est tunc latitia persusis : namque auis illi
 Magna videbatur, nemorum nec visa per umbras
 Amplius : & calamos aptans huc ille volantem
 Per nemus, atque illuc vigil obseruabat amorem.
 Denictusq; dolore, sui quia nulla laboris
 Meta erat, abiectis calamis properabat ad ipsum
 Agricolam, sub quo volucres captare magistro
 Nouerat, atq; rei seriem memorabat inanem :
 Et positum viridi ramo monstrauit Amorem.
 Tunc quassans caput, & ridens sic inquit arator :
 Parce sequi puer hanc prædam, & fuge bellua scua est,
 Quam spectas. & eris felix, si retia siluis
 Tensa leges, volucresq; alias captare parabis,
 Ast etas te læta virum pubentibus annis
 Cum faciet, nunc qui nemoris subteruolat umbras,
 Et fugit, in capite ille tuo tunc sponte sedebit.

EIVS-

EIVSDEM.

Aonides magni proles Iouis inchoa Muse,
 Crudelem puerum quamuis, quem candida Cypris
 In liquidi fudit vitales luminis auras,
 Non exhorrescunt, sed amant, puerumq; sequuntur
 Ex animo. At vates, quem non noua flamma perurit,
 Aut fouet antiquam; magni si forte labores
 Hercules, aut deuicta canat Priamæia regna,
 Hunc subito fugiunt : atq; hunc accedere ad undas
 Permessi probibent, aut labra immergere lymphis.
 Si verò vati dulces Amor acer amanti
 Ossibus implicuit flammæ, tunc ille sororum
 Castalidum auxilio fretus diffundit ad auras
 Aërias dignos Musis, & Apolline cantus.
 Testis ego his dudum cantu notissimus oris.
 Nam si forte viros celebrem, heroasve canendo,
 Rauca canit mea lingua : nec ut prius illa Napæas,
 Pastorësve tenet cantu : sed frigida fractas
 Emitterit nemorum vicina per aua voces.
 At si fortè cano Galatæe aut Accidis ignes,
 E nostro tunc ore fluit memorabile carmen,
 Et me circumstant, admiranturq; canentem
 Siluani, Dryadesq; Dæe, pecudumq; magistris.

EIVSDEM.

Pieridas vocet acer Amor, chorus omnis Amorem
 Sublimem portent humeris : mihi dulcissima semper
 Carmina concedant cupienti, & læta Camæne.
 Nam mihi res nec grata magis, nec dulcior vlla est.

EIVSDEM.

Dulcis Acidalia Veneris lux aurea vesper,
 Obscuraq; decus noctis, te roscida quanto
 Luna magis fulget, cum nox tegit humida terras;

D 3 : : Tanto

Tanto tu stellas inter. Salve ætheris ingens
 Stellantis iubar: & lucem pro lumine Phœba
 Nascentis concede mihi: dum limina Nise
 Inuiso, comitæque meos: ut lata canentes
 Carmina, certatim domina referamus amores.
 Namque hodie primum nostris luceſcere terris
 Incepit noua luna, cito & decedet Olympo.
 Per noctem incedo: non ut mortalibus ullas
 Noctæ parem insidias miseris, nostroque viator
 Ense cadat: stabulisve abducam armenta reclusis.
 Non mihi mens tam dira venit: sed amore teneri
 Me fateor: ser opem misero, & miseratus amant es
 Nocturnos, me Vesper ama, & mihi lumen eunti,
 Per tenebras ostende, Venus sic te Dea Cypri
 Astrorum ante alios omnes amet ætheris ignes.

EIVSDEM.

Procuruum ad littus veni, qua me via duxit
 Ad mare, quaque meas cingunt nemora ardua valles;
 Crudelique canens Galatea in littore fundam
 Mille preces: nec spes villo me tempore dulces
 Destituunt, licet & tremulum caput induat albam
 Caniciem: & vires premat incuruata senectus.

EIVSDEM.

Ipse ego si condam felicia carmina: que iam
 Fata dedere mihi; tollent ea nomen ad astra,
 Sola meum: sed erunt si forte ingrata Camœnis,
 Et Phœbo; quid opus tantos perferre labores
 Est nobis? nam si rerum sator ipse dedisset,
 Aut parca huic vitæ duplicatum tempus; ut illud
 Concessum foret & studiis, multoque labori,
 Atq; hoc latitiæ; spes nos tunc certa maneret
 Posse frui sine sine bonis, meritisque laborum

Carpere

Carpere nostrorum fructus: verum quia tantum
 Diu dederunt vitæ tempus mortalibus unum:
 Ah miseri, quis erit finis, certisque laborum
 Terminus: ad varias animum conuertimus artes;
 Diuitiasque magis sequimur componere: certum est
 Nos esse oblitos mortali è semine natos,
 Et breue sortitos fatorum ex ordine tempus.

EIVSDEM.

Quum iuuenis magno premerentur membra dolore,
 Illus inuasit mentem stupor, oraque, & artus;
 Querebaturque artes medicas adhibere cruentum
 Ad vulnus: quod vitæ succo Panacæe
 Fouit, & Ambrosia pariter: sed non habet ullam
 Vim contra parcas herbarum operosa potestas.

EIVSDEM.

Consulere artificem, vel opem deponere in omni
 Re decet haud quemquam: tu cera iunge cicutas,
 Nam res est facilis; nec eget multo illa labore.

EIVSDEM.

O Lycida magno ne me sine honore relinquis:
 Namq; mihi pretium exhibuit pro carmine Phœbus,
 Atq; facit res maiores honor ipse, fouetq;.

EIVSDEM.

Fœminei decus est generis forma ipsa: virumque
 Est animus prestans, magnoque in corpore robur.

EIVSDEM.

Gutta licet tenuis sit aqua, & mollissima tactu;
 Illa tamen crebro lapsu cauat aspera saxa.

EIVSDEM.

Felices qui amant; quando pars utraque amanti
 Respondet paribus curis, atq; æquat amorem.
 Pirithoo fuit Aegides comitante beatus:

D 4

Descendit

Descendit licet ad regem implacabilis Orca,
 Et fuit immites populos apud acer Orestes
 Ter felix : quoniam Strophio generatus Achæo
 In frenes illum ad Tauros non liquit euntem.
 Et felix fuit Aeacides viuentem Patroclo,
 Et felix fuit hic : mortem namq; ultus amici est
 Actoridæ magnus Teucrorum terror Achilles.

MOSCHI SICVLII

IDYLLIVM I.

Epitaphium Bionis.

Vos mecum herbosi saltus, & Dorica lympha,
 Trinacriæ & passim fluuij, plantæq; virentes,
 Et posita hos circum colles nemora alta Bionem
 Deflete, & vos ô flores ostendite luctum,
 Nec vestris solitum folijs effundite odorem.

Vosq; rosa quondam niuea, niueumq; papauer,
 Contrahere amisso non vos pastore vicissim
 Puniceum pigeat dumis, hortisq; colorem.
 Tûq; tuos memora casus Hyacinthe, tuisq;
 Adde etiam hoc folijs, Heu heu : cantu in chytus olim
 Trinacrijs perijt vates celeberrimus oris.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 Tu Procne infelix, & tu Philomela sonoris
 Quæ canitis siluis, Arethuse dicite Nympha :
 Morte Bion perijt, carmenq; & Dorica Musa.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 Strymonijs in aquis cygni cantate querelis
 Flebilibus carmen, sed quali voce Dion iam
 In vestris cecinit labris, & dicite Nymphis :
 Quæ iuxta rapidas Oeagri fluminis undas,

Bissoniasq; colunt ripas : sua lumina noctem
 Clausit in æternam languentia Doricus Orpheus,
 Armentisq; Bion carus, non amplius illis
 Ilicæ assuetos cantus modulatur in umbra;
 5 Carmen at infernis lethaum condit in oris.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 Viciniq; silent montes, lugentq; iuuentæ
 Errantes iuxta tauros per florida prata :
 Nec liquidos curant fontes, nec graminis herbam.

10 Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 Hortorum Dij custodes fleuere vicissim,
 Et Fauni fleuere : tuum per proxima prata
 Suspirant carmen Panes, Satyrig; bicornes.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 15 Ipse tuam longum fleuit turbatus Apollo
 Mortem insperatam, mesta tua funera Nympha
 Naiades circum lugent, & fontibus undæ
 Sunt versa in tristes lacrymas, & rupibus Echo
 Mæsta silet, quod non tam longa silentia possit

20 Rumpere, & assuetos imitari garrula cantus.
 Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 Morte tua fructus pendentes fertilis arbor
 In terram excussit : flos lætis aruit hortis.

25 Hortorum è cellis, siluestri aut ilice fluxit.
 Mella suis periere fauis liquefacta dolore :
 Agricola Autumno, nec primi Veris in ortu
 Mella potest legere vlla, tuo iam melle perempto.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nympha.
 30 Non tantum æquoreo delphini in littore sterunt,
 Nec tantum in scopulis cecinit philomela, nec altos
 Per montes tantum mæstissima luctit hirundo,

Aut tanto Halcyone fleuit Ceyca dolore.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
In falsis cecinit tantum nec Cerylus undis,
Nec tantum aurora prolem fleuere volantes
Olim Memnonides Eoo in litore circa
Illius tumulum, quantum fleuere Bionem.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Quasque olim siluis cantu, vel voce tenebat,
Quasque loqui recubans umbra viridante docebat
Diuersas volucres dumis, aut rupe sedentes,
Inter se innumeris luxere Biona querelis.
Ast alia responsa dabant: Lugete columbæ
Vos quoque, vosque dolor tangat, luctusque perennis.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Et quis erit tandem confidentissimus ille,
Admoueat qui sponte tuis sua labra cicutis,
Percurratque manu dextra, calamusque sinistra?
Spirat adhuc namque ipsa tuos, tua fistula cantus,
Sola & arundinibus Echo te querit in altis.
Pan stipula Deus ipse tua fortasse timebit
Ludere, ne pudeat mortali cedere, victum.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Flet Galatea tuos cantus, quam carmine dulci
Mulcebas, tecum prope littora curua sedentem:
Nam non ille tibi Cyclops aquale canebat
Carmen, & illum ideo fugiebat carula Nereis,
Viciniq; maris te respiciebat ab undis:
Nunc liquidas sedes oblita recumbit arenis
Desertis, sequiturque tuam per littora vocem.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Tecum una Aonidum perierunt dona fororum
Omnia, & ad tumulum lacrymas effundere Amores

Indigena

Indigena videre. Venus te pastor amabat,
Atque amat ipsa magis, quam dulcia Adonidis olim
Oscula, quæ dederat morienti maesta marito.
Angit te miserande Mele dolor alter, & ingens
Cum genuu luctus, nam sub tua flumina quondam
Te fleuisse ferunt, interque sonantia saxa,
Atque, impleffe tuis lacrymosis vocibus æquor,
Dulce os Calliopes, quum vita excessit Homerus.
Nunc alium desles immiti funere natum

Abreptum, luctuque gemens tabescis amaro.
Ambo autem liquidis dilecti fontibus, ambo
Felici insignes cantu, prior ille bibebat
Pagasidos lymphæ latices dulcibus, alter
Hauribat gratas Arethusa fontibus undas:
Alter Ledæam prolem, primosque Pelasgum
Ductores, & Peliden, hic non fera bella,
Non tristes lacrymas, sed tantum Pana canebat,
Sicanios & pastores: interque, canendum
Pascebat pecudes ad amœni littoris oras,

Imgebantque simul teretes mira arte cicutas,
Disparibus quas ordinibus, numeroque, locabat.
Interdum vitula siccabat lactea palmis
Ubera, & interdum concessa docebat amantum
Oscula languentum, gremioque fouebat Amorem:
Carus erat Veneri, formoso & carus Amori.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Te magna deslent vrbes, atque oppida circum
Cuncta Bion: magis quam præduris aspera saxis
Aspera suum vatem egregium, Thebæque, Pelasgæ,
Insula nec Lesbos, niueis nec Cea iuuenis
Grata, suos magis deslerunt per compita vates.
Quin etiam te parua Paros cupit ipsa, magis quam
Archi-

Archilochum, vatisq; sua non carmina curat;
Sed tua per silvas Mytilene Lesbica cantat,
Tēq; Syracusius defecit carmine vates.

Ausonii sed ego luctus tibi carmina condam
Deductum non ignarus contexere carmen.

Quod nos pastores docuisti: tu quoque magnas
Diuitias alijs liquisti, at Dorica nobis
Carmina, nos tanto quondam dignatus honore.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Heu malua postquam campis periere, & anethum
Arui, atq; apium interijt squallentibus hortis
Ob brumam, rigidāsq; hyemes: cum terra tumescit
Imbrifero sub Vere, apium, maluaq; virescunt,
Atque ornata comas ridet letissima tellus
Floribus, & pratis diuersos afflat odores.

Nos verò virtute virique, & robore tanto
Præstantes, postquam vacuo nostra ossa sepulcro
Tecta iacent, tenet æternum nos somnus, & auras
Vitales mors saua negat nos lumine sueto
Cernere: tūq; silens tellure es conditus alta.

At Musis visum est, vt semper carmina ludat
Batrachus: at non inuideo, namq; ille sub umbra
Cantando, incultum disperdit carmen in auras.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Quis tua tam tetrum virus crudelis ad ora
Admouit? iussit ve dari, vel nigra venena
Miscuit? atq; tuo non est commotus agresti
Carmine, cantantem si te vnquam vidit in umbra.

Dicite Sicelides lugubria carmina Nymphæ.
Castigat sed iusta viros Astræa nocentes;
Nam penas subiere graues pro crimine tanto,
Magne Bion, nunc ipse fleo tua funera: quòd si

Vt

Vt quondam Laërtiades, & Thracius Orpheus,
Alcidesq; Orca descendere ad intima possent
Tartara, fortè domos inferni regis adirem;
Cernere ibi vt possent, si fors tua carmina Diti
Nunc cantes, tēq; audirem. sed tu quoque magnam
Carmen apud cane Persephonen, at quale solebas
Vallibus his canere, & dulces effundere voces.
Sapius illa etenim Sicana lustrat in Aetna,
Et duxit comitata choros ad littoris undam,
Et Siculos cantus, & Dorica carmina nouit.
Non sine honore tuum, nec erit sine munere carmen.
Et sicut vati fidibus citharæq; canenti
Consortem thalami Eurydicen concessit, vt illam
Duceret ad superas auras: sic te quoque fors an
In dulces patriæ colles, saltusq; remittet.
Ast ego si scirem calamos inflare sonantes,
Pro te care Bion non tartara nigra timerem,
Vt possent superas mecum te ducere ad oras.

EIVSDEM IDYLLIVM II.

Europa.

SVB lucem Europæ Venus alma in somnia misit,
Cum non distaret longè Tit honia coniux,
Et pars urgeret tenebrosa tertina noctis,
Somnia cum vera esse solent mort alibus agris;
Huic dulcis tunc melle sopor magis, humida molli
Lumina deuinxit nodo, geminisq; resedit
Palpebris, soluens languentia lumina somno.
Tunc illa in somnis, latis arma impia campis
Inter se geminas regiones ferre videbat,
Feminea insignes forma. quarum altera dixit
Europæ: O virgo, genui te, atque vbera nostra

Suxisti

Suxisti primum, atq; alii pubentibus armis.
 Altera vim manibus illi incutiebatur, & illam
 Non tamen inuitam in ditissima regna traherat,
 Europam memorans (sic fata inuota manebant)
 Fama olim illustrem fore, perpetuumq; daturam
 Et genti, noménque loco: tunc ossa tremore
 Sunt subito concussa nouo: et sic mesta resedit,
 Non ducens somnos stratis: puroq; videbat
 Lumine adhuc gemmas stantes in lumine formas,
 In talem somno erumpit perterrita vocem:
 Quis Deus his mentem, tranquillaque pectora binis
 Vexat imaginibus: dum stratis nocte quiesco?
 Quae uero est hospes, quae me nunc fronte recepit
 Tam leta, & geminis est me complexa lacertis:
 Non secus, ac concepta forem si illius in alio?
 Haec Deus omnipotens insomnia nostra secundet.
 Haec dicens, subito stratis surrexit, & ipse
 Aetate aequales comites, & sanguine claro
 Querebat, cum quibus filius ludebat in altis,
 Aut solitos quando illa choros agit are parabat,
 Vel nitidum quando corpus merfabat Anauri
 In fauces; qua se ille maris commiscet apertis
 Fluctibus: aut quando carpebat lilia campis,
 Lilia odoratis folijs, niueoq; colore.
 Actutum uenere omnes, calathumque legendis
 Floribus auricomis laua de more gerebant,
 Curuaque pernici petierunt littora gressu:
 Qua iuxta semper benevolentia prata uirebant;
 Aestiuos soles ubi condere saepe solebant,
 Vndarum pelagi streptu, florumq; colore
 Gaudentes, & siluarum frigentibus umbris.
 Auratum uero calathum mira arte ferebat

Intextum,

Intextum, niueis manibus Sidonia uirgo,
 Igni potentis opus Vulcani, quem dedit olim
 Is dono Libya. peteret quum dulcia regis
 Connubia equorei. Libya sed Telephaessa
 Munere concessit: dedit hunc dehinc mater habendum
 Europa: varijs illic distincta figuris
 Dedala facta aderant. Io sub imagine vaccae
 Fulgebat longè ex auro calata nitenti,
 Atque uiam carpens pedibus maria alta secabat,
 Nanti haud dissimilis: namq; illic carula ponti
 Unda relucebat tremuli: quam leniter aura
 A dulci flatu Zephyri commota mouebat.
 At laua de parte uiri duo litore in ipso
 Astabant, pelagique bouem freta salsa tenentem,
 Tranantemque maris fluctus mirantur amaros.
 Parte alia ponti, Diuum calatus erat Rex,
 Tractabatque manu dextra, leuaque iuuenecam
 Molliter. haec autem postquam peruenit ad alta
 Ostia, qua Nilus liquido pede currit in aequor,
 Rursus in antiquam formam conuersa iuuenca est
 Ab Ioue, sed uerse facies erat aenea vaccae
 Inachiae. calatus erat Saturnius auro
 Ex solido. Nili color ipse argentus undis
 Non se immiscebat pelagi: circumq; coronam
 Insignem hanc calat hi late fulgentis, & oras
 Insignitus erat formosa At hlantide natus.
 Hunc iuxta prostratus erat vigilantibus Argus
 Luminibus quondam ornatus, de sanguine cuius
 Purpureo prodibat auis: quae sparsa colore
 Diuerso geminas alas, corpusq; uirentum,
 Pratorum aequabat flores, gressuq; superbo
 Lata uidebatur procedere, ceu ratis altum,

Per

Per pelagus, calathi³ oras incinxerat alis.
 Talis erat calathi ornatus, quem lata ferebat
 Sidonis aequales inter pulcherrima forma
 Insigni: dehinc prata petunt fundentia flores:
 Hæc animum vario florum pascebat honore,
 Narcissumq³, aliæ carpebant, siue hyacinthum:
 Serpillumq³, aliæ, violasq³, thymumque legebant.
 Hæc & odoratis miscebat floribus herbas:
 Illa croci frondente comas in valle metebat.
 In medio stabat comitum, & tundeat olentes
 Suaue rosas Europa, velut formosa Dione
 Ter geminas inter Charites per florea prata;
 Virgineum ipsa diu non seruatura pudorem:
 Namque pater Zonam soluet Saturnius, & non
 Amplius illa animum cum Nymphis carpere blandos
 Adiciet flores. nam postquam Iuppiter alto
 Europam in pratis prospexit ab æthere ferta
 Texentem, est telis Veneris percussus, & imo
 Incautus dulces concepit pectore flammæ:
 (Aetherium nam sola potest sua sub iuga regem
 Mittere) & euitans suspectæ coniugis iras,
 Atque volens tectis inuoluere fraudibus ipsam
 Europam, ignaram facti, celer occulit artus
 Diuinos, & se taurino in tergo texit.
 Et iam factus erat præstanti corpore taurus,
 Non qualis campo, aut stabulis nutritur in altis,
 Nec qualis qui iam domito trahit esseda tergo.
 Illi flauus erat color, & nota candida tantum
 Fronte inerat media: circum, longæque relucens,
 Spirabat Venerem ex oculis: æqualia sese
 Cornua tollebant capite, incuruatq³ in orbem
 Tangebant sese (visu mirabile) tanquam

Exorients

Exorients noua luna, simul cum cornua curuat.
 Hic tandem ardenti florentia pasqua gressu
 Deuenit, Nymphasq³ sui non terruit oris
 Aspectu: sed amor ingens mentemque, animumq³
 Illarum subiit, mansuetum tangere taurum:
 Cuius odor latè spirans de corpore, cunctos
 Hortorum, pratiq³ omnes superabat odores.
 Dehinc stetit ante pedes intacta virginis, oreq³
 Illius miti collum lambebat, & illam
 Mulcebat nitido aspectu: tunc ipsa sinistra
 Molliter, & dextra taurum tangebant, & ore
 Spumam abstergebat manibus, atque oscula tauro
 Inficia libabat fraudis: fundebat at ille
 Tales mugitus, quales caua tibia cantus
 Mygdonis. atque genu incuruans spectare nitentem
 Europam, & collum flectens ostendere dorsum.
 Illa autem socias sic est affata timentes:
 O fide, & caræ comites, accedite ad umbram
 Hanc viridem, ut tauri tergo sedeamus, & unâ
 Errantes siluis frigus captemus, & auras.
 Nam dorso duplici sese tellure reclinans
 Suscipiet cunctas, veluti ratis acta per æquor.
 Non toruo aspectu est taurus, sed mitis ei mens,
 Haud secus atque homini: tantum vox illius ipsum
 Non hominem sonat. Hæc dicens, ridensq³, refedit
 Flauentis dorso tauri: sed lenta teneret
 Dum mora Phœnissas comites, leuis ille repente
 Erexit sese, raptamq³ ad littora prædam
 Portat, & accelerans ponto se immittit aperto.
 Illa autem magna desertas mæsta vocabat
 Voce suas comites, iunctasq³ ad litora palmas
 Verteabat; sed curua sequi per cærulea taurum

E

Haud

Haud poterant misera comites: nam per maris altas
 Currebat taurus Delphine fugacior undis.
 Emergunt summis passim Nereides undis,
 Cetorum latis humeris, dorsoq; sedentes,
 Et tauro occurrunt celeri per marmora motu.
 Ipse sonans pelagi domitor subter mare fluctus
 Miscebat, fratriq; fauens pandebat eunti
 Per freta lata viam: & circum Tritones aduncis
 Ludentes conchis hymenaeum ad liscida cali
 Sidera tollebant pariter, plausuq; sonoq;
 Quem resonans caua concha dabat per caruli ponti.
 Pulchra Europa sedens taurino tergo, dextra
 Prendebat dextrum cornu, laeva q; fluentes
 Purpureos chlamydisq; sinus, lumbumq; trahebat:
 Aequeorea pictas vestes ne tingeret unda.
 Circa humeros autem, & candentia colla puella
 Implebant placidis crepitantia flamina vestes
 Flatibus, atq; leui reddebant pondere praedam
 Sidoniam, lateri impositam, dorsoq; iuueni:
 Non secus ac mare per medium data lintea ventis
 Implentur, patrios montes non illa videbat,
 Non littus patrium ulterius: namq; aureus at her
 Supra erat; atq; infra placidi maris aequora tantum.
 Mox circum aspiciens tali sic voce locuta est;
 Quò me fers o taurè tuo per marmora dorso?
 Aut quis es? hanc pedibus non est via tuta bisulcis.
 Non metuis pelagi fluctus? facilis maris unda est
 Puppibus, horrescunt omnes freta salsa iuueni.
 Ecquis erit potus tibi? num potabis amarus
 Hos latices? medijs pasces an fluctibus algas?
 Si deus es, tu indigna facis pulcherrime, quae non
 Numina sancta decent: vasto nec in aquore tauri,
 Delphines

Delphinesve solo incedunt. tu pasqua namq;
 Leta simul, terramq; colis, pesaq; profundè.
 Aequora, nec falso tingis tua corpora fluctu.
 Ungula pro remis tibi seruit, & humida tranas
 Hæc maria, aerias fors tu sublatus in auras,
 Haud secus, ac volucris cæli per inane volabis.
 Infelix Europa, patris tecta alta reliqui,
 Atq; sequens taurum sequor hoc iter aequoris alti
 Non notum, & sola his spumosis fluctibus erro.
 Tu verò Neptune pater, cui cerula parent,
 Sis felix, cupio ipsa aliquem, qui monstrat aperta
 Per maria alta viam, neque enim sine numine
 scindo
 Hæc vada: tunc alta cepit sic taurus ab unda.
 Confide o virgo, nec nostri hæc humida fratris
 Regna time: sum regnator radantis Olympi,
 Calicolumq; Deum genitor: videorq; iuuenis
 Esse tibi; quoniam formas conuertere in omnes
 Me possum: sed Amor metiri hæc marmora me nunc
 Impulit, in taurum mutatum. ast insula Creta
 Accipiet te lata sinu; qua lucis in auras
 Me fudit, nec non aluit. tuq; incluta virgo
 Illic connubia aspicias, prolemq; deabus
 Aethereis similem partu dabis, atq; parentem
 Me regum facies quondam dulcissima coniu.
 Dixit, & euenerè simul, quæ dixerat ipse
 Iuppiter: in medys quum Creta apparuit undis.
 Formam autè solutam sumpsit regnator Olympi:
 Confestimq; Dea thalamis genitalibus Hora
 Regales struxere toros, lætusq; recinxit
 Virginis Europa zonam Dictæus amator.
 Quaq; puella fuit nuper, nunc sponsa Tonantis

*Est louis: atq; Ioui genuit fecunda feneram
Progeniem, & facta est, Phœnicis filia, mater.*

EIVSDEM IDYLLIVM III.

Megara.

*CVR vexas animum infano miseranda dolore
O mater? cur purpureus rubor ore recessit?
An quia crudelis St heleni illaudata propago
Imperat nato timidus, velut ipse leoni
Hinnulus, & iam nunc in multa pericula mittit?
Heu quali Diuūm genitor me affecit honore!
Aduerso quā me fāto genuere parentes!
Infelix heu, qua postquam sortita mariti
Egregij tēdas ego sum, hunc coluique, coloq;
Ex animo, venerorq; libens, ceu lumina nostra:
Quo non mortales fuit infelicior alter
Inter, ab aeterno postquam sunt facta parente
Sidera, & Oceani tractus, terraq; patentes;
Nec passus tot iam casus, animoq; dolores:
Qui calamis, arcuq; fero, quo munere Phœbus
Illum donarat, fixit sua pignora telis,
Parcarum tanquam si spicula dira fuissent:
Atque illis vitam eripuit, plenusq; cruore
Natorum, veluti furij agitat us Auernis,
Per thalamos huc ille miser volitabat & illuc.
Quos tunc infelix vidi, pariterq; paternis
Transfixos iaculis: quod non per somnia cuiquam
Accidit, id misera mihi clara cernere luce
Euenit: natis poteram nec ferre supremum
Auxilium, quamuis matrem me voce vocarent
Sape suam: namq; ipsa manus, aut tela furentis
Effugere haud poteram, & crudelia fata mariti.
Vt Procne, implumes cuius fera vipera natos*

Ore

*Ore vorat nemorum in dumis, miserata petentes
Vitale auxilium stridenti gutture natos
Peruolitat circum; quod non dare paruula mater,
Imbellisq; potest: namque hoc accedere monstrum
Horrendum, & crudele timet. sic ipsa querebar
Infelix partu, nec non & stirpe meorum
Natorum, quos tunc deslens, per regia demens
Præcipiti huc illuc currebam hæc atria gressu,
Ipsa meos inter iacuissem mortua natos
O utinam transfixa iecur, pectusq; sagitta,
Qua foret immiti nigroq; armata veneno;
Fœminei o generis virgo Latonia preses.
Tunc nostra amborum luxissent fata parentes
Ad tumulum effusis lacrymis, atque ordine longo
Flammaram magna duxissent funera pompa,
Communiq; rogo posuissent, ossaq; in aurea
Urna clausissent: cineresq; urnamq; locassent
Uno eodemq; loco, quo primas hausimus auras,
Nunc illi florentem urbem, tot & oppida Thebes
Circumhabitant, atque Aony ferro aruare curuo
Felicis campi profcindunt: ast ego mentem
Vulnere perturbata graui Tiryntia tristis
Tecta colo, ingenti percussa dolore: nec vlla est
A lacrymis, vel luce quies, vel nocte ruente.
Ille autem raro Thebanas incolit ades;
Namque opus ante oculos multorum habet ille laborum,
Quos tanquam terra iactatus, et aquore cunctos
Sustinet, acrem animum præstanti in pectore seruans,
Prædurum mage quā ferrum, vel robora faxi:
Tu verò totosq; dies, noctesq; liquefcis,
Ceu nix, ad tepidum solem sub tempora Veris.
Nostrorum ai nullus me nunc solatur acerbo*

E 3

Con-

Concussam casu: namque hos non regia nostra
 Tecta tenet, trans Isthmum habitant: nec qui mea possit
 Est mala, nec tantas afflicto in pectore curas
 Lenire, excepta Pyrrha: licet illa dolorem
 Sollicitum sub corde premat pro coniuge caro.
 Non tam infelices natos ulla edidit unquam
 Mortalis partu, quae mista Deoque hominique
 Sit pariter, quantum ipsa tuos. sic maesta locuta est
 Alcide coniux: illi ex oculis, perque ora fluebant,
 Perque genas lacryma in pectus, gremiumque dolentis,
 Dum natos animo recolat, carosque parentes.
 Hoc eodemque Alcmena modo miseranda rigabat
 Pallentes lacrymis malas, grauitérque dolebat
 Suspirans, talique nurum sermone gementem
 Alloquitur. Prole infelix mea nata, tenet cur
 Nunc desiderium lacrymas emittere, & ambas
 Perturbare simul, memorantem tot mala nostra,
 Atque graues animo curas: incommoda prima
 Nondum sunt desicta satis, quum protinus illis
 Addant se ex alijs alia, & glomerantur in horas
 Deteriora: audus fiendi foret ille, velut qui
 Praeteritos casus, & tot mala nostra, referre.
 Sed confide: Deum non nos suprema volunt: is
 Addixit tali fato: pressamque dolore
 Nata graui te prospicio, casuque recenti;
 Atque ideo ignosco tibi, quod tua lumina fiendo
 Fessa tument, pariterque gena. nam gaudia grata
 Non sunt perpetuo, cessatque explet a cupido;
 Teque fleo dilecta, tuum miserata dolorem;
 Fortuna quoniam confors es tu quoque nostra:
 Qua nos iactat adhuc, nec habet violenta regressum,
 Et sciat hoc Dea Persephone, velat a Cereseque

Tempora,

Tempora: quas si quis periurus fallat, acerbis
 Dat poenas, quod cara velut mihi nata fuisti,
 Et nostris tanquam tectis educta paternis.
 Teque latere puto non hoc, nec dixeris unquam
 Te mihi praeteritos unum dum viximus annos
 Neglectam, ipsa licet superarem prole carentem
 Natorum Nioben flendo: culpandaque nulla est
 Fato aliquo natos mater si deflet ademptos;
 Hunc decimo ingenti sum mense enixa labore:
 Difficilis nam me partus prope depulit undas
 Ad Stygias, Erebi que domos, & nunc miser ille
 Ut ferat immitti duros à Rege labores,
 Est missus: nec eum reducem me certa videndi
 Spes tenet: & me etiam per dulcem insomnia somnum
 Tristia terruerunt, noctesque, diesque timore
 Suspensa afficior, miseris ne incommoda natis,
 Exitumque ferant, media mihi visus in ipsa est
 Nocte tenens manibus factum mira arte ligonem
 Filius, atque illo fossam florentis in agri
 Extrema parte effodiens, quem nulla tegebat
 Purpura, conductus tanquam mercede colonus
 Aduena, sed postquam duri peruenit ad idsum
 Finem operis, posito cingens munimine campum,
 Incuruum herbeso defixit in aggere ferrum;
 Induere & solitas vestes, velut ante, volebat:
 Quum subito fissum supra Vulcania pestis
 Effulsit, circaeque meum noua voluebat
 Alcidem flamma: ille retro vestigia vertens
 Effugere accensum plantis pernicibus ignem,
 Atque huc, atque illic dextra versare ligonem
 Pro clypeo, & sese defendere ab igne sequaci,
 Intentosque oculos vigil huc voluebat, & illuc,

E 4

Nuda-

Nudatum crepitans ne corpus adureret ignis.
Ipse videbatur fortissimus Iphiclus illi
Auxilium dare velle. at humi tunc concidit, ante
Quam magnum cursu Alciden accedere posset:
Ut quondam senior longo confectus ab auro, 5
Inuitum quem corripuit non grata senectus
Pulverea imbellis lapsus tellure recumbit,
Multa gemens, veniat, donec, qui subleuet ipsum
A terra, venerans faciem, canamq; senectam.
Iphiclus haud aliter stratus tellure iacebat. 10
Ast ego maesta meos flebam tunc, filia, natos
Desertos omni auxilio, donec mihi languens
Excussus sopor ex oculis, & ab aequore surgens
Aurora a Phæbo perfusa oriente rubebat.
Sic noctem duxi insonnem: nam somnia nostri 15
Terrorem incussere animo. Verum hac mala ad ipsum
Sæua Mycenæum regem vertantur, & illi
Sit vates animus: nec nos fors sœua fatiget.

EIVSDEM IDYLLIVM IIII.

Amor fugitiuus.

ALMA Venus natum Paphijs amiserat oris,
Et voce ingenti clamabat: Si quis Amorem
Errantem in trinijs conspexerit, illicet ipsam
Me moneat matrem, puer est meus ille, domo qui 25
E nostra furtim aufugit, tūque ipse repertor
Amisisti nuper nati pro munere sumes
Oscula. Si verò è trinijs ad nostra reduces
Tecta vagum puerum; tunc oscula non mea tantum
Accipies, sed plus tu nati ductor habebis. 30
Ipse autem puerum indicijs his omnibus ipsum
Cognoscet: Olli niueus non est color, igni

At

At similis, rutilas imitantur lumina flummas.
Hinc semper puero mala mens, suavisq; loquela:
Vox & odoratis mel lectum è floribus Hyblæ est.
Hic semper loquitur simulata mente, suasq;
Innectit ludens fraudes, & vera facerit 5
Non solet: huic facies nullo est perfusa pudore.
Sed si felle tumet, puer implacabilis ille est.
Obnubit nullo flauos velamine crines
Intortos, paruas habeat licet impiger ambas
Ille manus, tamen intorquet tela ignea longè, 10
Et iacit ad Phlegethonta suas, regemq; sagittas
Tartareum: nullo corpus tegit acer amictu,
Sed mentem tegit: & paruas habeat licet alas,
Ut volucris volat ille tamen, que grata Tonanti est. 15
Nunc & ad hos celer ille viros, nunc aduolat illos:
Fœmineo sanus generi nec parcat, & imis
Visceribus sedet irridens: est paruulus arcus,
Paruaq; tela super, quibus ardua sidera cali
Attingit, Superumq; domos, regemq; Deorum, 20
Aureaq; ex humeris dependet parua pharetra,
Spicula qua gestat succo perfusa nocenti.
His matrem petit ille ferox me sæpe sagittis.
Omnia amara gerit secum, atque aspersa veneno.
Cumque minor fax sit puero, quam lucida Soli 25
Lampas, at ille tamen Solem crudeliter vrit.
Hunc tu si inuentum capies, vincla inijce capto
Confestim, nec tu pueri miserere precantis.
Si verò lacrymis asperserit ora profusus,
Ipse caue te decipiat. Si arriserit ultro 30
Ille tibi, faciem auerte, & trabe compede vinculum.
Si dare fortè tibi volet oscula, tu fuge longè;
Oscula nam mala sunt, & sunt labra ipsa venenum.

E 5

Hæc

Hæc cape, quæ mea sunt, si forsân dixerit, arma:
 Quæ dono nunc sponte tibi: ne munera tangas
 Illius: illa etenim sunt tot fallacia dona,
 Et latet his ignis, & sunt sparsa omnia flammis.

EIVSDEM.

Cum placidè spirans ponti mouet æquora ventus,
 Latitia mens exultat: neque cara Camœna est
 Amplius ipsa mihi. nam mulcet pectora multo
 Nostra magis placidus ventis, & murmure pontus.
 At quando albescunt fluctus, noctemq; hyememque
 Fert secum stridens Auster, curuatur & vnda
 Multa maris: terrâ aspicio, & nemora ardua, & ipsâ
 Effugio mare turbatum: tunc fidere terra
 Non dubito: nam silua mihi non displicet altis,
 Et densis umbrosa comis, ubi murmurat Euris
 Per nemora alta: licet pinus pulcherrima vento
 Mota canat. certe ille capit qui per freta pisces;
 Cuiq; domus ratis est; labor & mare; prædaq; fallax;
 Inuisam semper vitam trahit, at mihi somnus
 Sub platano frondente placet: lymphaq; cadentis
 Vicina de rupe sonum super aspera saxa
 Audire, est res cara mihi: qui dulce per ipsâ
 Saxa sonans, lenti agricolæ non ocia turbat.

EIVSDEM.

Pan olim vicinam Echo Tegeus amabat:
 At Satyrus saltans Echo torquebat amore:
 Sed Lyde hunc Satyrum; nec amatus amabat amanti,
 Utq; Deum Pana urebat resonabilis Echo;
 Echo sic Satyrus: Satyrum sic candida Lyde;
 Sic ludens crudelis Amor malefana vicissim
 Pectora languentum telis agitabat amantium:
 Namq; aliquis quantum tristem spernebat amantem,

Tantum

Tantum odij contemptus amans referebat amata.
 Omnibus hæc præcepta dedi, quorum ipse Cupido
 Non potuit solitis animos inuoluere flammis.
 Vos verò qui amant, ultrò permitte amari:
 Namq; olim accensos quom vos noua flamma tenebit,
 Illo eodem ardebit quo vos ardebitis igne.

EIVSDEM.

Alpheus magna labens prope mœnia Pise,
 Ad pelagus celeri cursu peruenit: ibiq;
 Immittens sese subter freta nota profundi
 Occultum per uer Siculus tendebat ad oras;
 Multa suæ portans Arethuse munera, sacri
 Innumeras frondes oleastri, & gramma mille,
 Puluis Olympiacus late redolebat odoris
 Floribus: in medio quem fluminis vnda tenebat.
 Ille suos liquidos latices non miscuit undis
 Aequoreis: mare nec nouit subter vada salsa
 Alpheum tenuisse vias. Amor improbus, audax,
 Et scelerum inuentor, suadens mortalibus agris
 Omne nefas, docuit fluuium non nota secare
 Aequora, non undis sese immiscere marinis.

EIVSDEM.

Sauus Amor habitum sumpsit formamq; bubulci:
 Et sua deposuit tela, facesq; suas,
 Et manibus ferrum arripuit; sociosq; laborum
 Adiunxit properans ad iuga panda boves:
 Tellurem at postquam procuruo inuertit aratro,
 Commisit verso grandia sarræ solo,
 Et geminas acies conuersus ad attheris oras,
 Spectantem cali vidit ab arce Iouem.
 Inquit & ô genitor, hos imple frugibus agros,
 Europe ne tu sub iuga taurus eas.

EIVS-

EIVSDEM LAURENTII
GAMBARAE IN ADONIDEM
IMITATIO.

VENATV iam lassu domum Telesilla redibat,
 Quà Tyberis celsos tumido secat agmine colles,
 Vorticibusq; terit rapidis, fluuiog; sonanti
 Rupis Auentina loca diruta: solq; cadentes
 Igneus aërijs duplicabat montibus umbras,
 Et curru properans nocti cedebat opaca: 5
 Cùm procul Eurynome lacrymans occurrit ad amnem,
 Nunciat & tristes obitus Stimiconis amati:
 Seq; ait hunc fundentem animam vidisse sub altis
 Illicibus, cui scæuus aper graue vulnus in armo
 Influxit, strauitq; solo. Tunc territa casu 15
 Euolat, & iaculum ripa, pharetramq; relinquit:
 Jamq; locum celerans cursu tenet: atque vbi corpus
 Impositum tumuli viridantis in aggere vidit,
 Et circum flentes crudelia funera Nymphas,
 Extinctumq; decus formæ, crinesq; cruore 20
 Concretos, atque arma procul rorantia tabo,
 Sic ait: Hanc Stimicon primis tibi sæpe sub annis
 Prædixi miserande necem: nam paruus amabas
 Siluestres nemorum saltus, nec te grauis æstus,
 Brumæve per iuga longa seras agitare vetabat. 25
 Quæ mihi te fortuna ferox inuidit amanti,
 Ne coniux meus ipse fôres? non hunc ego te nunc
 Aspicerem, tibi si thalamo sociata fuisset.
 At tanti tu causa mali pater impie, tuq;
 Mater acerba, leues causas dum nectis, at ipsa 30
 Sæua magis: nemorum potui nam sæpe sub umbris
 Jungere te furtim mihi perpetuo Hymenæo.

Quàm

Quàm felix, quem nullus amor tenet: at miser ille
 Colla iugo qui sponte dedit; namq; hunc timor ingens
 Urget, vbi procul esse oculis se cernit amatis.
 Vos mecum lugete necem Stimiconis acerbam,
 5 Quæ colitis virides siluas, vicinaq; siluis
 Flumina: nam vobis geminas in vallibus aras
 Struxerat, & merito prædæ cumularat honore,
 Paruus adhuc: cùm vix intendere retia ceruis
 Cæpisset, paruumq; humeris suspendere cornu.
 10 Sæpe diem vario vicina ad flumina ludo
 Ducebat, cursuq; pedum certamen inibat:
 Aut exercebat genitoris ad alta palastras
 Tecta Lyci, aut iaculum veteres vibrabat ad ulmos.
 Heu quid agam misera ante alias Stimicone perempto?
 15 An viuam sine te? non certè: nec mea saxum
 Ossâ teget, sed prædæ feris inhumata iacebo
 Has gelidas iuxta rupes: qualisq; profunda
 Valle solet glacies liquefcere, cùm rutilum Ver
 Cornibus elatis Tauro exoriente tepescit:
 20 Sic lacrymis gemituq; graui densità liquefcam,
 Et vita in ventos paulatim absumpta recedet:
 Quam moror inuisam sine te, nec soluet amaro
 Me gemitu ventura dies, miserog; parentes
 Morte mea æterno in gemitu lacrymisq; relinquam.
 25 His dictis, Stimicon lacrymis, tellusq; vicissim
 Sparguntur: veluti æstiuâ cùm nocte cadit ros,
 Quo flores, herbaq; madent: sic alma gementum
 Humebat tellus lacrymis manantibus vltro:
 Dumq; super iuuenem exanimum mœstissima virgo
 30 Attollit gemitum, & lacrymosis abluit vndis
 Vulnera, sædatosq; artus velamine tergit
 Caruleo, quo Nympha comas, & eburna tegebat
 Pectora,

Pectora, & intactis magis candida colla ligustris:
 Venatum quoties ibat, quotiesq; choreas
 Luce sacra ducebat ouans Anienis ad amnem:
 (Qua Siculi nemora alta tegunt magalia Mopsi,
 Quod Stimico Nymphæ dederat pro munere quondā:
 Sed virgo non hos donum seruabat in usus:
 Hic strepitum ingentem comites hausere sub altis
 Vallibus, & silua alta nouo fulgore resulsit:
 Tunc trepida caesa lustra petunt, & iurice condunt
 Se solito, nemorum qui plurimus imminet umbris:
 At Nymphæ circum assistunt, dictisq; dolentem
 Solantur Telesillam omnes, viridique reponunt
 Scramite pallentem facie, & fera sita gementem.
 Nec mora, conspiciunt famulos Stimicoris ad amnem
 Tendentes, qua corpus humo viridante iacebat.
 Et quamquam obscuro in nimbo tenebrosa teneret
 Nox rutilis claram radijs, & lampade Phæben:
 Ipsa tamen noctis funalia densa tenebras
 Vincebant, piceumq; nemus, cauamq; antra ferarum.
 Ut verò iuuenem extinctum videre sub alta
 Ilice, tunc taciti salicum de vimine texunt
 Funereas crates, sutisq; ex subere duro
 Corticibus iuuenem vacuo imposuere pheretros:
 Sublimemq; torum strauerunt fronde saligna,
 Et super imposuere leues, nota arma, sagittas,
 Arcumq; pharetramq; madentem sanguine multo:
 Mox iter arripiunt perplexum tramite noto,
 Et patrio exanimam silentes posuere sepulcro.

79
 IN OBITVM RANVTII
 FARNESII CARDINALIS, AD IOAN.
 FRANCISCVM GAMBARAM CARDI-
 NALEM, LAURENTII GAMBARAE
 CARMEN.

IAM medium celi superauerat aurea Phœbe,
 Nec solito terras lustrabat lumine, sed se
 10 Atro inuoluebat nimbo, ne funera magni
 RANVTII, & mœstos lachrymantū cernere vultus
 Posset arenose procurua ad flumina Parma.
 Et mortale genus membris infusa tenebat
 Grata quies, & noctis erant iam cuncta silentis:
 15 Quum molli haud somno Chymene sopita iacebat,
 RANVTII nam cura sui, non parua, vetabat
 Carpere consuetos somnos, qui tæbe latentis
 Languebat dudum stratis, noctesq; traherat
 Insomnes, totosq; dies, nec febris anhela
 20 Inscia mater erat, quæ morbo oppresserat artus:
 At postquam turbata timor insomnia rupit,
 Discusso trepidam mentem terrore recepit,
 Et sese erexit, cubitoq; innixa, suosq;
 Euoluens animo casus, hæc pectore iudit.
 25 Non sat erat misera tot dura insomnia matris,
 Atq; umbram vidisse mei pallentis Horati,
 Et laceram membra, & fractum thoraca gerentem
 Telaq; scædatosq; artus, ocreasq; cruore,
 Et me non dubia nati de morte monentem:
 30 Hac eadem nisi nocte, leuis dum serperet intra
 Membra sopor, vidissem etiam vaga sidera versus
 RANVTII VM geminas acies, vultumq; manusq;
 Tendentem

Tendentem, & fundentem animam, sensuq; carentes
Corporeos actus, postquam moerentis Horati
Vmbra loco densis abiit permista tenebris.

Quò fugis ab cara vmbra, ferens crudelia matri
Nuntia, tu me vera mones, certamq; parentem
Ranutiij de morte facis, renouasq; dolorem.
Hanc animam, pietate tua, sator optime rerum
Sidereas supra sedes, quà fulget Olympi
Regia, duc tecum, & tuta statione repone,
Morte tua Panle ô felix, tuq; in chlyte coniux
Qui non vidistis duo maxima lumina magnæ
Hesperia afflatu ventorum extincta furenti
Ante diem. Tu iam clarus Mauortis alumnus,
Henriciq; gener regis; qui sceptrâ tenebat
Gallica, tormento occumbis, dum pectora ferro
Includis, pedesq; paras depellere, qui iam
Ariete pulsabant muros, fessasq; tenebant,
Sub Phœbir radios Hedinî ad mœnia parui.
Heu quantum sese iactabat Romula tellus
Sospite te, quantumq; socer tuus in chlytus armis
Gaudebat tali genero, tantisq; hymeneis!
Bellantem quoties te Martia Gallia vidit:
Viderunt. Itale gentes te in sauaruentem
Prelia: terror eras Germani nominis, & te
Horrebat miles; quem fortis Iberia misit,
Et nunc es nulli metuendus; sed breuis vrna
Te tegit, & paruo posita est spes tanta sepulchro.
Et me desiectam tanto videre marito
Romulidæ; mecumq; graui dolere dolore
Coniugis infandos casus, miserandaq; fata.

Quin etiam his oculis Carolum miseranda nepotē
Amplexus inter vidi matrisq; meiq;

Exha-

Exhalantem animam; quo non formosior alter,
Nec mage fortis erat Romanos inter & oronem
Aufoniam: nam paruus equum per prata fugacem
Exceptus dorso; frenis parere iubebat
5 Et litui sonitu, & grato gaudebat equorum
Hinnitu, Martisq; feri simulacra referre.
Tu tantum dederas specimen virtutis in ipso
Aetatis tenera spatio; quod cladis erat iam
Indicium, & fati properantis signa futuri.
10 Tu colis aethereas sedes, & candidus inter
Felices animas resides; fruercisq; nitenti
Aspectu Patris aeterni, & nos cernis ab alto
Aethere te positum stentis ad Thybridis amnem.
Tuq; etiam Hostili vix natus quattuor annos
15 Laberis, haud aliter, quam flos quem frigida lympha
Deseruit; calor astiuus quum gramina torret.
Et tu Ranuti dum Parmam inuisis; ut vrbes
Egregias regeres, & rerum fratris habenas;
Quem Margaritæ Carolo sata Casare coniunx
20 In Belgas natale solum, patriamq; vocarat
Ad dulces nati tedas, te tabida febris,
Lentaq; corripuit: quæ sic accensa remisit
Se nunquam, donec paulatim euasit ab ipso
Corpore vitalis calor, & frigentia liquit
25 Membra thoro, & petijt cali vigor igneus arces.
Agnoui tristeis vultus, pariterq; rubore
Sidonio chlamydem incoctam, vocemq; loquentis.
Te rebar fortunatum veniente senecta:
Ut tota vnanimis tibi Roma assurgeret vni
30 Regia dona ferens reduci, facesq; senatus
Purpurei, & sellam regni; qua latus auita
Sede sedens ferres populo sacra iura Quirini.

F

Vig.

Utque tuis tua cara parens daret oscula supplex
 Ante alias sacris pedibus, comitante Quirinum
 Concursum, ingenti matronarumq; caterua:
 At tibi nunc vitam, è membris violentia morbi
 Extorsit, miseramq; tua me morte relinquis,
 Et Zephyri in rapidos tulerunt mea gaudia fluctus;
 Pro populi plausu, pro spe subit ager amaror,
 Et pro letitia gemitus renouantur acerbi:
 Natorum & quamuis nati, fratresq; supersint
 Nate tui, tamen ipsa dolens tua funera flebo
 Ad tumulum, & gemitum longis singultibus addam.
 Nox erit hac funesta mihi, lacrymosaq; semper:
 Nam tu saepe tuo dulcis sermone solebas
 Immissas animo morte infelicis Horati
 Solari curas, & nunc misera mihi luctum
 Antiquum ingeminas matri, duplicasq; dolorem:
 Et nec adhuc animo vetus est deleta cicatrix
 Coniugis & nati, quum iam plaga altera fixa est,
 Et late toto crudescit pectore surgens.

Tu verò pater omnipotens, qui corda precantum
 Aspicias, & fuis precibus mansuescis, & omnis
 Turbine depressos Libycis in syrtibus audis,
 Tu geminos serua natos, pariterque nepotes:
 Qui matri intersunt moritura, & nostra resignent
 Lumina, meq; patrum condant de more sepulcro.
 Dixit; & exiit stratis, animamq; beatam
 RANVTII famulus inter collapsa, ciebat.
 Hæc Chymene turbata animum Franciscæ recentis
 Uulnere, sic quæstæ est dilecti in funere nati.
 Quid dicam? tremor insolitus per membra querentis
 Infusus Chymene, qui iam concusserat artus,
 Ossaq; signa dedit matri, non vana, futuri

Excidi;

Excidi; nam RANVTIVS sub luce sequenti,
 Ante iubæ Phœbi quàm sese efferret ab undis
 Oceani, vastaq; diem de gurgite secum
 Duceret, immuti iam candida lumina morte
 Soluerat, inq; grauem luctum iam liquerat urbis
 Primores, totamq; domum; quos ille prius quàm
 Defereret lucem hanc, nostrisq; recederet oris,
 Colloquio affatus solito est, quo credere cogor
 Illius, sine labe, animam super ardua vectam
 Sidera, & excelsa cali in regione locatam.
 Cenomanum Franciscæ decus, tu testis es ipse,
 Postquam hausit lucem hanc, & tristia limina postquàm
 Instantis lethi, iam letho addictus, iniuit:
 Quo candore animi labentes egerit annos,
 Qua coleret pietate Deum, qua mente parentes,
 Aequata regeret populos qua lance volentes:
 Quoque animi patres orando ardore moueret
 Purpureos, Tyrio ipse etiam dignatus amictu:
 Aut rerum cæcas quo panderet ordine causas.
 Quum verò natum Chymene Farnesia flebit,
 Me quoque (grata mihi cum sint tua iussa) videbis
 Franciscæ ad tumulum, postquam pia sacra sacerdos
 Fecerit, & mæsto dicentem carmine magnum
 RANVTIVM, quæ Roma parens, gensq; Itala deslet,
 Et quicumque animum studiis exercet honestis.
 Nec quisquam tamen est, te excepto, qui mage acerbâ
 RANVTII mortem doleat, gemitumque parentis.
 Heu postquàm hæc clades venit Strymonis ad aures,
 Exanimis per humum iacuit, veluti iacet alnus
 Strata solo, tumidi torrentis ab agmine, & Austro,
 Et multum illacrymans opera interrupta reliquit.
 Quem propter mæsti ciues, populisq; sepulcrum

F 2

Egregium

Egregium parui statuere Almonis ad amnem,
Non longe qua se Thyberina inuoluit in vnda.

Vos, ô, pastores lachrymis decorate profusis
Ranutium, syluasq; colens Serrane virentis
Da lacrymas, moueat pietas vos cetera pubes
Ruris, & undanteis lacrymarum effundite riuos.

Tu quoque, quae nostris respondes vocibus Echo,
Hec infausta refer tristi mea carmina voce,
Et redde has nostras verborum ex ordine formas:
Ut resonent patrio positum caua saxa sepulcro
Ranuium, vocesq; meas tecta alta remittant,
Testenturq; meos Ranuti ob funera luctus.

AD PROSPERVM SANCTA

CRVCIVM ROM. EX GALLIIS RE-15

deuntem: qui postea fuit à Pio Quarto Pont.
Max. in numerum Cardinalium cooptatus.

QVVM Titan pronos iam fessus flecteret axes
Litius ad Hesperium; nec adhuc iuga panda moneret
Iam messus fruges campis, lectumq; legumen
Hesperus agricolas in tecta reducere, & agros
Linquere, pastor Acon ripa sic cepit ob alta,
(Aduentu letus domini) quam vortice torto
Hinc, atque hinc medius labens terit Albula, & urbē
Diuidit Aeneadam cursu, & flauentibus vndis.

Qualis ubi immensas messor collegit aristas,
Post ortum canis estiferi letatur, & altos
Prospectat cumulos frugum: vel qualis in umbra
Fronde comas salicum pastor redimitus ad aras
Thuricremas vitula facit: & Baccheia dona
Effundit calathis, liquido vel cymbia melle

Libat:

Libat; & accensos libamina fundit in ignes:
Suppleuit quum cara greges foetura recentes:
Haud secus, incolumem, quum te prope flumina Tusci
Thybridis, & patrias sero sub vespere sedes
Intrantem vidi: dum pascua leta sonarent
Aduentu letata tuo, tua nomina circum:
Plauderet & reduci assurgens Thyberinus alumno
Romulidum venerande decus noua gaudia sensi.
Mirabar resonare leues felicibus auras
Auspicijs: offensâ procul, quas vocis imago
Septenos inter colles referebat; & altis
Condebat sese leni cum murmure siluis;
Ipse ego solennes pro te caelestibus aras,
Iam victor media templi testudine ponam:
Accendamq; focos myrto, lauroq; virenti,
Et fundam de more preces, & debita reddam
Vota Deum. iuuat ingentes per compita pompas
Ducere; & auratis delubra intendere sertis.
Te iuga Auentini montis, & auita vocabant
Culmina, florentesq; tuis in collibus horti:
Te veniente chori Dryadam, mistiq; colonis
Pastores passim exultant, stipulaq; vicissim
Sub platano viridante canunt, nec vomere quisquam
Versat humum, aut vicina greges ad pascua ducit.
Te veniente simul verno rubuere colore
Pascua; & agrestes Latius in saltibus herba
Fuderunt blandos flores, & odore recenti
Spirauere leues aure; quem caltha, roseq;
Liliaq; intertexta croco misere rubenti.
Quam letor dum te aspicio sub rupe sedentem
Collis Auentini, & referentem regna potentis
HENRICI, & larga fecundos vberis colles.

Et magnas frugum messes, & mollia Bacchi
 Munera, & arbores fetus, opulentaque regna
 Gallorum, passimq; canis cum luctibus amens.
 His tutum superasset iter Rhodopeis ripis
 Eurydice, celerique figa lussisset amantem.
 Flumina non spumant ripis; nec turbida ruptis
 Aggeribus sita leta trahunt, nec tecta recludunt
 Rurica; nec dulces natos cum coniuge deslet
 Agricola; intorto quos secum detulit amnis
 Gurgite, & undanti per prata natantia cursit;
 Et quoties claram innoluunt vaga nubila lucem;
 Non austri ingeminant caelo, nec in aethere miscent
 Prælia; sed tenues Austri sine flatibus imbres
 Paulatim super arua cadunt; pluuiæque recenti
 Prata rigant, ceu riuus aque delapsus ab altis
 Montibus, arentes vdo pede temperat agros.
 Non desit genus alituum per stagna natantum;
 Et mille aucupij species; passimq; per undas
 Inter se Cyeni ludunt; tutiq; vagantur;
 Infunduntque humeris per stagna loquacia rores.
 Quid dicam placidos colles, & plena ferarum
 Tot nemora, & saltus letis venantibus aptos,
 Aureæque in medijs constructa palatia siluis?
 Quid dicam letis armenta errantia campis,
 Non sine lanigeris gregibus; quos mulcet ad amnem
 Agresti recubans pastor Melibæus auena;
 Infunditque leues cantu per pingua somnos
 Corpora; dum rutilus Phœbi calet ignibus ather?
 Ipsa etiam cali facies liquidissima passim
 Effulget. non assiduis adoperta pruinis
 Terra iacet: non illa. Noto pulsata furenti
 Fert morbos, lethumque gregi, & pastoribus agris.

illa

Illa etiam frugum externas alit ubere gentes;
 Non aliter, quàm quum vitreus fons spirat ab antro
 In domini virides hortos; quos leniter undis
 Irrigat; atq; exusta siti sita culta reniuit;
 Proxima paulatim mox se diffundit in arua,
 Et reficit gelidis pallentia gramina lymphis.
 Quid referam egregias urbes? claramq; potentum
 Progeniem, celebrèsq; viros; quibus aurea celi
 Sidera nosse datum est, doctas & Apollinis artes,
 Inuag; & abstrusas rerum cognoscere causas.
 Armipotens avidus pugna fert Gallia gentes:
 Fert & equos bello egregios. pia testis Idume,
 Testis & Europa tellus, & Punica regna.
 Venatu inuigilant Galli; nec gens magis villa est
 Aptior; aut positis innoluere retibus vrsos,
 Aut acres agitare feras, & sternere telo.
 Non hæc Hyrcanis canibus; fortive Sicambro
 Inuidet, Arcadicisve: feras seu sistere morsu,
 Aequora seu per aperta velint contendere cursu.
 Quàm letor dum magnanimi facta in chytæ Regis,
 Et graue Martis opus memoras ab origine prima:
 Quo non est magis pacis amans, nec fortibus armis
 Maior, in hostiles quoties parat ire phalanges,
 Aut pedes, aut subiectus equo; seu ducere turmas,
 Aut quaterè oppositas crebrò velit ariete moles:
 Interea vates alius dum condere magni
 HENRICI noua bella parat, partòsq; triumphos,
 Adsis, o, præsensq; mihi clarissime Prosper,
 Iustitia columen Prosper, lumenq; tuorum.
 Ipse ego si quicquam stipula modulabor agresti
 Thybridis ad ripas, patriæve ad flumina Mella,
 Te primum canere est animus, nostrisq; referre

F 4

Carmini-

Carminibus prisco deductam sanguine gentem;
 Illustresq; viros, atq; acta decora parentum.
 Et quamuis te clara tuo sub principe facta
 Detineant; tibi nec solita Permesside ripa
 Procubuisse vacet; tamen hos ne despice factus
 Musarum, quaq; ipse tuus tibi munera mittit
 Lanigeri pecoris Thyberina ad flumina pastor,
 Pastor Acon: dum populea meditatur in umbra
 Et roseo tibi dona parat detexta colore.

AD CAESAREM GAMBARAM

I O. FRANCISCI F.

Diphas.

FLEVISSEM patris ipse tui mortē in chyte Caesar,
 Nec non ante diem si atris properata Masae
 Funera: & illorum cecinissem carmine laudes;
 Mellaq; Sebinusq; cauo sub formicis antro
 Fluuiorum maesta septi, Dryadumq; corona,
 Amborum pariter doluissent funera mecum:
 Et concussa nouo siluis armenta tumultu
 Libarent non fontis aquam, non gramina morsu
 Tonderent, pastorq; leues insulare cicutas
 Oblitus, gelida tristis sub rupe lateret:
 Atq; ressaltarent longis pulsata querelis,
 Et gemitu caua saxa graui, vicinaq; circum
 Tot nemora, & posite Benaci ad littora sedes,
 Nec clarum scabra rubigine tangeret atas
 Ventura illorum nomen, si quid mea Musa
 Arte valet: sed dum monumenta antiqua poeta
 Nicandri euoluo; breuiter quibus ille recenset
 Concessisse Iouem miseris mortalibus animum
 Aeternum, viridesq; annos, letamq; iuuentam;

Atq;

Atq; illos per iter donum immortale repente
 Segnitie amisisse sua: dolor excidit omnis
 Ex animo, qui me iam dudum ceperat, & me
 Oppressum subito casu, curaq; recenti,
 Et simul Aonidum immemorem, Phœbiq; tenebat:
 Quem tibi nunc etiam his dictis, & carmine nostro
 O utinam eripere eualeam, prolemq; relictam
 Solari, & tristes oculis auertere luctus.
 Sed qua commemorat vates Colophonius audi.
 Postquam Saturnum summo detrusit Olympo
 Iuppiter, & rota est cali regione potitus;
 Fertilibus sese marens pater abdidit oris
 Ausonia, ripas inter Anienis, & vndam
 Thybridis, & pelagi resonantia littora Tusci.
 Sed quum iam Titan cali spatia alta teneret:
 Mortales vnâ tollentes lumina ad ipsum
 Aethera, praestantem ingenio, & mira arte Prometheus
 Detulerunt Diuum ad regem, rerumq; parentem;
 Indomitas quibus ipse dolor commouerat iras:
 Quod tunc quum terra, & lymphis fluuiialibus illos
 Admistis olim formasset: quum sata surgunt
 Ordea, & effulget cali per inania Phœbus
 Purior, & stabulis pastorem educere tauros
 Admonet, in virides saltus, umbrasq; Lycæi:
 Non immortales etiam fecisset: at ipsa
 Aequales in morte feris, quum vita relinquit
 Nos miseros, tenditq; situ loca senta silentium:
 Tunc princeps horum senior, cui plurima fandi
 Copia, sic inquit; Diuorum maxime rector,
 E Phœbi curru, Phœbo ex oriente Prometheus
 Aethereum, auxilio Tritonidis, abstulit ignem:
 Qui multis fuit exitio, graditurq; per orbem

F 5

Terrarum

Terrarum tali tumidus precordia furto.
 Sequi tibi equalem iactat; postquam ille supernum
 Vulgavit demens cunctis mortalibus ignem:
 Et non exerceas poenas ob crimen acerbas?
 Audijt hæc pater, atque aliquem indignatus ab altis
 Eripuisse rotis Phœbi flammantibus ignem,
 Aethere ab excelsis misisset fulmen in ipsum
 Eurymedontiaden: nisi mater territa Iuno
 Turbati subito pacem Iouis exorasset:
 Et quamuis lacrymas fudisset, non tamen iras
 Permulcere graues potuit: nam Iuppiter ipsum
 Mercurium subito alloquitur, mandatque nato
 Dat pater, ut Scythia properans perducatur ad oras
 Heroa, atque illum in montes, & saxa releget:
 Utque ferox aquila illius iecur immortale
 Tundat, & à Phœbi radijs, brumamque praustus,
 Et lacrymans, atque in somnis, noctemque diemque
 Discat amare Iouem magis, & cunctos superos;
 quam
 Mortales, cum sit Deus ipse, atque hæc ubi dixit
 Iuppiter, ad pronas vertit sua lumina gentes:
 Quas placido aspexit vultu, donoque iuuentam
 Concessit, dulcesque suis cum viribus annos,
 Atque graues animi curas, morbosque remouit.
 Sed miseris nihil ista tamen rarissima magni
 Profuerunt data dona Iouis: nam quum canis agros
 Ureret Erigones, astiuo sideris ortu,
 Atque essent fessique via, multoque labore
 Mortales, tantis onerarent tergora aselli,
 (Quum proprijs possent humeris deferre iuuentam)
 Muneribus; qua cum dorso portaret, & ather

Ferueret,

Ferueret, atque tuis miserum torreret anhela,
 Defessusque via longa foret, & piger astu,
 Ad liquidum casu fontem peruenit: ibique
 Mergere tentaret quum labra recentibus undis,
 5 Atque haustu sedaret sitim; subito aspicit anguem,
 Seruantem liquidos sub opaca rupe liquores
 Dulcis aqua: qui quum non esset corpore maior
 Quam sit viperei generis sanctissima proles;
 Tollebat tamen ille minas fontemque secabat
 10 Arduus, & patrio grauius spirabat ab antro:
 Aspectu primo obstupuit, supplicemque rogabat
 Ut sibi in hunc fontem demergere labra liceret,
 Accensamque sitim vitrea depellere hympha.
 Annuere at votis coluber, promisit a selli;
 15 Si tergo quod habebat onus concedere vellet.
 Tunc onere, insolitæque siti deuictus, & astu,
 Impositum costis pondus dono dedit angui;
 Atque homines leto spoliavit honore iuuenta.
 Permisit serpens accepto munere, ut ille
 20 Innocuus potaret aquas: tunc aridus ora,
 Gutturæque undanti totum se proluit haustu,
 Atque iterum largo distentus fonte recessit.
 Hinc Hydrus, serpensque omnis quum terra sub
 ortu
 25 Stellantis tauri florens viret, exiit annos,
 Et vestem in siluis, dumisque; nouisque iuuenta
 Elucet, renouatque simul vetus licet aenum,
 Et per humum latus contortos explicat orbis,
 Et capite, & collo virides supereminet herbas
 30 Asper, & effundens virum caua sibila pandit
 Guttura, nec parciit pecori, pecorisque magistro;

Atque

92 LAURENTII GAMBARAE
Atq; alacris nitidam squamis inuisit amantem:
Exuuijs quae iam positis nemora alta peragrat,
Et nec obire timet cara pro coniuge pugnas
Confusus spolijsq; nouis, primaq; iuuenta.
Virginis at referam speciem, formamq; iuuenta.
Illae erat insignis facie, & florentibus annis,
Egregio nec dissimilis caelestibus ore,
Curarumq; expers morbiq; atq; inscia leti:
Quumq; foret virgo coram mortalibus, illos
Aspectu grato, & suauis sermone tenebat,
Florumq; animis dulcem inspirabat amorem.
Vestis erat varijs distincta coloribus, aurumq;
Et varia ornabant iuuenilia tempora gemmae,
Et fertis mille intexti nullo ordine flores:
Tale fuit patris athenaei mirabile donum.
Tunc pater omnipotens homines ut vidit ab angue
Deceptos, illum tali pro fraude tumentem
Perpetuo affecit pretio; nam protinus ira
Accensus, frendensq; sitim quam segnis asellus
Passus erat, subito fallacem immisit in Hydrum:
A qua nomen habet serpens; qui nomine Dipsas
Dicitur. hic si quem per siluam dente momordit,
illi vim ravidam sitis, insuetumq; bibendi
Ardorem inspirat, nobis & quam dedit ipse
Omnipotens vitam aeternam, ferus abstulit anguis,
Curasq; morbosq; graues, letumq; reliquit:
Nostrorum & nouit maiorum ignauia; nosq;
Illorum ferimus, non nostra ob crimina, poenas.
Hac igitur prisco quae fingunt carmine Gray,
Caesar habes, quae iacturam lenire parentis
Amisisti, fratrisq; valent: nam mors fera nulli
Parcat, & equali metitur sorte colonos,

Et

Et reges: licet hi populis dominantur, & illi
Sint certa sine sede, manuq; grauique labore
Vix possint explere famem: frustra que dolemus
Nos mortem oppetere, & vitales luminis auras
5 Linqvere, telluris que subire nigrantia regna.
Et pater ipse tuus magno sub Caesare quondam
Floruit, atq; habitus bello est insignis, & inter
Ausonios proceres sumptis clarissimus armis:
Qui, postquam Latias vrbes pax alma reuifit;
10 Ad dulcis redijt celeberrima tecta Lycae
Cecropij, ut rerum causas cognoscere posset:
Inq; sacris studijs versari, & temerere honores,
Atque humiles hominum curas, & Caesaris aulam.
Ille senex inter natos, & amata nepotum
15 Pignora mortem obiit. pressistis lumina nati,
Vos nati tanto digni patre: funera vosq;
Duxistis. licuit vobis dehinc dicere salue,
Aeternumque vale genitor carissime: quae sint
Parua licet, tamen esse solent solatia natis,
20 Et generi simul humano stirpique futurae.
Tu vero fatum patris obliuiscere Caesar;
Me tibi deuinctumque tuo sub numine serua.

AD RANVTIVM GAM-
 25 BARAM BRVNORI F.
 Daphne.

PERPETVIS qua Mellae rigat tua cursibus arua
RANVTI, & positas ad ripam prenatat ades,
30 Constiteram subter lauros, pinusque comantes.
Dumq; virum canerem; primus qui littora Cuba
Attigit, & primus nostris incognita nautis
Aequora que

Acquoraque, oppositumque poli, & noua sidera vidit,
 Et fortunatas cancri sub sidere terras:
 Pulcher adesse mihi subito quum visus Apollo est.
 Hec dicens, versum in laurum dic carmine Daphnen:
 Qua quanquam ripis fugiens me spreuerit olim,
 Qua vitreus placido decurrit flumine Ladon:
 Ipse tamen nunquam veteres oblitus amores,
 Est laurus mihi cara, meosque incingit amatis
 Frondibus intonsos crines, & tempora velat.
 Et vates erit ante alios mihi grator omnes,
 Qui nostrum nomen Nymphae cum nomine iunget,
 Antiquamque fidem facti, famamque perennem
 Carmine vulgabit, Leucippi, & furta, dolosque.
 Et quas deprensus manifesto in crimine penas
 Effugere haud culpa valuit, iustumque dolorem.
 Ad quem subijcio supplex haec pauca petenti.
 Tu canere ad virides umbras ea Phoebe iubes me:
 Qua nisi te duce non potero, tuque ipse canenti
 Da Dryadum placidas aures me posse iunare
 Carminibus, seriemque hanc prisca euoluere facti.
 Vt vidit fratrem Daphne pulcherrima disco
 (Quem Deus arcitenens tenues iactarat in auras)
 Extinctum, subito patrias decreuit Amyclias
 Linquere, posthabitaeque domo, sceptrisque paternis
 Perpetuam densis vitam traducere siluis.
 Illa igitur thalamos iuuenum aspernata iugales,
 Septaque virginibus centum, quas non amor ullus
 Ureret, aut essent cordi connubia lata,
 Partheni saltus petit, & loca plena ferarum,
 Et nodo collecta comas, succinctaeque vestem
 Carbaseam; veluti Latonia filia, quum per
 Taygeti nemora alta leues ferit ignea ceruos:

In

In quibus unanimi fratres, & uterque Tonantis
 Clara fouis suboles Castor, Polluxque solebant
 Insidijs captare feras: quorum alter equestrem
 Venandi ignaros cursu formauit, & idem
 Edocuit venantium artes, primusque sagittis
 Consecit timidos damas: ast alter agrestes
 Primus apros egit canibus, victorque superbis
 Postibus affixit capita, & spolia hirta ferarum.
 Claudebat Daphne patrias indagine valles,
 Et modo Tanarios saltus, modo densa Erymanthi
 Lustrabat iuga, vel gelidi spelae Lycæ,
 Latæque Amyclæis canibus, pariterque Lacanis
 Virginibus comitata, sues Spartana per arua
 Sæpe sequebatur: nec erat venator in oris
 Argolicis, aut Arcadiæ præstantior ullus
 Vestigare feras non nota in valle latentes:
 Vel premere in casses ceruos mira arte, fugaces.
 Hæc succincta sinus chlamydis transmitteret agros,
 Pressisset leuibus nec culta noualia plantis,
 Non erat insigni forma, sumptisve sagittis,
 Aut iaculis Daphne inferior magna Atalanta,
 Sit licet illa dolos noctis meditata, latentisque
 Insidias, quibus occulta prosternere posset
 Fraude feras; & apros laqueis inuoluere, & ursos.
 Elidis at virgo quum peruenisset ad oras,
 Et iuxta Alphei vaga flumina venaretur.
 Deuinctus magno Daphne Leucippus amore est,
 Oenomai Pise regis pulcherrima proles:
 Quum semel Alpheas ipsam vidisset ad undas.
 Sed quum per patrias fama increbresceret oras,
 Huic cætus iuuenum despectos esse, nec unquam,
 Tentatam crebro licet, accepisse medullis

Occultos

Occultos ignes (nam semper tela Cupido
 Virginis in gelidum contorserat irrita pectus)
 Non tentare animum donis audebat, & illam
 Flectere, nec poterat tedas sperare iugales.
 In mentem actutum venit se hanc ludere tantum
 Possesse dolo, & flammis incautam cingere Daphnem. 5
 Quid dicam? mora nulla, colit ceu femina crines,
 Alphei vitreis quos sepe lauabat in undis,
 Et sibi caesariem venturi ignarus alebat:
 Quam postquam vidit per colla, humerosq; fluentem 10
 Et similem radijs Phœbi, tunc ille corusco
 Intertextam auro lanam, & leuia arma reponit,
 Nec sentit quos in laqueos sese induat amens,
 Vnde prius non se expediet: nisi quum fera fata
 Aduenient, & summa dies. atq; hic quoque nescit 15
 Quid ferat hora sequens homini, qui fasque piūque
 Abrumpit: quaritq; dolis quem fallat in horas.
 Mox tenerum viridi velauit corpus amictu,
 Et vinxit suras (venantum more) coturno,
 In nodum & longos crines collegit, & armo 20
 Imposuit leuo pharetram, cultuque nitenti
 Ibat per siluas habitum mentitus, & ora:
 Namq; etas illi nondum lanugine malas
 Vestibat; sed erat roseo perfusa rubore
 Insignis facies pueri. mox letus ad altos 25
 Se confert solus sero sub vespere colles;
 Qua per Manalios tendebat retia saltus
 Filia Amyclai regis, pennaque rubenti
 Incautas terrore feras terrebat inani.
 Et natam Oenomaο simulans se iungit amatis 30
 Catibus, & Daphnem accedit: seq; esse Lacanis
 Virginibus sociam cupere, & se iactat in arte

Venandi

Venandi non ignaram: tunc credita res est
 Virgineo facile ex habitu facieq; decorā:
 Et quanquam Leucippus adhuc adolesceret annis,
 Praualidis tamen & membris, & mole valebat,
 5 Oraq; virginicosq; habitus, pharetramq; gerebat
 Pendentem ex humeris, veluti comes vna Diana:
 Sed quum stirpe alias, cursuq; anteret, & arte
 Venandi comites, atq; ipsa affabilis esset,
 Et pariter visu facilis, ferretq; sororum
 10 Seruitium indefessa, plagas, nec Gnosia tela
 Ferre recusaret, siluasq; interrita adire,
 Et nodosa suis venabula condere in armos:
 Illam venantum merito chorus omnis amabat,
 Atq; illam ante alias Daphne formosa colebat,
 15 Que siue umbrosas valles, seu rura subiret,
 Seu canibus premeret vacuis in saltibus apros;
 Herebat semper lateri Leucippus, & amens
 Pascebat vigiles oculos, animumq; tuendo.
 Et media quum Sol radijs astate coquebat
 20 Arentes aëtu campos, herbisq; vacantes,
 (Et iuxta Eurotam non tonsa in valle sorores
 Velaret comites fusco sopor altus amictu)
 Leucippi in gremio venatu lassū recenti
 Sepe quiescebat: quotiesque erat illa sopore
 25 Pressa graui, toties leui centum oscula fronti
 Libabat roseisq; genis, latiusque fouebat
 Membra sinu, oblitus patriam, & sibi debita regna,
 Ah demens, nudare suos quum posset amores
 Mille vijs: nam pulcher erat Leucippus, & alto
 30 Sanguine, & illa patrem Regem, proauosque ferebat:
 Non ausus tacitos flammati est pectoris ignes
 Detegere, & precibus lacrymosas addere voces:

G

Forſitam

Forsitan aspirasset Amor, nec dulcia Regis
 Aspernata foret pueri connubi. Daphne.
 Dum vero felix aleret successus amantem
 Leucippum, & se posse frui speraret amore
 Virginis: illo etiam dudum inflamatus ab igne,
 Igne animum ingenti non ultra passus Apollo est
 Pectore surgentes procedere turbidas iras:
 Nam subito amborum turbavit gaudia, qua iam
 Precipites venti magnum per inane ferebant.
 Sed dum forte chorus liquidas ageret ad undas
 Ladonis, per lustra frax, lassusq; iaceret
 Herbosas subter valles, umbrasque Lyci:
 Quum furti memor oculi Latous Apollo,
 Mentem virginibus misit, Daphnēq; moranti,
 Umbrosas subter pinus, ut se chorus omnis
 Venantum vitrea Ladonis tingeret unda.
 Nec mora: reijciunt niueis velamina cuncta
 Ex humeris, & se nudant, surisq; coturnos
 Diripiunt, amnemq; petunt Ladonis amœni,
 Atq; alacres pariter per frigida flumina ludunt.
 Ipsa etiam exuerat Daphne letissima vestes,
 Et gelidis sese lymphis iam nuda luabat;
 Leucippus sub populea confederat umbra,
 Que late placidos latices ripamque tegebat,
 Solus inops animi: mentem nam terror habebat
 Illius immotusq; metu (ceu saxea rupes)
 Stabat, & attonitus facti nouitate latebat.
 Cui iam concreto pallebant sanguine vena.
 Interea comites cunctantem voce vicissim
 Saepe vocant, illamq; rogant saturata recenti
 Murice in herbosa velamina ponere ripa:
 Atq; simul vitreis immergere corpus in undis.

Ille

Ille silet, nec te ripa mouet. Ocyus omnes
 Estuuiis tollunt vultus tacitæq; loquuntur
 Inter se: quibus interea inspirabat Apollo,
 Esse dolos habitum subitus. mora nulla, relinquunt
 Intrepide pariter dulces, factis agmine, lymphas;
 Et Phœbi stimulis succensæ pectora primum
 Illam adeunt, illamq; rogant deponere vestes:
 Segnitatem & seram mirantur virginis omnes.
 Ille sedet (fraudis detectæ hand inscius) ut se
 Perispexit versare dolos non posse, recusatq;
 Exuere indatos habitus. tunc illicet illum
 (Multa reluctantem licet, & sua furtâ tegentem)
 Circundant manibusq; tenent, vestemq; furore
 Accensæ abscindunt humeris, lacerantq; videntq;
 Occultas pueri insidias, mentitaq; membra.
 Diriguere metu, veluti si torua Medusa
 Vidissent Hydri incincta nocentibus ora.
 Sed facti ante alias, iubet capere arma sorores
 Protinus, in iuuenemq; Cydonia tendere tela.
 Continuo hoc inesse faciunt: sed prima volucris
 Ante alias Daphne transfudit arundine costas,
 Vulnere se incitans, venturi heu nescia fati;
 Leucippus salicis truncum quo forte sedebat
 Infelix roseo tinxit, ripamq; cruore.
 Amenta & comites non intorsere vicissim:
 Sed calamis scindunt, hastisq; ultricibus auras
 Vnanimis ipsismq; petunt: miser ille sub umbra
 Tercentum iacuit confossus membra sagittis.
 Ille iacebat humi spirans, ceu mollis acanthus
 In ripis solet herbosus, quem grandinis imber
 Percussit, strauitq; solo prope flumina Mella.
 Non tot ab aerea ceciderunt filumina *Thessalia*

GRANADA

Thessalia quondam in campis: quum Martia bella
 In superos, ipsumq; Iouem gessere Gigantes;
 Quot puer accepit nudatis vulnera membris.
 Dum verò vitam in tenues dispergeret auras,
 Ille oculos tendebat adhuc in lumina Nympha,
 Atq; videbatur iacta sub virginis hasta
 Velle mori; non Spartanis occumbere telis.
 Dicite vos moniti toties quid possit amantes
 Sauus Amor, nec non curis quibus implicet egros
 Mortales: vel qua miseris det premia tandem
 Militibus puer ille suis: puer improbus, asperq;
 Et generi humano infensus, sitiensq; cruoris.
 Quid referam? non carmen Amor, non gramina curat,
 Sed ridet lacrymas: sed funere gaudet amantum.
 Ille senex malus est; molli lanugine quamuis
 Fulgentes malas non induat: ille nitenti
 Occupat & faciem, praeauraq; corpora fuco,
 Et sese puerum fingit, furtimq; medullis
 Haeret, & arridens lethali armata veneno
 Tela iacit, tacitoque petit praecordia ferro,
 Et ludens ignem manibus gerit, ossaq; torret.
 Aemulus at casu pueri letatus Apollo
 Arcadium petit, & liquidum celer aethera liquit,
 Ladomusq; tenet ripas: quibus aurea Daphne,
 Et comitum chorus umbrosa sub valle latebat.
 Tunc Daphne visò surrexit Apolline, & omnes
 Deseruit properans socias: quum maesta videret
 Sape sibi insidias hominum, diuinumq; parari.
 Hanc solam insequitur Paean: fugit illa sequentem:
 Non aliter quam cerua lupis agitata Lycaei
 Umbrosas per conualles, vel per iuga longa.
 Tunc illa extincti fratris memor, aspicit altum

Aethera,

Aethera, & effudit tristes has anxia voces.
 O qui cuncta tuo prospectas lumine, tu me
 Nunc pater humanae gentis, genitorque Deorum
 Respice: tuq; adsis nemorum Dea, meq; malis tot
 5 Eripe, & exora patrem, ne me sinat ultra
 Tot trahere haec inter rerum discrimina vitam,
 Ortygiumq; fuga superem modò femina: quem non
 Astrai superent fratres. sum viribus impar,
 Nec sine te possum ipsa manus euadere Phœbri:
 10 Tunc vota orantis Nympha non caeca tulerunt
 Corpora per pelagi tractus, sed ad aethers oras:
 Nam Saturnius haec placida Deus audit aure
 Illicet, impulsus nemorum cultrici amore:
 Dumq; per herbosos salus, perq; auia virgo
 15 Curreret, à tergoq; sequens instaret Apollo,
 Et iam iam crines manibus chlamydemq; teneret
 Virginis, haeserunt viridi vestigia ripa:
 Quaeq; olim fuerant iam mollia brachia, erant iam
 Frondentes baccis rami, folijsq; decori:
 20 Ipsaq; membra nouus cortex obdlexerat, & iam
 Arbor erat; cui notus honos, nomenq; remansit:
 Nam dicta est arbor Daphne de nomine Laurus.
 Hac quamuis cadat è caelo nix plurima, & agros
 Squalentes bruma alta tegat: tamen haec quoq; ramis
 25 Seruat odoratas procerò è vertice frondes:
 Fulmina nec delapsa poli de sedibus horret,
 Munere magnanimi Iouis, innuptaq; Dianae:
 At Deus aspectu primo Latonius ore
 Palluit; amissos & suspirauit amores,
 30 Et mox illacrymans truncum complexus inhaesit:
 Cui dedit ut procerum praecingeret vtraq; ramis
 Tempora post victas urbes, susasq; phalanges,

Et voluit sacra crines hac fronde poetas
 Nec flere, qui canerent reges, bellique, ruinas.
 Et varios dedit huic rerum praedicere casus:
 Cum coniecta fisco folijs crepitantibus ardet.
 Igne etenim plena est arbor, & flauus Apollo
 Est idem cum Sole; suis qui decoquit arua,
 Aethereasque domos, radijs, pelagusq; profundum.
 Haec ego dum canerem Ranuti ad flumina Melle,
 Ingens ter gelidis sonus est auditus ab antris,
 Et Dryadum chorus ad virides colludere ripas
 Visus, & vndarum numen de flumine crines,
 Humentes lymphis crines attollere visum est;
 Et raucum, lateq; sonans per leuia saxa,
 Sistere murmur aquae placidoque ita fariet ore.
 O vates olim nostras iuxta edite ripas;
 Qui circum lata arua soles resonare canendo,
 Et Faunos siorumq; Deas mulcere, gregiumque
 Pastores; & qui nostras ad lucida laudes
 Astra tuis seris carminibus, patriamque tuosque,
 Atq; urbem Venetam, & primordia prima Senatus:
 Quam letor dum Ranutij tua musa Latinis
 Versibus intexit nomenque, & facta suorum
 Diuita; & egregio deductam sanguine gentem!
 Et tecum letor nostras quod primus ad vndas
 Mutatam Latio cecimisti carmine Daphnem
 In laurum: quae Ranutij proauosque, patrumque
 Sepe coronauit folijs; quorum inclyt a facta,
 Et bello, sumptaque toga vagus audit alto
 Oceanus: quae Phoebus equus iam fessus anbelis
 Marmore se Hesperio coudi, quaque aurea calo
 Astra fugans rutila face terras lustrat, & equor.
 Adueniet tempus quum postera saecula videbunt

Incolumi

Incolumi fama insignes, factisq; secundis
 Hac gentos de stirpe viros: quo tempore cernam
 Laudibus elatam meritis, & honoribus auctam
 Hanc summi conuexa domum celi super astra.
 Brixia tunc fama illustris vaga sidera adibit,
 Inter & Ausonias florebit laudibus urbes.
 Ipse ego non cedam Eridano, nec cursibus Hermi.
 Hic licet emiteat celi radiantis in axe;
 Ille auro rutilis tumidus vaga cornua lymphis,
 Tendat in aequoreos per prata nitentia cursus;
 Nec Tusco Thyberi cedam. cui Bagrada, Betisq;
 Et Ganges domitis submisit flexibus vndas.
 Insucta tunc latitia cumulabor, & inter
 Has terras non me decurret letior amnis,
 Utinam solutus regeret te spiritus illo
 Tempore; & incolumem seruarent te tua fata,
 Gambarara, Thymbraeo vates gratissime Phoebos:
 Non te cantando superarent illius aui
 Tot meritas laudes, tot & inclyt a facta tuorum;
 Digna licet canerent Phoebos, Musisq; poeta.
 Ranutium omnipotens seruet Deus, aurea quem nunc
 Roma tenet: factis referat qui facta parentum
 Fortia, praeclarumq; genus super inferat astra.
 Dixit, & exultans alto se condidit alueo.
 Tum circum spirare leues cum dulcibus aure
 Flatibus, & resonare antris mota vnda reclusis.
 Signa dedere sui discessus per loca Musae;
 Vicinum qua Mella nemus placido alluit amni;
 Ornabat quarum laurus Parnassia crines,
 Atq; intertext a folijs certo ordine penna,
 Sirenes quibus hoc olim per inane volabant;
 Quae victa cantu, spoliata & corpora plumis,

G 4

Cesse-

Cesserunt proprias Musis vittricibus alas.
 Has Nymphae Aonides Lauro intexere sorores,
 Terpsichore matre excepta: quae moesta dolorem,
 Natarumque ignominiam, & mala iurgia ferre
 Non potuit; namque abstinuit contingere cara
 Corpora, & auulsis incingere tempora pennis.
 Agnouit intonsas crines, & Apollinis arcum,
 Et varijs pharetram gemmis, auroque nitentem,
 Qua leuopendens lateri resonare per auras,
 Visa mihi, & Dryadas vicinis plaudere siluis.

AD FRANCISCVM LOTINVM
 VOLATERANVM VIA
 LACTEA, LILIVM,

Hunc primum mea Musa tibi Franciscus laborem
 Herculis (& merito) memorat. nam tu quoque multos
 Pro patria es passus iuuenili aetate labores:
 Non calor aestiuus, nec terra adoperta rigenti
 Vel niue, vel concreta gelu, te terruit unquam,
 Dum tu mutatis in equis Lotine teneres
 Per iuga longa viam praeruptis alpebus olim,
 Non uno tantum Romano à principe missus:
 Vnde apud Europa reges tibi maxima parta est
 Gratia, apudque tuam factis felicibus urbem:
 Tu laude oblatos sola contentus honores
 Spreuisti toties, & publica munera semper:
 Et nunc exacti non immemor ipse laboris
 (Quamquam otiosi placidi vicina senectus)
 Non cessas prodesse tamen, ciuilia namque
 Componis monumenta tuo, ut sint nota per orbem
 Exemplo, passimque tua ut praecepta legantur.

Alcides

Alcides magno natus Ioue, & Amphitrione
 Iphiclus, in lucem quos Argolis edidit uno
 Alcmena partu geminis genitoribus olim
 Impositi cunis captabant nocte soporem;
 Quum Iuno mentem subito commota furore,
 Connubij toties violata obfoedera furto,
 Decevit tantos crudeli morte dolores
 Vlscisci, inuisamque oculis abolere repentem
 Progeniem. mora nulla, poli descendit ab arce,
 Et Libya deserta petit, geminosque dracones
 Viperea de gente legit: quos saeva Megera
 Crinibus innixis portat, pestem ore vomentes,
 Praecipue quum colla mouent, spirasque resoluunt.
 Dehinc Dea tendit iter magnum per inane nitenti
 Nube sedens, noctisque secat turbata tenebras,
 Atque domos intrat nullo comitante silentes,
 Inijcit & geminos Argiuae pellicis angues
 In thalamum, supra cunabula parua, quibus tunc
 Infantes gemini; quum nox tenet aethera bigis;
 Carpebant picta subter testudine somnos.
 Tunc angues subito spiras ingentibus ipsos
 Et cunas sine more ligant, & sibila tollunt
 Colla simul: terrore infans quo lapsus ab aureis
 Iphiclus est cunis, thalamumque impleuit, & umbras
 Vagitu, motuque pedum: somnoque parentes
 Excussi, liquere torum, natumque dolentem
 Inueniunt, stratamque solo, exanimumque iacentem.
 Alciden verò spectant crudeliter ambos
 Elidentem angues manibus: quia viribus ipsos
 Calicolas, ipsumque Iouem referebat, & ante
 Robur ei non paruum inerat, quum matris ab aluo
 Exiret; nec enim geniti de stirpe Deorum,

G 5

Sunt

Sunt similes alijs mortalibus: & pater aure
 Percipiens factum hoc rarum, quarebat ut ille
 Acciperet vitam Diuim, Diuimq; referri
 In numerum quondam posset, calog; locari.
 Propterea vberibus natum Iunonis, ab alto
 Pectore proflantis, celi sub vertice, somnos,
 Admonit. tunc lacte satur, tenera ora remouit
 Infans vberibus, sed non tamen ille remisit
 Se liquor; at gelida, ceu fons, de rupe fluebat,
 Et partem, effusum quam lac persudit, Olympi
 Candore infecit, de quo via nomen adepta est
 Lactea; quæ celi superos conducit ad alta
 Atria, & hos etiam nostras deducit ad oras.
 At lac collapsum celi de sedibus altis
 In terras, terra alma nouo letata liquore,
 Confestim accepit gremio, & beneolentibus hortis
 Mandauit, iussitq; nonos tum crescere thyrsos,
 Qui lactis ferrent imitantia lilia succos:
 Addidit & croceum folia inter candida florem
 Extantem, suaues qui vertice ferret odores.
 Hæc herba ante alias Iunoni est grata Pelasgæ:
 Namq; est nata sua niueo de lacte papilla,
 Et rosa ab indigenis iam tunc Iunonia dicta est,
 Atq; alias superat foliorum ornata decore
 Florentes herbas, quas circum parturit hortus;
 Nec calix cedit, cultis nec odore rosetis.
 Siluarum hæc secum candentia lilia custos
 Siluanus nunquam manibus deferre recusât,
 Sive colat Pholoes montem, vel vura Lycæi.

A D

CVI mage conueniat Romanos inter & omnem
 Ausoniam, haud facile inuenio Tiberi optime nostrum
 Hoc carmen, quod Musa mihi perscripsit ad undas
 Thybridis; errantes canerem dum per freta nautas;
 Littora quæ pulsant fluctu Tyrrhena, sinusq;
 Adria, & innumeras Aegæa per æguora terras;
 Quam tibi: namq; rosam referam; quæ quæ prius esset
 Candida, purpureo cur nunc sit tincta colore.
 Qualis enim rosa, quum Taurus tenet athera, & alto
 Conspicitur calo, nostris effulget in hortis,
 Et decus ostentat folijs, & Veris honorem
 Adducit ridens secum: tu talis es inter
 Romulidum primos ciues, clarâque tuorum
 Progeniem virtute tua; pietate tuâque
 Non minor es magno Aenea; licet ille parentem
 Portarit, longa consuetum at æte per ignes
 Dardanios, arsit flammis quum Troia Pelasgum;
 Vexerit & secum per tot maria alta Penates.
 Formosam armipotens Venerem Gradius amabat;
 Egregium formæ Venus alma ardebat Adonin.
 Qui quæuis puer esset adhuc, tamen ille paternis
 Ducebat vitam in siluis: nec pulchra Dione
 Longè aberat, calum, & tædæ oblita mariti.
 Ille igitur studio venandi incensus, in oris,
 Quæ dices rubri maris alluit vnda Sabæos,
 Aut canibus, iaculisve, feras sternebat in altis
 Montibus, aut densa in silua, campisve; nec unquam
 Damarum sine cæde domum, prædave redibat.
 Fortè puer nemoris solita confederat umbra;

Vitabatq;

Vitabátque graues aestus, cui non procul ingens
 Turba canum intonsa capiebat valle soporem.
 Stabant hunc iuxta comites, fidiq; ministri;
 Parte alia sub rupe caua, venantibus apta
 Arma quiescebant, pharetraeque, & cornua, & arcus, 5
 Lineaque arboreis pendebant retia truncis.
 Quum Musa Veneri iratae; quòd sapius illas
 Fecisset grauib; curis, & amore teneri;
 Per siluas latum carmen cecinere vicissim:
 Quo cantu venantum animi intenduntur, & ipsos 10
 Hortantur capere arma, ferásque inuadere ferro.
 His puer auditis socios vocat; ilicet omnes
 Assurgunt, rapiuntque manu sucta arma, pharetrasq;
 Armo suspendunt laeua, vincloque tenaci
 Deuinctos ducunt rapido sub sole molossos; 15
 Latratu quorum, & valles, vicinâque circum
 Insonuit silua, & sonitum spelaea dedere.
 Tunc Mauors iuueni infensus, pariterque Dione
 Inuisus, non longè aberat, namq; ille secutus
 Igne nouo accensam Venerem, per rura Sabaea 20
 Errabat, veluti amissa furibundus amante
 In siluis aper, aut taurus, quem pulchra iuuenca,
 Caraque deseruit, flammisque accincta vagatur,
 Et se torquet, amansq; nouum vestigat amantem.
 Vt verò turbare feras per prata Sabaea 25
 Dhiantis prolem Mauors conspexit Adonis;
 Protinus umbrosâ se luco condidit, inque
 Transformauit aprum sese: quem nactus aprica
 Venator sub valle canis latratibus illum
 Insequitur: sonitum, vocémque secutus Adonis, 30
 Solus iter carpit solo comitante molosso,
 Vincula adimitque cani, visoque per auia tendit

Latius

Latius ipso, sequiturque feram, iaculimq; per auras
 Inuadit: magno ore fremens: namq; impetus illum,
 Turbantisque furor dumeta per aspra ferebat.
 Assilum comiecta vllum non pertulit hasta:
 5 Sed traxerit corq; vibratum hastile recepit.
 Ferro autem conuersus aper, sese obtulit illi
 Obuius, & puerum iam Gnosia tela parantem
 Dungere aduersus vementem: vno oculus ictu
 Detecit truncòque furens impexit acerno,
 10 Candidòque in uirno spumans dente illa rupit:
 Vulnere quo derectus humi languentia liquit
 Mèbra calor, chlamydémq; cruor maculauit, & arma.
 Delapsus verò subiectas sanguis in herbas,
 Purpureis nunciam infecit succis Anemonen.
 15 Tunc fama infandi casus vulgata Dionem
 Non latuit: nam vecta leui per marmora concha,
 Et Phorci comitata choro, dum tenderet oras
 Littoreas, qua saepe plagas tendebat Adonis,
 Ingentem strepitum siluis, Dryadúmque querelas,
 20 Et comitum lamenta cauis è vallibus hausit.
 Sed Dea per virides siluas dum curreret, & per
 Auia & incultos salus, ut ferret amanti
 Auxilium; horrenti demens non vidit in umbra
 Inter densa rosam carectâ, herbâsq; latentem:
 25 Quam pede dum premeret nudo; rosa candida opaco
 Nota loco, siluâ que diu redimita videnti,
 Ignea Acidaliae vestigia fodit acutis
 Sentibus; albensque rosas Dea saucia tinxit
 Sanguine; que postquam Veneris rubuere cruore,
 30 Florentes nutuere nouo fulgore per herbas,
 Narcissiq; comas inter, niueosque Hyacinthos:
 Et quem de Veneris rosa pressa cruore ruborem

Tunc

Tunc traxit, nunc servat adhuc, gratusq; Dionæ est
 Ante alios color ille, suo quem sanguine fecit.
 Plantarumq; honor est, & amorem spirat, & ipsum
 Conciliat rosâ, siluicolis est grata Napæis,
 Et Satyris, digitos ledat licet illi legentum.
 Ipsa suis ornat folijs, & odore coronas
 Floribus intextas varijs, & ferta rosarum
 Incingunt capita Aonidum, ceu Delphica laurus;
 Et flauos Veneris crines, natique reuincit;
 Nati, cui similis rosa multum est: ille sagittas,
 Hæc spinas habet: ille alas, hæc roscida pandit
 Nascentem folia ad solem: fax ignea Amori,
 Igneus huic color est: & succi plenus uterque.
 Vt rosâ pulchra coma est; pulcher quoq; crine Cupido.
 Et longum non durat Amor, nec fulget in hortis,
 Aut dumis rosâ nata diu: regit ille superbo
 Imperio cunctos supertos, hominesq; ferâsque;
 Hanc penes imperium est, & honos, & gloria florum.

TVMVLVS.

FLOS veluti quem riuus aquæ, quum Sirius ardet,
 Deserit, & prono vertice languet humi:
 Quem frustra gelidi rores solantur, & umbra,
 Et que viciniam perstrepat aura nemus:
 Iulia sic cecidit primis in floribus aui,
 Sic cecidit roseo gratus in ore color.
 Hanc sterunt tristes Sebethi ad flumina Nympha,
 Impia & illacrymans sidera dixit Amor.

AD 30

AD AVRELIVM PORTVLA-
 CAM, NERITE.

AVRELI sidus patriæ, pariterque tuorum
 Gloria, quique Pij tecta incolis ardua Quarti,
 Quâ noua se sedes Capitoli attollit ad auras;
 Florentemque videt tanto sub principe Romam;
 Non ego progeniemve tuam, aut præclara tuorum
 Facta canam; quibus exultat pater Ollius; & qui
 Arua rigat mille irriguis Mella inchyus undis;
 Et quibus ingeminant plausum Benacus in antro,
 Sebmusq; pater, latas & ad aethera voces
 Attollunt, reperuntq; alacres benefacta tuorum:
 At referam tibi quæ nondum cecimere Latini
 (Sint leuia illa licet) vates, Graiaq; Camœna.
 Nec nostram æquoreos tractus mirabere musam
 Sulcare, & placidis dare candida lintea ventis:
 Nam prius illa virum cecinit, qui littora primus
 Cipangæ tetigit nostris incognita seclis,
 Atq; alios vexit diuersa per æquora nautas.
 Tu vero gratus domino, qui temperat oras
 Romulidum, & Latios colles, & regna Latini,
 Sis felix; seruentq; Pium pia Numina Quartum,
 Augeat ut positis Romanam mœnibus urbem;
 Hosq; regat longum populos, & prisca reducat
 Secula, promissosque tibi decernat honores.
 In lucem partu Doris dedit aurea Nereo
 Quinquaginta olim Nymphas, solamque virilem
 Progeniem est enixa; foret quum iam obstus æuo.
 Hunc mater puerum dixit de nomine Neres
 Neritæ; qui Nereidas pulchro ore sorores,
 Corporis & forma insigni superabat, & ipsam

Dorida:

Doridæ: nam vasti subter regna humida ponti
 Nullus erat Diuum puero formosior illo.
 Huic pater intextumq; adamante, & iaspide Nereus
 Munere donarat currum, quo Lemnius olim
 Vulcanus pelagi cunctos ex ordine Diuos
 Fecerat; & Nymphas liquidis colludere campis:
 Illic & fera monstra maris, rerumque parentem
 Oceanum stantem medijs effinxerat undis
 Ex auro, leuibusq; super freta carula plantis,
 Nympharum cœtus lætas agitare choreas
 In numerum, motoque albescere marmora fluctu.
 Ille etiam addiderat donis baccata smaragdi,
 Et gemmis lora Eois, bipedesq; volucres;
 Qui veherent puerum tranquilla per aquora curru.
 Hunc ponti varijs donarunt Numina donis;
 Collaque cor alio cinxere, & tempora baccis
 Nereides, huic chrysolitum latissima mater
 Doris habere dedit puero, quotiesq; secabat
 Aequora Nerites curru sublimis auito:
 Et quoties patris ad thalamos, sedesq; redibat,
 Illum squamosa ponti per marmora gentes
 Strata sequebantur Phorco comitante per undas:
 Neptuno nam gratus erat, cunctisq; profundi
 Numinibus, Nereiq; patris notissimus unda.
 Nerites pelagi vastas iniuifere sedes,
 Fluuiorum & primos cupiebat cernere cursus,
 Et posita admirans sub terris stagna, lacusq;
 Et liquidos fontes strepitu gaudebat aquarum;
 Precipue qua se nostras Padus amnis ad oras
 Vertit; & Elysiy lucos, umbrasq; relinquit.
 Interdum mistus Nymphis, pelagique iuuenta,
 Tritonumq; manu deduci per freta Nerei

Lætas

Lætas erat, patriumque solum percurrere curru.
 Interdum optabat ventos euertere lætas
 Marmora, & hæc eadem turbata per aquora ferri:
 Quum stridens Boreas puppes impingeret imis
 Muricibus, tumidoque mari ratis arma natarent;
 Et votis supplex oneraret nauita calum.
 Ille etiam optabat portus, & nomina ponti
 Diuersa, & mores, & formas scire natantum:
 Quoq; loco Phocæ stabulent, squamosaq; ponti
 Numina, quas & amet pelagi gens aspera sedes,
 Discere, & illorum vultus, victumque, genisque,
 Nominaque, insidiasque; gerunt dum bella per aquor
 Inter se hæc gentes, & amantum noscere curas;
 Quas non æquus amor illorum in pectora sentit.
 Hoc eodem aquoreos habitabant tempore fluctus
 Orta Venus pelago, nondum dignata Deorum
 Concilio, quæ fortè maris tranabat aperta
 Oceani freta, Delphinum comitata natantum,
 Nympharumq; choro: Eurynome, & formosa Calypso,
 Et nondum Clymene mater Phaetontis in amnem
 Deiecti, & læta Eurybie, Oceanitides omnes,
 Et Beroe, & Chytie, niuseis & Acasta lacertis
 Post currum Veneris pariter vada falsa tenebant.
 A læta, dextraq; citi Tritones, & ingens
 Littoreus Glaucus cauda verrebat arenas;
 Ceruleo aspectu Glaucus, cui lubrica barba est,
 Et varijs impæxa tenus læta inguina nodis:
 Inter se illius cœunt curuata sub ipsa
 Fronte supercilia, & latos intorta per armos
 Huc illuc coma se fundit, fluit atque per aquor:
 Alga habet aspersum pectus, succoque virenti,
 Et bifida ad pingues lumbos est cauda reflexa.
 Neptunus Veneri comitem se per vada fortè

H

Addi-

Addiderat, qui per pontum vagus Amphitriten
 Consortem nondum thalami querebat amatam.
 Hos etiam Nerei proles pulcherrima fluctus
 Scindebat, latè cœtu comitante sororum:
 Quem iuxta ante alius innabat candida Nymphas
 Expers connubij Thetis, & læta Iphianassa,
 Et flauas Arcthusa comas, & carula vultum
 Cymodoce, quæ turbatas Aquilonibus undas
 Temperat, & placidum reddit mare, & obuia pellit
 Flamina, & in portum nauitas deducit ouantes.
 Unâ mater erat caro cum coniuge Nereo,
 Vecta leui curru Doris, pariterq; ruebant
 Aibentes pelagi spumas; quâ maximus undis
 Oceanus, celer Hesperidum circumuenit hortos.
 Parte alia Aegæon pelagi prope littora curru
 Spumantes sulcabat aquas: Nymphasque secutus
 Per maria alta, choro Diuum se adiunxerat undis.
 Huic grandæuus erat Proteus comes; altaq; ponti
 Carula scindebat pariter, litusq; petebat.
 Nec mara, cerulei coniungunt agmina Diui,
 Miscenturq; simul; veluti quum montibus altis
 Orgia Parnassi celebrant trieterica Bacchi
 Euantes mista cum cornigeris Siluanis.
 Neriten subitò ut puerum Venus aurea vidit
 Nercidas vultu superantem, & cætera ponti
 Numina, & equali forma pubescere, & annis;
 Ossa per, & teneros artus noua flamma cucurrit:
 Atq; oblita senem venerari Nerea, & ipsum
 Rectorem pelagi, & deuicta cupidinis alto
 Vulnere, Neriten adiit: qui virgine visa
 Aurigam undantes adducere iussit habenas;
 Et Venerem admirans insuetis ignibus arsit.
 Mox illum complexa Venus dedit oscula centum,

Et totidem amplexus puero; curruque recepit,
 Et toto Diuum cœtu spectante volentem
 Neriten secum adduxit, lætique secabant
 Humida regna patris, sedes aut matris adibant
 5 Doridis; aut antra Oceani conuexa petebant;
 Vinctæ Neptuni latebroso è pumice tectæ:
 Ad quæ pellebat sero sub vespere Proteus
 Horribiles visu Phocas, & squamea circum
 Monstra maris, quæ pulsâ cauo clandeabat in antro.
 10 Hac eadem loca pulchra Venus, Nereiq; propago:
 Et teretes bacas, adamantæque, chrysolitumq;
 Rubræque coralia, & gemmas, aurumq; legebant:
 Et sese his rebus, currumq;, & lora, rotasque
 Ornabant, comitesq; simul, bipedesq; iugales:
 15 Et bacis mare sulcabant, gemmasq; coruscæ:
 Ad quæ numinibus pelagi comitata, rosissq;
 Fluentes ornata comas, niueisq; hyacinthis,
 Appulit alma Venus; quum primum nata profundo
 Exiuit, deuicta leui super aquora concha,
 20 Tempore quo Titan pallentia frigora pellit,
 Et Zephyri tepido flatu se terra resoluit:
 Vere nouo Euxini tendebant semper ad aquor,
 Quâ multa vagus Ister aqua procurua relinquit
 Littora; & Euxini resonans in marmora fertur:
 25 Unde latex pelagi magè dulcis fertur, & illic
 Collecti pisces properant, pontoque morantur,
 Donec tristis hiems has oras linqvere cogat:
 Nam vaga monstra maris sedes, atq; aquora mutant;
 Ut mutant Palamedis aues, aliaq; volucres.
 30 Sed iam tempus erat, quo debita sæta morantem
 Oceano in vasto Venerem, sublimibus oris
 Inferrent; Diuumq; choris, numeroq; locarent.
 Hoc puerum calare Venus pulcherrima factum

*Haud voluit: sed tunc instantia fata reclusit,
 Atq; illum complexa dedit sueta oscula, & inquit.
 Nunc iam tempus adest, cali quo transferar altas
 In sedes: namq; has magnus mihi Juppiter oras
 Annuit, & non Oceani freta salsa tenere;
 Sim licet orta mari, tu mecum regia magni
 Tecta Iouis, superùm q; petes celsa atria cali
 Stellantis: qua pulchra magis sunt, quam tua Nerei
 Antra patris, nec nõ scopuli, & regna humida, rupesq;
 Oceani. quòd si calum componere ponto
 Ipse voles; tu Delphinas per tergora claros
 Argento Phocis compones turpibus, & me,
 Quam dudum Nereo genitore, & matre relicta,
 Immensum sequeris noctesque, diesque per aquor,
 Deuctam grauibus curis, & amore relinques:
 Interea has dignas Nymphis nemorùmque, marisque,
 Et dignas quocunq; deo tibi tradimus alas;
 Quois poteris mecum cali conscendere sedes.
 Tunc Venerem non plura loqui Nereia proles
 Permisit; sed sic inquit. Quae regia magni
 Tecta Iouis nunc laude Venus super athera tollis;
 Hac sine me tu tecta coles tam lucida, quae tu
 Oceano nostro equipares, spernisque profundum:
 Vnde tuum (ut memoras) ducis genus, & maris aquor
 Deseris, equoreosque Deos, viridèmq; iuuentam.
 Quòd si me, solam te propter linquere credis
 Velle patrem, Nymphasque simul, caramq; parentem,
 Quam deserui, lustrum licet aquora tecum,
 Hac tua te incautam spes credula fallit, & alas
 Fulgentes has caruleo, rutiloque colore
 Ipsa tua poteris ventura parcere proli.
 Non ego te teneo, nec te rogo; nam mihi certum est
 Has sedes habitare patris: nihil athera curro,*

Nil

*Nil tua dona simul, quae tu tibi regia fingis.
 Hac dicens, monstro dat habenas impiger, & se
 Ex oculis aufert Veneris; rapidusq; per aquor
 Fertur. at illa sequens precibus tentabat amantem
 Flectere: & ille magis properabat per freta magni
 Oceani celeres cursus. non sic leuis altas
 In silvas fugit, aspexit postquam ille per arua
 Aduentare canes, strepitumq; è vallibus hausit:
 Nec sic adducto volat arcu emissa sagitta.
 Sed pertasa sequi iuuenem per carula nota
 Ulterius, metuensq; patris ne tecta subiret,
 Namq; puer dorso exceptus Delphinis, apertos
 Sulcabat ponti campos, velocior austro.
 In pelagi cochleam fugientem vertit, & inquit
 Indignans. Sine me puer intractabilis aquor
 Oceani & stagna alta coles, & amata tenebis
 Antra patris, mistusq; tuis sub carula Nymphis
 Errabis posito non nomine; namq; eris olim
 Vt prius Oceani tota notissimus vnda.
 Hac Venus hunc contra fata est. mora nulla: per aquor
 Formam aliam puer induitur, lentoque per alta
 Neptuni incedit motu, ceu pressa biremis.
 Quum verò pelagi Delphin liquida equora tranat;
 Non agitata Noto muscosis exilit antris,
 Et pascit virides vdis in vallibus algas;
 Remorumq; figit strepitus; sonitumq; tremiscit
 Humana vocis, pelago dum pabula querit.
 Sed quum turbato venti incubuere profundo;
 Et fragor insonuit late per carula Nerei,
 Ille cauis haeret scopulis, nec se mouet unquam;
 Aequoreis donec latebris mota vnda resedit.
 Interdum vada lenta petit, summàque latentis
 Fertur aqua scopulos inter maris, & caua saxa:*

H 3

Et

Et partem concha sublimem lenibus auris
 Opponit, caciq; domus sese recipit mox
 Flexibus, in morem q; ratis celer aquora findit,
 Audiat Aeolij donec crebescere ab antris
 Flamina crescentis Boreae, vel ab aethere labi
 Senferit instantem pluuiam sine murmure cali.
 At verò sibi pulchra Venus delegit Amorem,
 Post casum pueri puerum, qui non minor illo
 Forma erat, & sobole egregia (nam Chloride Nympha,
 Et Zephyro patre natus erat:) cui plena sagittis
 Pendebat pharetra ex humeris, atq; aureus arcus,
 Atq; auro similis per colla haud his fida crinis
 Undabat: cui tunc dono concessit habendas,
 Neritæ quas illa olim donauerat, alas,
 Atq; illum cali secum super aethera duxit.

IN BRVNORVM RANVTII
 GAMBARAE F.

FVLGENTES humeris alas si fortè teneres
 Brunore, & gereves aurea tela manu,
 Et pharetra atq; arcus lateri penderet, & artus
 Non tegetet teneros candida palla tuos,
 Et iuxta te staret Amor: per flumina iuro,
 Cypria non nati nosceret ora sui.

IN TVMVLVM LVDOVICI
 ARIOSTI.

Tv laudes quondam cecinisti carmine Tusco
 Hippolyti Estensis praëclaraq; facta meorum:
 Nunc alter stirpe Hippolytus generatus eadem
 Hoc Arioste tibi posui Ludouice sepulcrum.

IN CLYMENEN.

Vt nati interitum vidit mœstissima mater,

Con-

Concussit subito frigidus ossa tremor;
 Et dixit, miserande puer, mihi non licet ultra
 Viuere, nec possum te sine luce frui.
 Dum loquitur, natumq; tenet complexibus, eheu:
 In celeres fugit vita, calorq; Notos.

IN EFFIGIEM HOMERI.

MOEONII hac vatis semper florentis imago est,
 Quum belli furta, & belli certamina Mauors
 Erudijt, canere at Phœbus dedit arma, ducēs q;
 Cui dedit & citharam, qua dixerat arma Gigantum.
 Parnassum hic primus liquit, secumq; Camœnas
 Duxit in horribiles pugnas, belliq; tumultus,
 Atq; illas non visa prius per carula vexit.

IN FONTEM HIPPOLYTI
 ATESTINI CARDINALIS IN
 COLLE QVIRINALI.

HIPPOLYTO has ederas dona dedit aureus Enā,
 Munere & has lauros illi concessit Apollo:
 Et meritò, quoniam Superis gratissimus ille est:
 Dumq; cupit decorare locum, & data dona Deorum
 Regia Atestinus tanti non immemor heros
 Muneris, has inter, constructo fornice, lauros
 Condidit egregium latebroso è pumice fontem:
 Et medio umbrarum spatio, lateq; fluentis
 Murmure fontis aqua, consueto more, locauit
 Hanc Veneris raram effigiem, paruòsque sinistra,
 Ac dextra stantes Pario de marmore natos:
 Mox geminos fonti Satyros adiunxit, ut alter,
 Ceu fidus custos, seruet spirantia circum
 Marmara, odoratumque nemus, viridēsque corymbos:

H 4

Alter

Alter ut egelidos latices effundat ab urna
 Hippolytus quoties hortos, sua regna, reuifet.
 Adhuc testudo est operi sublimis, & alba
 Circum cetera inter exta, sacrum qua plurima fontem
 Et Dryadas, Faunosque graui defendit ab aestu. 5
 Latuita plausum ingeminant per compita Nymphae,
 Et clarum Hippolyti referunt loca frondea nomen
 Felices horti tanto sub Principe, qui vos
 Et colit, & semper donis praestantibus ornat.

IN ALTERVM EIVSDEM FONTEM. 10

TU quoque Fons etiam nostro celebrare versu,
 Quem Musa solido Aonides de marmore, nec non
 Illo eodem argento dudum calatus Apollo,
 Nympharumq; chorus Dryadum, Faunisque coronant, 15
 Hippolyti Estensis Magni memorabile donum.
 Perpetui tibi sint latices, umbramque ministret
 Perpetuam ramis vicina virentibus arbor,
 Atque tuas circum ripas tibi floreat herba,
 Herba comis late benevolentibus, & procul estas 20
 Torrida sit, nec te tergo cum grandinis imbre
 Inuadat Notus, & ramosa coralia frangat,
 Et positas circum conchas, atque atterat hortos
 Hippolyti, dignos auro quos irriget Hermes,
 Et quibus Alcmoi cedant, & Adonidis horti. 25

IN FONTEM ALEXANDRI
 RVFINI EPISCOPI MELPHIEN.
 IN AGRO TVSCVLANO.

RVPE sub hac, vaga lymptha sui, sine nomine; sed nunc 30
 Rufina è domini nomine lymptha vocor:
 Ille etenim sparsos latices collegit, & vndas
 Auxit, & exstructo fornice clausit aquas.

ME-

MEDONIS NAVTAE VOTVM.
 SALVETE ò comites, quos fera dispulit
 Tempestat pelagi saxa per inuia:
 Quorum preualidis flatibus impiger
 Mersit penè rates Notus. 5
 Ad procurua sedens ipse ego littora
 (Qua cursum Thyberis tendit in aequora)
 Spectabam rapidum fulmen ab athere
 Demissum, & freta fernida.
 10 Sed pulsas ageret per vada dum trabes
 Nimborum crepitus, vota sacra Ioui,
 Quem vasti penès est imperium maris,
 Hac feci comitum memor.
 Voti nunc reus hac iam mea debita
 15 Soluam vota libens, versus ad aurea
 Solis purpurei lumina, quà nitet
 Surgens è pelago iubar.
 Sacros antè focos gloria corruet
 Armenti rapidum flumen ad Albula
 20 Taurus, porriciamque in vada cerula
 Vinum, atque exta calentia.
 Et nox Oceano quum ruet humida,
 Effulgentq; polo signa micantia,
 Nigris agna Hiemi velleribus cadet,
 25 Arasq; imbuet, & focos:
 Mox vectam Zephyris innocuam obratent,
 Nautasq; incolumes per maria aspera,
 Alba hac agna gregis lanigeri decus,
 Tinget sanguine littora.
 30 O Neptune parens, & domitor maris,
 E calo quoties se Canis astifer
 Ostendet, toties sacra feram tibi
 Multis non sine laudibus.

H 5

IN

FLOS veluti quem riuus aqua, quum Sirius ardet,
 Deserit, & prono vertice languet humi,
 Quem frustra gelidi rores solantur, & umbra,
 Et quae vicinum perstrepat aura nemus:
 Iulia sic cecidit primis in floribus aui,
 Sic cecidit roseo gratus in ore color:
 Hanc serunt tristes Sebethi ad flumina Nympha,
 Impia & illacrymans sidera dixit Amor.

AD FVLVIVM VRSINVM

ROM. CARMEN.

NUNC quonia arboribus redit humor, & humida
 Ob Veris tepidos imbres submittit in hortis, (tellus
 Et siluis varios flores, & gramina campis,
 Et dulces aurarum anime pacata reuulsunt
 Iam maria, & cali, Zephyro spirante, serena;
 Te studia ista operosa precor, Musasq; seueras
 Non colere ulterius o Fului Vrsine, sed illas
 Deserere altutum; dulcisque inuisere ruris
 Otia, nam Dryades Nymphae frondosa frequentant
 Iam nemora, & virides saltus; plauduntq; choreas
 In numerum: latiq; greges ad flumina ducunt
 Pastores; & sub quercu viridante recumbunt;
 Certatimque canunt, dum pascunt gramina vacca.
 Te varij inuitant flores: qui non secus ornant
 Florentes hortos, vicinaeque prata, nemusq;
 Astrorum quam noctem ignes, atq; atria cali.
 Quare age nunc Fului, quo non est inter amicos
 Praecipuus (nec decipimur) vel certior alter,
 Rumpe moras: & tot iam parce laboribus; & te
 Collige: nam scriptis satis est vulgata per oras
 Europa tua fama tuis. quid pectore versas

His

His etiam maiora tuo? quem diligit omnis
 Qui colit ingenuas artes: nam tu quoq; amicos
 Officio, & dulci obsequio non deseris unquam,
 Praecipue in rebus dubijs: Farnesius vnde,
 Teq; alij heroes merito admirantur, amantq;
 Ipsa dies sed quum veluti nemorum leuis umbra
 Pratereat, nunquam reditura, ut in arbore frondes,
 Et folia (aduentu Veris) Zephyrique quotannis;
 Dic mihi, quid tantos, noctesq; diesq; labores
 Mortales perferre iuuat? nec viuere Musis
 Interdum, nec velle sibi? linque ardua Roma
 Maenia, septenosque suo cum Thybride colles:
 Et confer te iam Ferrata ad culmina Cryptae;
 Quum sacra fueris Laterana operatus in ade,
 Primores inter templi, rerumq; ministros.
 Namq; tui Perenottus amans, nostrique moratur:
 Qui sine te non carpet iter: cui visere templum
 Fortuna est animus positum Praeneste sub alta.
 Hic ubi nos & dignus auis, at auisque Columna
 Iulius hospitio accipiet, domibusq; superbis.
 Inspicere atque Albae vestigia diruta longa,
 Et Dauni exoptat sedes, orasque Latini
 Laurentum regis, sublimisque Anxuris arees:
 Et Romam rediens Tiburtia maenia adibit,
 Hippolyti Estensis fontes visurus, & hortos
 Vulgata illustres fama, & tecta aurea calo
 Educta, & villa vestigia prisca Hadriana,
 Et circum loca tot claris celebrata poetis.
 Ad sunt iam soliti comites, primisque gerendis
 Ximenes in rebus adest spectatus, & alma
 Verus amicitia cultor, est Funchius acri
 Iudicio, & seruans equi, & Florentius Urbis
 Romana & septem colles, veteresque ruinas,

Et

Et prisca populos Latij, & mutata locorum
 Nomina iam pridem doctus cognoscere: sed non
 Se praefert tamen ipse tibi; nec certat honore,
 Aut tecum ingenio: sed te super aethera tollit.
 Hi signis te, & voce vocant quid tempora differs;
 Perpetuo addictus monumenta evolucere Graium,
 Et Latiae libros lingua? Te magnus in horas
 Expectat Granuellanus: quotiesque videmus
 E domini tectis, vel qua de colle ruit fons
 Cum strepitu, aduentare equites longinqua per arua,
 Qui versus tendant antiqua palatia Crypta
 Ferrata: tunc nos ipsum te credimus esse,
 Ad nos qui properè venias: magna que tenemur
 Latitia; & subito Farnesi limina magni
 Linquimus, atque alacres per prata virentia gressus
 Dirigimus, frustra at toties. quare eia age Fului
 Quadrupedem conscende tuum; qui te feret ad nos,
 Haud secus ac pila solent te lucidus ather,
 Et Ver assiduum Romanas linguere sedes
 Hortatur, comitesque tui. quid in Vrbe moraris?
 Esse etenim non Vrbe potest, rerumque tumultu,
 Ut rui, Ver perpetuum. tu namque videbis,
 Post ubi te Crypta Ferrata tecta tenebunt,
 Ire dies alios, alium lucefcere Solem:
 Et dices: Valeant vrbes, & tu quoque Roma.
 Non erit interea studiorum magna tuorum
 factura o Fului. nam tu magè letus ad artes,
 Nec dubita, ingenuas post otia blanda redibis.
 Nonne vides, quum fessus ager tot ferre quotannis
 Ordea, & alternis mutato sidere fruges:
 Hunc si permittat paulum requiescere campum,
 Illius & nullas inuertat vomere glebas
 Rusticus, amissas concessa per otia vires

Colligit

Colligit, & votis post ille excoltus auari
 Agricola respondet ager, vel si imperet illum
 Fundere humo letas, multo cum scenore fruges.
 Hic struere ob magnas messe: alia horrea tectis
 Cogetur. sed si flauentes spernet aristas,
 Nec vitæ instabit siliquis, vliq; lupino;
 Sintque illi tantum florentia pascua cordi;
 Implebit, sint magna licet, fœnilia pastor:
 Pabula nec deerunt pecori, nec gramina campis.
 Ipse igitur nostri non immemor, optime Fului,
 Accelera: namque aucupium, leporesque silentem
 Sub noctem capti insidijs, volucresque cohortis,
 Atque hædi, & vituli, qui nondum gramina pascunt,
 Te expectant: quorum tondent vicina parentes
 Pascua, vicinumque nemus: nec spumea lactis
 Cymbia, nec calat hi desunt: qua vincere lentis
 Ignibus haud opus est: nam fertur ab ubere pressum
 Lac dextra, laeva manu pastoris in alta
 Atria; quo Cererem miscent de more ministri:
 Nectare & hoc primum diuino vescimur: & mox
 Mensam onerant epulis famuli, & carthesia ponunt,
 Qua circum placidi colles, collesque Capeni,
 Et Setinus ager, Surrentinusque, tulerunt.
 Sublatas at post epulas, Caroli in chrysa facta
 Casaris, aut captas Vrbes, aut fœdera pacis,
 Aut belli causas memorat Perenottus ad vnguem:
 Pars quorum non parua fuit, narratque tumultus
 Iam pridem quos (horrendum) Germania mouit:
 Et quoties rex castra mouet, cui Martia paret
 Gallia, & insequitur ducibusque, armisque rebelles;
 Aut illos cingit valida obsidione: fugatve
 Partem aliquam: vel si profugis subit aduena miles
 Auxilio, nobis toties sunt omnia nota:

Sed

*Sed Granuelli non hæc sine munere scimus.
Tu verò ante alios Fului optatissime longas
Ulterius ne nocte moras, promissâque serua:
Namq; tui desiderium non ferre valeamus.*

THYRSIS.

*IN lucem sub Vere nouo conuersus ad alta
Nigrantis celi nubila Thyrsis, ait.
Dum Prænestinam tendit Perenottus ad Urbem,
Fortuna ut videat diruta templa Deæ;
Et sese pelagi Titan attollit ab undis;
Aeole in umbroso carcere claude Notos.
Tunc niuei cadet ante aras tibi velleris agna,
In mare quâ tumidis Albula fertur aquis.
Audiit hæc pater Hippotades, Austrôsque remouit:
Et vaga cesserunt nubila sideribus.
Et dulces venere aura & Pallantias ore
Purpureo clarum reddidit orta diem.*

**IN TABELLAM APVD FVL-
VIVM VRSINVM, IN QVAMI-
chaelis Bonarotij manu Iudicium nigro lapillo
depictum est.**

*DEMISSVS calo Michael Bonarotius alto
Angelus, hanc primam expressit miro ordine formam,
Iudicij, inclusam hoc hebeno; quam deinde supremo
In Vaticano pinxit: callumque reuifens
Florentem secum pictura rettulit artem.*

**AD ALEXANDRVM FARNESIVM
BASILII ZANCHII CARMEN.**

QVAE nunc magne pater nulli te laude secundum

Sine

*Sive velis belli, seu magis arte togæ:
Trans Gangem, trans Herculeæ vada feruida Calpes,
Fama coronatis candida portat equis:
Hæc eadem, quum tempus erit, te, maxime rector,
Qua celum, & terra, qua maria alta patent,
Trans nubes, Solisq; vias, trans æthera tollent,
Et tuus æternum sidera tanget apex.
Tunc plausus tua Roma dabit; tunc latior ibit
Albula; tunc longè pulchrior orbis erit.*

**LAVRENTII FRIZOLII ARI-
minensis Ode, ad Gallefium Regardum.**

*TE nuper alto vidimus æquore
Veetum, secundis turgida flatibus
Regarde contraxisse vela,
Atq; humilem tenuisse cursum.
Nunc fortis idem nec pelagi minas,
Celi nigrantem nec faciem times,
Mutare fortuna potentis
Nescius arbitrio colorem.
Non hæc tacebit munificam manum
Ætas, sequenti tempore comitas
Narrabitur mensa hospitalis,
Quam Charitum exhilaravit omnis
Cætus: loquaci non sine barbato
Verax fereris, iustus, & integer,
Fidesq; dicetur, tuumq;
Quod fuerit studium iuuandi.
Non ille nomen funere longius
Producit, auri lumine qui stupet,
Defigit & tellure mentem
Ætheream, posuitq; nullos*

Fines

*Fines habendi: nec memores sui
Post fata linquit, sed sua commoda
Metitur, auratoque onustus
Vellere, se veneratur amens.*

*Si detur auro cuique homini suans
Mutare mentem, non poterit tuum
Regarde, vel regum propago
Vlla animum reparare merce.*

*Non dona rubri si maris adferat,
Tagique arenis te beet, imperas
Gemmisq; felix, purpuræque
Et procul ambitionis estu.*

*Aedes potentum deseris aureas;
Et Vaticanæ lat a iugo colis
Vineta, muscososque fontes,
Fontibus impositamque siluam.*

*Magni Maronis tecum erit æmulus
Scriptor Latini Gambaræ carminis:
Formasque, mutatósque vultus
Concinet, & noua regna Cuba.*

*Non deerit altas qui sapiens graui
Sermonè rerum pandat origines,
Finesque, queis exclusa virtus
Aurea se mediam locauit.*

*Is lacrymantes Pontificis Pij
Nobis acerbam mortem oculos Pius
Deterget, & curarum acuta
Tela animo validus refinget.*

LAVRENTII

30

LAVRENTII

GAMBARAE

BRIXIANI,

NAUTICA I.

Amilcon, Amphidamas.

(mis

10 ENDEBAT Liparæ fractis ad littora re-
Gnosius Amphidamas, immitti impulsus ab
Austro, (Ponto:

Dum vaga committit surgenti carbasa
Nec timet Aeolio missos à carcere nimbos.

15 UNO, eodemq; mari, ventoque agitatæ Amilcon,
Littoreis Liparæ siluis construxerat aras
Neptuno, atq; Hiemi; quorum freta mota quierant
Auxilio; & capta nauem seruarat arena.
Occurrens prior ad litus sic insit Amilcon.

20 AMIL. Quã letor dum te incolumem, sociosq; ratèq;
Aspicio: Suulis mersum te rebar in undis:
Inferiasque tibi, supremæque dona parabam.

AMPH. Hæc eadẽ ducebã animo, quã turbidus Auster
Ingrueret ponto; totumq; euerteret æquor.

25 Autolyçi nauem ante oculos, Sagarisque carinam
Illisit scopulis; rapidoque in vortice misit.
Vidi ego per tumidos morientum corpora fluctus.

Vidisti, quibus Auster aquis, quo turbine ferres
Disiectas pelago puppes? ego Cycladas inter

30 Rexi sape ratem, Maleaq; per aspera saxa
Sæpe dedit trabibus Zephyros; hæc horrida grando,
Et piccis ruerent cali de partibus imbres:

I

Persis-

Persurereq; Notus fremitu per carula: & undas,
 Et pariter puppes ad lucida tolleret astra.
 Non tamen hanc pelagi; faciem vidi: licet Euri
 Deprensas agerent agitata per aquora classes.
 AMIL. Cannibalū ipse etiā terras, littusq; Cipangæ,
 Diuisum penitus nostris regionibus orbem
 Accessi; (iam nona mihi propē vertitur atas)
 Atq; horum fines ultrā: qua spectat ad Arctos
 Insula Cuba, salo circum pulsata sonanti;
 Quam semper ferunt vasto maria aspera fluctu: 10
 Sulcaui & litus Paria, & freta concita circum,
 Perpetuis reuoluta Notis, Boreāque frequenti.
 Quo pelago viret herba, natantq; per aquora passim
 Semina: qua cursum impediunt, nautāsque fatigant.
 Ast ego, sepe eadem quamuis herbofa remensus 15
 Carula per rapidos fluctus, per inhospita saxa:
 Non tamen hanc molemq;, & aquas, conuulsaq; fundo
 Aequora, nec ventis ita feruere Nerea vidi.
 Sed nos interea, socij dum littore vela
 Extendunt; iam vota Deū soluamus in acta. 20
 Tunc nemoris de parte caua, qua murmure rauco
 Inter concaua saxa sonat mare, & alluit umbras,
 Ingentis silua aspiciunt errare per herbam
 Lanigerum pecus, & pictos latera ardua tauros;
 Quos nullus silua pastor seruabat in alta: 25
 Quin etiam innumeri curuo, quos ceperat hamo,
 Et funda piscator, erant in littore pisces.
 Tunc alacres subito expediunt arma omnia nautæ;
 Inuaduntq; greges; captosq; ad littora cogunt:
 Et donis cumulant aras; feris que coronant
 Ceruleis, & ad astra manus sublimia tollunt; 30
 Unanimēsque canunt presentia numina Ponti.

Prospiciens pelagi fluctus sic sature Amilcon.
 AMIL. Hūc hercū Neptune pater tibi maētat Amilcō:
 Intonsūmq; caput pinu velatus acuta
 Immolat ante aras hunc vasto corpore Thynnū,
 Hosq; tibi de more sues: & pingua ponto
 Extā iacit; spargitq; mero vada salsa rubenti:
 Quod Methymnæo soluens de littore secum
 Attulit; & curuo thyaſos in littore ducit:
 Dum sacer impositus flamma tibi Pompilus ardet.
 10 Jam Phæbe calo rutilans secum astra vehebat:
 Et nox nigrantes Orci de sedibus alas
 Extulerat; terramq; ingenti inuoluerat umbra:
 Procuruo Cres Amphidamas in littore dextram
 Sustulit; & geminas stellas orientibus aras
 15 Alpino statuit Boreæ: sparsitq; Amarantis
 Purpureis madidum litus: cui candida primis
 Velleribus cadit agna. ferit sub gutture ventis
 Eois niueis pecudes: nigramq; bidentem
 In flammis Hiemi iugulat: susceptæque vota
 20 Exequitur, grates referens felicibus Euris. (fatur.
 Dehinc dextra Amphidamas cultrum tenet, atq; ita
 AMPH. Vos quoq; Amyclæi fratres, quibus hostia
 Sanguine sacra ficos tingit sub Vere quotānis, (vestros
 Flectite ad hæc mea sacra oculos: hæc victima vobis
 25 Corruit: hæc gemina lucent in littore flamma.
 AMIL. Et tu supremum numen mihi, cui freta parat
 Omnia; squamosaq; habitantes aquora gentes,
 Et venti, seuaq; hiemes; tu dirige nostras
 Per pelagus Neptune vias: da sistere portū
 30 Hæc mea vela: volensq; tuo me numine serua.
 Interea dum sacra ferunt solennia nautæ
 Ventisque, Hiemique, & littoreo Neptuno;

Aereos puro Phœbe vaga lumine cursus
 Torquebat bigis fulgens, nec nubibus æther
 Obscurus rutilos astrorum obduxerat ignes,
 Quum leti nauta placidum mare nauibus intrant,
 Clara fauet quibus ipsa suo cum lumine Phœbe:
 Et Zephyri nocturna ferunt per cœrula puppes.

NAVTICA II.

Pteleas.

ORTA dies sine nube polo fulgebat ab alto,
 Et rutilus Phœbus radijs, currūque nitenti
 Aureus Eois sese referebat ab undis,
 Aegæique minas pelagi, commotæque fundo
 Aequora placarat passim Neptunus, & omnem
 Ventorum rabiem tenebroso clauserat antro
 Aeolus, errabatque celer subter mare delphin;
 Et nota Aegæo querebat pabula ponto.
 Non fragor auditur siluis, non littore curuo
 Nigrantes ludunt fulicæ, non bucula ventos
 Captat: at ipsa hiemis secura in valle virentes
 Nunc auido dumos morsus, nunc gramina tondet:
 Quum vidit Pteleas tranquilla per æquora nauem
 Vertentem cursus ad littora cara Donyse.
 Qui postquã nautarum habitus, atq; arma, ratemque,
 Et vela aurato longe fulgentia Glauco
 Agnouit, surgens puppi sic fatus ab alta est.
 O ratis ante alias felix, quæ spumea verrunt
 Cœrula; quæ pelago tecum mea gaudia defers,
 Et magnas Orientis opes, & Lydia regna:
 Tu pelagi decus omne, Deum tu munera tecum

Sola

Sola vehis: tu digna magis, quàm nobilis Argo
 Sidercos inter cali splendescere cursus:
 Quamuis illa Duces, & Graia robora gentis
 Phasidis ad ripas perduxerit Aëtæas:
 Quamuis illa foret Diua fabricata Minerua
 Consilio, inssug, vagi prope flumen Anauri,
 Quæ posset tumidis Neptuni obstare procellis;
 Et fari ad proceres humana voce Pelasgos.
 Nec classi inuideas Phrygia, quæ per freta longa,
 Quum vetitos peteret thalamos, abduxit ab oris
 Tanarijs Argiuam Helenen: licet illa Lacanas,
 Iliacæque nurus niueo candore, comaq;
 Per roseos diffusa humeros superaret, & ore
 Egregio; summoque foret Ioue nata parente,
 Et sola Agricolas ad prælia cogeret vrbes.
 Cymothoe forma inferior te indice Triton
 Est tua, si nunc vera loqui sinit acer Amor te.
 Nereides, quarum domus est mare, dicite Nymphæ,
 Dicite vos: vidistis enim, dum rector olympi
 Iuppiter in faciem tauri mutatus, ad vrbes,
 Quæ rapido resonat fluctu Gortynia tellus,
 Sidoniam veheret fraterna per æquora prædam:
 Quæ fuerit Ioue digna magis: Tuq; humida ponti,
 Cui freta subiiciunt sese, magniq; fluenta
 Oceani, Neptune pater, postquam alta fatentur
 Cœrula te Regem, saluos an pulchrior vlla
 Intrarit fluctus curua rate dic mihi: nec te
 Tritonum comit ante choro, Glauciq; iuuenta
 Addere pœniteat comitem tua per vada puppi.
 Nam Leuce quacunq; tulit se, protinus omnes
 Collectæ fugiunt nubes, & flabra residunt:
 Quacunq; illa pedum vestigia rettulit, omnis

I 3

Ridet

Ridet ager; resonantque anuum concentibus agri:
 Et seu sola tenet silvas, seu frondea ruris
 Tecta subit; heret lateri Dea Cypria, nec non
 Dulcis Amor: Dryadum illecebris qui ferrea mulcet
 Pectora, & accendit tacitis praeordia flammis.
 Infelix: Leuce dignos sortita Hymenaeos.
 Serta rosis intexta recentibus afferet Aegle,
 Aegle luttoreis cantu notissima siluis.
 Nec non indigena tibi rustica dona coloni
 Sponte ferent: patrijsq; canent connubia lata
 Carminibus: primisque onerabunt frugibus aras.
 Dū verò hac recolit Pteleras, lituumque, tubariq;
 Ingens exoritur procurva ad littora clangor;
 Et pelagi cana saxa sono pulsata resultant:
 Nec mora, detorquet clauum, laxatque rudentes,
 Carbasaque: & vertit cursus ad littora Deli.

NAVITICA III.

Limniace.

NOCTURNOS stellarum ignes vix lucifer alto
 Disfulerat: vix orta dies renouauerat orbem
 Luce noua; dum ros madido de grammine nondum
 Decutitur, sed adhuc reficit sua pignora tellus;
 Et late redolent letissima floribus arua:
 Quum petijt mærens Cretæum Gnoſtia littus
 Limniace: quam mista Amyco Lyrnesia Procris
 Connixa est furtim; multa qua mistus arena
 In pelagi tumidus salſas fluit Inachus undas.
 Tum mare prospiciens, dubiq; incommoda ponti,
 Rumpēbat tales mærenti e pectore questus.

Infelix

Infelix virgo, liquit quam miles, & arma,
 Et prædas, & castra sequi, rapidosque calores
 Sæpe pati, longasque hiemes, & frigora brumæ
 Maluit; & gelido captare sub æthere somnos.
 Interdum tamen & belli furor impius, & Mars
 Facta pace silet, victor direpta reportat
 Hostibus arma domum: mox sese ex ordine captos
 Accingit memorare Duces; longoque vicissim
 Contusos bello populos, superataque regna.
 Dum memorat; nunc ante sui nota ora mariti
 Lata sedet, fruiturque viri sermone; nec ullis
 Exercet curis vitam, nec pignora curat;
 Et nunc mæsta silet dubio in certamine coniunx;
 Vulnere dum, bellique vices, & prædia narrat.
 Piscator pelago captat, seu flumine pisces,
 Sive lacu stagnantis aqua; quum vesper amictu
 Nigranti gelida noctis se obnubit, ad urbem
 Cum præda latus properat: grauis inde reuertens
 Aere domum parto fruitur cum coniuge cara.
 Et visco qui fallit aues, seu retibus, & qui
 Vertit humum ferro incuruo; seu mollia falce
 Prata secat, frugēsque metit, quum sacra sacerdos
 Indicit populis, redeunt ad dulcia tecta:
 In trivisq; agitant choreas, quas æsculus umbra
 Ingenti tegit, & ramis frondentibus ambit.
 Venator silvas prima sub luce fatigat,
 Inuoluitque feras laqueis, aut comminus hasta
 Insensa aggreditur: moriens cadit illa repente
 Ante oculos: iuga summa petit vel saucia; & altis
 Se condit nemorum iam iam moritura latebris:
 At coniunx lecto carpit securâ quietem.
 Ille etenim latus spolijs, & cade ferarum,

I 4

Fert

Fert serua se nocte domum; carosque penates
Inuisit, tenerisq; diu complexibus haret.

Infelix, quam pastor amat, cui flumina cordi,
Et nemorum dulces umbræ, qui montibus euum
Exigit, aut conualle caua, lentiusq; sub umbra
Populea pecudum numeros, & signa recenset:
Et modo pascit oves: viridi modo ludit in herba
Agrestem calamis musam: modo ducit ad alta
Flumina iam saturos herbosa in valle iuuenos.
Expectat tamen hunc consueto in lirine coniunx;
Et lassum amplexu molli fouet: ille sub altis
Claudit oves stabulis: dapibusq; epulatur ad undam
Fluminis, aut viridi in luco, qua murmurat unda
Frondentem subter pinum, siluamq; comantem.

Est tamen ante alias infelix, quam vagus vrit
Nauita: nam seu frigus habet terrasq; fretumq;
Seu floret ver purpureum, seu messor in agris
Maturas segetes tondet, seu colligit vnas
Vmitor, ille tamen letus tenet aquora puppi;
Miraturq; nouas alio sub cardine terras:
Littorcis capiturq; locis: & gaudet ab alto
Prospiciens humiles terras, atque inuia Nerei
Regna, leuesq; maris volitare per aquora puppes;
Oblitus patriam, & dilectæ coniugis ora.

Quam ferus ille, minas pelagi qui primus, & atro
Turbine commotum spreuit mare: scique procellis
Miscuit: hunc Libya genitum de stirpe leona
Crediderim, Stygioque genus deducere ab Orco.

Quid profunt mihi coralia? & tua munera quondam
Hesperio deuecta sinu, quaque altus in aquor
Se mergit latè Ganges, ubi plurima toto
Littore gemma micat vario perfusa colore?

Immitis

Immitis Bitia saua aquora semper amabis,
Et varios pelagi casus? iam vertitur astus
Altera, nec curas patrios inuisere portus.
Care redi, care o Bitia: te te tua coniunx

5 Exoptat; reditusq; tuos expectat in horas.
Nam mihi amara dies sine te, lacrymosaq; nox est.
Vestis acu te picta manet, quam flexilis ambit
Limbus: & intextis circum nitet alba figuris.

Cernere erit fluitantem undis ab Apolline Delum
10 Firmatam, que prima altis emersit ab undis:
Ut primum pater omnipotens subsidere pontum
Iussit, & inmisso nimbos Aquilone remouit.

Illic aspicies intacta per aquora puppim
Deuectam, & Scythici tendentem ad Phasidis oras.
15 Puppe sedet procerum princeps, & ductor Iason.
Hunc iuxta Agniades clauum regit, & vigil auras
Explorat; caloque notat radiantia signa.

In medio ratis Alcides sedet arduus: omnesq;
Arginos toruo proceres supereminet ore.
20 Hic Argus, Telamonq;, & vates inchtus Idmon.
Quos inter cit hारा aurata dum personat Orpheus
Astrorum primos ortus, & femina rerum,
Et mare seclusum terris, & ab athere calum:

Subsidunt pelagi fluctus, & euntibus aure
25 Aspirant; mitisque fauet Deus aquoris alti.
Proximus his Polyphemus adest, qui summa paræris
Per freta Neptuni pedes incedebat, & auras
Aequabat rapido cursu, volucresq; sagittas.

Threicy in medio Procerum stant agmine fratres
30 Alipedes, quibus albentes caua tempora penna
Attollunt sese circum: quibus aëra magnum,
Nubilaq; alta secant rapidi, caloque feruntur:

I 5

Cerulei

Cerulei per colla fluunt, per pectora crines:
Dependent pharetra, curuatæque taxus in arcum
Ex humeris, lateri Ismarius sine cuspide mucra
Effulget, latè bullis ornatus, & auro.
 Hic Peleum, Tydeumque, & fortem Castora cernes, 5
Pollucemque simul, quos uno candida partu
Leda tulit, quorum contendere castibus alter,
Alter equos domitare bonus, vel vincere cursu.
Quæis radiant capiti galææ, flammisque coruscant;
Ardentes stellarum apices argentea velant 10
Tempora, & aurato rutilat de vertice fulgor.
Ast alij iuga longa tenent, puppemq; patentem.
Ipsa, Argo ventis intacta per aquora fertur,
Quam circum exultant Nymphæ: miratur & omnis.
Neptuni chorus Heroas, radiant. i. longe 15
Arma Ducum, siluæque ratem proscindere rostro,
Ignotum (ut fama est) miseris mortalibus aquor.
Parte alia stupet aquoreis Neptunus in undis,
Miratus molem insuetam, & data carbasâ ventis:
Attonitusque haurit strepitum; dum marmora remis 20
Pulsâ secant magni Heroes: dum remige forti
Cyaneas superant cautes, & inhospita ponti
Aequora, & optato se tandem littore sistunt.
Omnia quæ Antileon patruus mihi rettulit olim;
Dum mecum sedet ad litus; curasque relictæ 25
Colloquio lenat, atque inopem solatur: & una
Exorat multis Nereia numina donis.
 Pergebat memorare suas malefana dolores
Limniacæ: sed sol illam decedere surgens
Admonuit, namq; ille noua iam luce supremos 30
Spargebat solita montes; passimq; sub ipso
Lumine splendebat tremulum mare: flabra vocabant
 Perfusos

Perfusos somno vicino in littore nautas.

Hæc postquam de more preces pro coniuge fudit
Calicolis, lacrymans sese ad sua tecta recepit.

NAVTICA IIII.

Idas, Menephron, Pharon.

ILIACOS iuxta fines, litusque repostum
 10 *Stagnantis pelagi locus est, ubi cornua longe*
Extollit præcepis Simois, magnoque fragor sua
Vndarum strepitu latè se effundit in aquor
Sigeum, Xanthi immisto violentior amne.
Hic ubi silua vires, miseris sat cognita nautis,
 15 *Præcipue Libycis ventus quum surgit ab oris,*
Et totum innouit rapidis mare fluctibus: & quum
Nigrantes posuere Noti, & tumida vnda quieuit.
Hunc lati, incolumesque locum tenuere Menephron
Arcas, Erythrausque Pharon, & Lesbios Idas,
 20 *Idas remigij rector, quo tutior alter*
Non lustrat freta vasta: Pharon quem temere vêtos,
Venturasque hiemes pelago experientia longa
Edocuit, voce insignis, calumisque Menephron
Et pelagi lustrare vias, & temere ventos.
 25 *Hic pastor fuit Arcadiæ, natûsque Lycæi*
In siluis, cantuque, & clarus arundine; sed nunc
Nautæ, & Ionij tota notissimus vnda.
Ast alij subeunt luco; quo densior horret
Umbra loco: qua sol radianti lumine nunquam.
 30 *Difcentit æternas umbras; passimque per herbam*
Dant sese somno impauidi: tunc maximus Idas
Prospectans socios placidè est ita farier orsus.

*Has inter nemorum frondes leuis aura Menephron
Dum crepitat, morsuq; tenax tenet anchora puppes,
Et nos incolumes Phrygium Simoenta tenemus:*

Vlla nec ad littus placidi maris insonat vnda:

Nos inuuet ingenti fessos succedere quercu,

Qua virides pandit ramos, & frondea densas

Ramorum tenebras umbroso vertice textit:

Atque refer promissa diu iam carmina nobis.

Quid dubitas? omnes portum subiere biremes

Phorbantis consanguinei: nam seuia per aquor

Paulatim descendit hincis, dextrumq; petiuit

Littus, & Aegæas stridens properauit ad oras:

Et portum intrauit seruata puppe Phylemon.

MEN. *Sic equidem voluebat animo, celeres licet Austri*

Urgerent, agerentq; rates Phorbantis in altum

Aequor, ubi horronis spumabant saxa sub undis.

Sed vestros adhibete animos: ego carmina vobis

Iam promissa canam: nubes dum spiritus altis

Surgentis Boreæ celo fugat, hasq; per umbras

Aspirant tenues animæ: tunc talia letus

Dicta Pharon ripa viridantis ab aggere fudit.

PHA. *Quem toties ponti viderunt numina cantu,*

Mulcentem Phocas, & secum mille trabentem

Monstra maris, calamos manibus cape magne Mene-

Et digni Phæbo carmen meditare sub umbra. (phron

Nautica tunc querulis intendere carmina neruis

Incipit; atq; oculos inimica ad littora torsit.

MEN. *Has olim pelagi fatis Leander iniquis*

Debitus intrabat nullo cum remige fauces:

Quem nunquam nantem vidit Titbonia coniunx

Exoriens, non Solis equi; pulcherrima tantum

Conspectit Phœbe, peteret dum littora Sesti.

Ille

*Ille etenim infelix picea sub nocte sub undis
Occubuit superante salo; tumidum mare vexit
Aetherea iam luce carens ad littora corpus:*

Qua lychnum seruans Hero monstrabat amanti

Obscura sub nocte viam: miser ille iacebat

Exanimis: sed amans tam duri nescia casus,

Sollicitat tacitis Neptunia numina votis.

Luciferum qua prima vehis; qua lumina mundo

Prima refers nitidi velox prænuincia Solis,

10 *Tu Dea dic: vidisti etenim, dum lutea calo*

Effulges, spargisq; ferum mare luce recenti,

Sub lucem morientem Hero, Dea candida pande,

Olli quis sensus; pelago dum fundere lumen

Te vidit, tremulumq; noua mare fulgere luce:

15 *Nec vidit de more suum prope littus amantem.*

Illa oculos circum voluens iam pallida, & amens,

Nocturnaq; hiemis memor, imperterrita turrim.

Ascendit, iam certa mori: vix lumina circum

Voluerat, aereæ prope limina turris amantem

20 *Quum vidit lacerum scopulis, fluctuq; tumentis.*

Tunc chlamydè exanimata scidit; tunc marmora questu

Impleuit, seq; è turri deiecit ab alta

Cum sonitu; moriensq; suum complexa maritum est.

Infelix puer, amplexu tua te tenet Hero

25 *Extinctum, lacerumq;: simul vos per Styga vexit*

Cæcula cymba: simul vos fortunata nitentis

Ehsij nemora incolitis, gelidosq; recessus.

Indomitum mare, cui nomen miserabilis Helle

Inuisum nautis posuit; dum per freta longa

30 *Effugeret saucq; minas, itaque nouerca.*

Hanc ingens timor arripuit; quum surgere pontum

Vidit; & equoreis mediam se aspexit in undis;

Confestim

Confestim collapſa manu radiantia terga
Liquit; & infido fecit noua nomina ponto.

Quid referā? ut Thetis alma choro comitāte fororis
Fuderit ingentes hoc ipſo in littore queſtus;
Et tristi extinctum fato deſlerit Achillem.

Hoc etiam rapidis dirum mare fluctibus Idam
Oppreſſit Ligurem: primus qui regna Cipanga,
Et Cuba, Pariosq; ſinus penetrauit, & oras
Cannibalum, & Cancri poſitas ſub ſidere terras.
Ah miſer, aſſidue quem non potuere procella
Ignoti maris Oceani ſubmergere; dum tu
Perquiris noua regna, nouosque inuadere ſines
Cannibalum nouus ardor habet, te merſit Abydi,
Ut perhibent, grauis unda; ratesq; illiſit arena.
Nereides totis flerunt tua funera Nymphæ
Aequoribus, fleuit domitor maris, & tua fata
Aſpera deſlerunt mæſti per littora Nautæ:
Quin etiam (ſi vera Ligur mihi rettulit Acton)
Infremuit mare Tyrrhenum: & Neptunus ab undis
Emiſit migrantem hiemem, & fera corruit alto
Tempeſtas demiffa Polo: celer aſtutit Eurus;
Depreſſasq; rates Tyrrheno in gurgite adegit
In ſcopulos, ſyrtesq; graui incumbente procella.

Dum canit, Euximique natans ſub fluctibus audit
Tritonum chorus omnis, eumq; immenſa fluentia
Cantantem audiuerunt, vagæ Oceanitides vltro
Oblita choreas ſtratam plaufere per aquor.

NAVTICA V.

Medon, Lycabas.

MED. O Lycaba, quæ Tyrrheno modo littore vidi,
Dum nitidus mane exoriens lata æquora Titan

Auratis

Auratis ſpargit radijs, & lampade luſtrat:
Et lata nidum Alcyones, natosque reuiſunt.

LIC. Dic age, dic mi care Medon, dum nos mare
nautas

5 Placatum tenet, & placidis freta verrimus undis.
MED. Dicā equidem, ſas ſit quacunq; audita referre;
Et quæ naſcentis Phœbi ſub imagine vidi.

Et poſſem pelagi populos, Neptuniæque arua,
Aequoreosq; Deos memorare, & læta ſub undis
10 Paſcua, & Oceani ſubter vaga flumina rupes,
Quoque modo, quibus inſidijs, qua ve arte latentes
Aequore ſub vaſto poſſet quis fallere piſces.
Nanq; ego, dum placidis ætas floreret ab annis,
Tyrrhenum agnoui Buten, quem fama ferebat
15 Horribiles ſolum laqueis innectere Phocas.

Hunc olim Chymene miro dilexit amore,
Et ſubter pelagi ſedes deduxit, & omnes
Scire dolos, artesq; dedit, queis retia ponto
Tenderet, aut longa captaret arundine piſces.
20 Hic mihi ſæpe ſedens pelagi memorabat ad undam;
Nominæque, & mores gentis formamq; genusq;
Et bella inter ſe noſtrarum more ferarum.

Nunc verò Lycaba, ſat erit Tritona canentem
Audiſſe, & Diuim curas ad littus inanes,
25 Flebilibusq; ſuos referentem cantibus ignes.

Ingens Circei ſpecus eſt prope marmoris oran:
Quem paſſim errantes edera, & viburna corymbis
Nexa tegunt; ſons erumpit de vertice, & undis
Tyrrhenus ſeſe immergit per leuia ſaxa,
30 Dum ſequitur Triton fugientem cærule circum;
Eurynomen, viridi hoc ſeſſus ſe condidit antro.
Cui vaga cæſaries per ſquamæ colla fluebat,

Glaucaq;

*Glaucæq; sub viridi radiabant lumina fronte:
Os fissum, deforme, cauum, naræque recurvæ:
Delphinum induerat caudas, qua parte reflectit
Hispula crura, quibus toto regit equore cursus.*

*'Dumq; canit, commotæ undæ, commotus & omnis
Tritonum chorus, & fera monstra latentia ponto:
Tunc Nymphæ, pelagi Nymphæ per summa natantes
Marmora conueniunt Beroe, Dorisq;, Eratoq;
Pulchra comas, atque ante alias dilecta parenti,
Amphinomeq;, Thoeq;, Actæaq;, Glauconomeq;, 10
Coralysq;, ornata Ephyre, collumque, manûsque,
Et rosco suffusa genus Arethusa colore.*

*Cantabat Tethyn, rerumq;, Deûmq;, parentem,
Oceanum: utq; ille ætherei spatia ardua cæli,
Ut Solem, Lunæq;, globum, voluentiæque astra 15
Ediderit, nitidumque diem, noctisque tenebras:
Terramque, montesque super firmauerit altos:
Unde tot irrigui fontes, unde alta fluenta,
Unde lacus latè liquidi, & tumida æquora surgant.
His iungit natas Idæo in vertice pinus 20*

*Nympharum in faciem liquidum iam nare per æquor:
Nec non audaces Tyrrheno in gurgite nautas
Delphinum in toruus vultus ut verterit Euan.*

*Ille olim genitæ (si vera est fama) Dionen
E spuma maris Oceani narrabat, & illam 25
Tendentem Paphias concha super æquora ad oras.*

*Neptunum imperio referebat cuncta regentem
Æquora, cæruleosque Deos: utque ille sub antris
Oceani incautam compresserit Amphitriten:
Felicemq;, torum laudat. Tum Nereæ centum 30
Progenisse refert germana è Doride Nymphas.*

*Hinc Glaucum patrias linquentē Anthedonis oras,
Et*

Et Scyllæ captum indigno solatur amore.

*Infelix, ah quid Neptuni accumbere mensis
Te iuuat, aut merfis pelago succurrere nautis?
Si non ulla quies animo est, si Scylla reliquit,
Exanimem, meritas soluit Scylla impia pœnas.
Delit et illa etenim Siculis immersa sub undis
Tot rapidos inter fluctus, & spumea saxa.*

*Ille etiam Europam cantabat Agenore natam,
Clamantem comites Nymphas, tergôque sedentem
10 Candentis tauri Sidonia marmora propter,
' Et tauri cunctam Cretæa ad littora dorso.*

*Protea subiungit vatem, magnique parentis
Hispida cæruleis pascentem armenta sub undis.
Tū canit, ut utreo se promat ab æquore Nymphæ,*

*15 Nymphæ maris Siculi magnum decus, & vocet Acin
Sedantem cambus leporis, mox curua tenentem
Littora, & excipiat gremio, lassumq; recenti
Venatu foueat: toruo quos lumine Cyclops
Prospectans partem montis diuellit: & Acin
20 Prostermit saxo, diuortia nota petentem.*

*Se maris inuenisse cauo sub gurgite concham
Iactat, & Aeolys ferro terebrasse sub antris;
Inq; fugam illius sonitu vertisse Gigantes
Oppositos, cæli qui iam conuexa tenebant.*

*25 Tum demum ille suos cantu memorabat amores.
Eurynome immitis quo te sub gurgite nantem
Inueniam? tu me hoc pelagi tentare profundum
Cogis, & Oceani fines, atque inuia nautis.
Æquora, nec curas tantos ingrata labores.
30 Crudelis, tu me morientem ad flumina Nilû
Vidisti toties, & opem mihi ferre negasti.
Me vocat absentem pulcherrima Laomedea:*

*Me Clyzene, & Siculis degens Galatea sub undis
Inuitant, nec non longis Panopea capillis.*

*Ab demens, quem Saga manu ter gurgite mersit
Oceanis: Eois quum Sol decedit ab undis.*

*Illasperfa maris spuma ter vincula nodis
Implicuit, ter voce Erebum, atque ignota vocauit
Numina, semianimem rapido me in vortice liquit:*

Per noctem iacui madida moribundus in alga:

Huc ades hos inter scopulos, qua frangitur vnda,

Qua dulces spirant aura: te munera nostra

Expectant, manet Eois ditissima gemmis

Concha ingens, quam cinxit ebur, qua sustinet ingens

Chrysolitibus pedibus, terfis, ansasq; Hyacinthus

Circundat, viridi interitus laspide, & auro.

Quid? quod & aestivo quum Sole incanduit aquor,

Hac tu nuda sedens nemeosi ad littoris amnem

Perfundes gelidi, tua letitia corpora lymphis.

Muneraq; attulimus rubro quaesita profundo,

Atque electra diu croceo perfusa colore.

Eurota extremo qua tendis in aquora cursu,

Quid tibi tunc animi est? num te felicior alter?

Eurynome dum Nympha tuis sese abluit undis,

Dum sedet in ripa, somnos dum captat, & auras.

O fortunati fluctus, quos littora Cretae

Prospectiunt, quibus illa suos consumere soles

Saepe solet; comitumq; manu sociata sororum

Instaurare choros Dictaea per aquora, quum Sol

Surgentem calo Taurum spectarit aperto:

Ab quantum vestris longe disiungimur undis.

Ut satis insanos cantu defleuit amores,

Insonuit concha curuato in littore circum:

Eurynomenq; vocat: referunt caua littora circum

Eury-

Eurynomen: resonant Nympha lata equora nomen.

Tunc procul errantem fluitantia per freta Triton

Eurynomen videt: & scopulo se mittit ab alto

In mare: praecipitiq; secat vada carula cursu:

Atque illam rapido sinuosa per aquora motu

Persequitur: fugit illa altis turbata per undas,

Et celerans Nerei sese patris abdidit antris.

NAVTICA VI:

Leucon, Telon.

*SUB Veris tepidos soles, quum Taurus Olympo
Conspicitur, viridesq; comas nemus induit, & quum*

Surgit ab occasu Zephyrus, desuetaq; ponto

In mare vela vocat; pelagi nec territus horret

Nauta minas; sed longa leui petit aquora cymba;

Sulcabat Siculus Libycum mare nauita Leucon.

At vero radit dum classe Libystidis ora

Littora; qua sese diffundit Bagrada in aquor

Immensum; sic puppe Telon puer insit ab alta.

TELON. Dum lenes spirant aura: faciesq; profundi;

Et Veris, caliq; inuitant tendere nautas

Vela, nec ullo agimus per carula remige puppem;

Dic precor, opportuna habeant que tempora nautae;

Qui trabibus freta falsa secant: dic noxia signa;

Turbato cum tempestas tenebrosa profundo

Incubat; & late pelago ruit Auster aquis

Flatibus, & gemini resplendent ignibus axes:

Ut possim vitare Notos, hiemesq; futuras.

Nam primo tua me partu soror edidit Aegle

Ex Lycaba genitore; colit qui littora Tapsi.

K 2

Et

Et licet indigenas inter sim primus, & agris
 Diues: at ipse tamen per tot maris æquora solum
 Te sequor, oblitus patriam, carosque parentes.
 Tunc Leucon vultum lacrymis humectat abortis
 Lætitiâ: ut gratum hunc animum cognouit alumni; 5
 Atque sedens transtris, inquit; LEV. Puer optime
 Succedes post fata meis: nam nulla virilis (rebus
 Progenies superest nobis, nec filia seruat
 Ulla domum, aut positos colles prope saxa Pelori.

Est felix qui vertit humum, qui que incolit orbes, 10
 Castraque qui sequitur: sed fortunatus & ille
 Est mage: qui tantum stellis, atq; inuia regna,
 Et sparsas pelago terras, & littora vidit.
 Sed quæ conueniant verrentibus æquora Nautis
 Tempora, nil certum est nobis: namq; sicut Austri 15
 Attollunt sublime rates: nec surgere contra
 Ventorum attoniti strepitu; pelagique fragore
 Sufficimus: teneat campos in luce liquentes
 Quamuis clara dies: nec aquosi sidera Piscis
 Se nigro ostentent calo: pluuiasque minentur: 20
 Difficile est pelagi insidias vitare, dolosque.
 Pacatone fide mari: vaga subtra, facésque
 Noctiuagas cæli, ventosæque murmura serua:
 Et parce insidis ultrò te credere ventis.

Vere nouo magis arua tamen Neptunia Nautæ 25
 Ire per ampla solent. flauos adit ille Britannos:
 Hic legit Adriacósque sinus, Tyrrhenæque ponti
 Littora; & ad Ligurum flectit caua lintea sedes:
 Atque alius merces secum vehit, & petit urbem.
 Per maria alta Rhodon; ponti securus, & Austri: 30
 Alter Idumaas proram conuertit ad oras,
 Et proæ imponit veteri de more coronas

Floribus

Floribus intextas varijs: it per mare puppis
 Purpureum: & pandit Zephyris spirantibus altas
 Antennarum alas: rapidoque per æquora cursu
 Non aliter volat, ac liquidum per inane volucris.
 Non alio instructas deducit in æquora classes 5
 Tempore Nautæ Ligur: quàm quum sese induit arbos
 In florem; vestitq; nouo se gramine tellus.
 Quum Taurus calo rutilat: secumq; reducit
 Optatos Nautis Zephyros, pelagique quietem.
 Non ne vides, maris ut facies sit Vere tepenti 10
 Latior; & cali passim sit purior aura:
 Utq; caput tollat placata per æquora Triton:
 Agmineq; incinctus Delphinum ludat in undis,
 Et Nautas comitetur: & abdit a regna relinquat
 Nereides: properentq; choro sese addere Phorci. 15
 Utq; cateruatim molles fera monstra per æquor
 Tranquillum ducant choreas, quas ordine Glaucus,
 Cui data cura, locat: tunc non ratis vlla tenebit.
 Fluminis aut ripam, aut patrios me indice portus.
 Soluere vela etiam pulso iam Vere licebit: 20
 Tutior ipse tamen condet se Nautæ portu,
 Quum canis arua coquit: pelago quàm flamina cessant;
 Et calor æcreus nautarum corpora soluit.
 Quin æstate rates inuadit barbarus Afer,
 Raptor & Euboicus: qui strata per æquora currunt, 25
 Neptuniq; tenent vada lata: alacresq; profundum
 Peruolitant: ineuntq; nouas per marmora pugnas,
 Vere magis mare sollicitant; & quum legit vnas
 Rusticus, aratis proscindunt æquora rostris.
 Cærulea vela ferunt malo suspensa feroces 30
 Barcei, Caresq; dolo: pinguntq; colore
 Cæruleo antennam, malum, funesq; ratemq;

K 3

Quin

Quin etiam se caruleo velamine velant:
 Atq; improuiso vexant sub sole biremes:
 Nam color hic pelago est similis, celoq; sereno;
 Cernere nec puppim facile est procul alta secantem:
 Nec certum natet an abies, an sit maris vnda.
 Sint primum naues velis, & remige, & armis
 Instructæ: ut possint propellere puppibus hostem
 Instantem à tergo, aut infesto Marte ruentem.
 Ne dubita, raiibus cedet victoria nostris:
 Tu modo supplicibus supera Neptunia votis
 Numina, Nereidumq; choros: seu linqvis amata
 Littora; seu remeas seruata naue penates.
 Sed non Adriacum pelagus, non littora prado
 Inuadit: puppis tutum mare regia seruat
 Magnorum puppis Venetum: quæ sinibus omnes
 Arcet Carpathios armatis nauibus hostes.
 Autumno veniente, rubent dum poma, tenetq;
 Rhetica purpureos in aperto colle racemos;
 Et canis Erigones, & lux æstiuæ recessit:
 Carbasâ tunc tendant Zephyri; signa humida donec
 Consurgant Hyades calo, maris undâque fluctu
 Littoris extremas hiberno verberet oras.
 Vela sub Antunnum ventis dedit, orbe relicto
 Hesperio, Ligur egregia de stirpe Columbus:
 Armavit ternasque rates, & classe retexit
 Hac tempestate ignotum mortalibus orbem.
 Linquebant olim veteres sua littora nunquam,
 Nec liquidum currebat iter caua pinus aperto
 Aequore: sed patrios portus securo tenebat:
 Dum glacie frenaret hiems torpentia Rheni
 Flumina, montanosq; lacus, positasq; paludes
 Vallibus, & tegeret montes nix alta supremos.

Sed

Sed quis nunc rapidum Boream? turbatâque ponti
 Marmora? surgentisq; hiemem timet Orionis?
 Ah miseri, quos talis habet furor, ille carinam
 Impavidus subigit remis, sed pulsus ab Austro
 In scopulos, frustra auxilium, frustra in sua Diuos
 Vota vocat, madida moriens in fletus arena.
 Et qui non surgente Notos, quum Pleiâs inter
 Sidera conspicitur, vel quum maris æstuat æquor;
 Nauigat, aut motos horret sub marmore fluctus:
 10 Hunc Nauta ignaunumq; vocant, timidumq;, nec
 vnda
 Ionij maris assuetum, nec Syrtibus ullis.
 Nec te adeo moueant tot crebra pericula ponti,
 Nec madidus veniens Libycis de partibus Auster.
 15 Nam qui frondentes subter dia ocia siluas
 Pastor agit, vel qui ferro terram domat, aut qui
 Tot populos regit Aurora, vel Batice regna,
 Non mortem effugiunt. cunctis mortalibus horam
 Inuisam, fatiq; diem denunciat ore
 20 Terrifico diri coniunx saeuissima Ditis.
 Quin etiam in castris, & qui prima agmina ducunt,
 Quique acies cogunt extremas, sapius armis
 Conseruere manum, & suas videre phalanges:
 Non tamen occubere, nec ullis vulnera membris
 25 Accepere: suos sed quum rediere penates:
 Hos aliquis gladio incautos superauit acuto.
 Nec proferre solent instantia fata sorores
 Tergeminæ: quum summa dies, extremus & aui
 Terminus, horrendaq; necis meta ultima venit.
 30 Quid dicam? quum Nauta domum redit: ipse penates
 Sparsos cæde virum, primi sub tempora somni
 Inuenit, aut cernit iam cassos lumine fratres,

K 4

Amis.

Amissumq; patrem deslent, inopinâque nat;
 Funera moventes una cum matre sorores,
 Vicinâq; domus luctu miscentur amaro.
 Non letbo hos dormuit Mauros: non fœda profundi
 Tempestas merfit pelago, aut notus impiger egit
 In scopulos, turbôque ruens hos disspulit undis.
 Sed tamen ipse meis tu non terreberè dictis.
 Ars etenim secum fert commoda plurima vitæ:
 Annosam vagus atatem nam nauit a viuit;
 Nec longo languet morbo: licet vnda clientum
 Non adsit, dulcêsque epulas, atque aurea mensis
 Pocula non ponant virgata in veste ministri.
 Nec myrrham casia, atque apio Phœbeus lapis
 Misceat, & lapsum compeecat ad ossa dolorem.
 Nec sit, qui Danaum mensis fra bella remotis,
 Aduentumque canat Phrygiÿ ductoris ad oras
 Ausonia, aut casum deserta dicat Elise.
 Non rumpit placidos nautis cura anxia somnos.
 Illum non litui, non terror Martius urget:
 Non patrio aduentare procul de vertice tecti
 Prospicit armatas ad mœnia cara phalanges:
 Sed pelagi immensus tractus mœtatur: & vrbes
 Littoreas, portuq; videt: partemque peragrat
 Oceani, atque alio gentes sub Solcrepostas:
 Gaudet & inuentis Cancris sub sidere regnis.
 Fert & ad Ausonias, & regna Aegyptia merces,
 Quas Cuba, quas Cannibalum deuexit ab oris:
 Oraque, & ignotos habitus miratur, & arma
 Bellantum, & penitus diuersa animalia nostris
 Que lucibus pelagôque natant, quâq; abdita siluis
 Lustra colunt: & que volitant per inania celi.
 Saepè & ad Eoas gentes, & ad æquora, qua Sol

Occidit:

Occidit: aut Boreæ qua spirat flatus ab alto
 Vertice, & oppositum Libyæ desertur ad axem.
 Expiratque animam non gemmas inter, & auri
 Pondera: sed natos inter, & amata nepotum
 Pignora, amicorumq; manus tenet, improba donec
 Mors tacito pede subrepat, somnôque resoluat
 Aeterno annexos iam lassæ corporis artus.
 Sed si stellarum cursus seruabis, & auras,
 Et subter mare murmur aquæ pelagiq; fragorem
 In scopulis, & quum tendunt ad littora mergi,
 Non te deprendet turbo violentus in undis.
 Omnia qua dilectæ Telon tibi tempus, & atas
 Monstrabit, liquidum marmor si puppe tenebis.
 Tempora dum senior pelagi securâ referre
 Prosequitur, queis nauigio puer æquora possit
 Currere, quæ ve hiemem protendant sidera narrat,
 A dextra æcriÿ prospexit saxa Pelori:
 Et patrios longè montes. finemq; loquendi
 Ore dedit. sociÿ procuruæ puppis habenas
 Deflectunt, prorâque optata ad littora vertunt:
 Quum iam nox umbra terras, celumq; teneret.

NAVTICA VII.

25 Arge, Telefilla.

Alcimedè, Phrygiq; nurus Telefilla Mimantis,
 Et Siculi Teleontis amor iam nubilis Arge
 Tanarias iter ad fauces prope curua tenebant
 Littora, qua patrio surgunt de marmore templa
 Tenario sacrata Ioui, cui maximus aras
 Tingit odoratas nigranti tergo taurus.

K 5

Illa

*Ille ubi pro caris soluerunt debita vota
Coniugibus, quos Neptunus seruarat ab undis
Ionijs, secuere viam: qua littus amarus
Contingit pelagi nemoroso tramite fluctus.
Tunc Arge socias sic est affata silentes.*

*O comites, quas à teneris ego semper amavi,
Et quibus ipsa meos nudavi semper amores:
Me miseram tenet alter amor; animoq; recurſat
Cura recens; vruntq; graues precordia flamma.
Nam patrijs notus pastor Melibæus in oris,
Taygeti cui mille greges pascuntur in altis
Verticibus, totidemq; imis in vallibus agna:
Assiduis pascit precibus connubia nostra.
Hunc magne quum sacra Pali solennia ferrent
Pastores, templi ante fores mihi Nisa sedentem
Monstrauit forma egregium, & iuuenilibus annis,
Ipsaque ubi me Lycida tendentem ad pascua vidit,
Palluit; erubuitq; simul; comitesq; reliquit:
Et nos à tergo est per florea prata secutus.
Mecum erat Alcidence soror, & noua nupta Thoantis.
Quid dicam? miser ille dies, noctesque sub umbras
Vicini nemoris solus spatatur: & omnem
Oblitus pecoris curam, me obseruat euntem
Luce noua ad Coriti fontes; & nocte paternam
Ante domum veniente sedet. sic proxima nostris
Culminibus mihi nuper anus Lyrnesia dixit.
Nunc Teleon meus ignis abest, qui per vada ponti
Armatus Lyciæ pedites Orientis ad oras
Vexit; & in patriam rediturum rettulit Agmon,
Transierint concretæ gelu quum frigora brumæ.
Vos testes, quæ dona mihi pulcherrima dudum
Attulerit, quum Sidonijs remeasset ab oris.*

Quin

*Quin nostri memor extremo mihi munera misit
Læta mari, quæ Threicius puer attulit Hamon.
Sed tantum non dona mouent, quantum ipsa iugali
In thalamo moror, & dulci Teleontis amore.
Quid faceres Teleſilla? premunt hinc munera amâtis,
Atque amor, & cara toties promissa parentis.
Parte alia (ut verum fatear) Melibæus amari
Dignus & hic, cui multa soli sunt iugera: qui que
Me solam (ni fallor) amat: cui gratus in ore
Est color, intonsumq; caput: nec lumina leui
Fronte notant agreſtem animum: licet inter opaca
Taygeti iuga sit genitus, latâsque canendo
Inter oues primos florens expleuerit annos.
Tunc Teleſilla refert. TELES. Anima mihi carior Arge,
Quis Diuûm cuiuncq; velis te posse iugali
Connubio sociare vetat Theleonte relicto?
Exanimium huc pelagi turbata per aquora forſan
Fluctus habet, ventiq; truces morientia versant
Corpora per rapidos fluctus, percussaque fluctu
Littora; dum votis superos veneraris in acta,
Nec data sæpe tuæ sine te promissa parentis
Vlla mouent: tu sola etenim connubia firmas.
Ipsa ego quot mala sum noctes perpeſſa, diesq;
(Annus enim tum me bis senus ceperat Arge)
Ex quo sum nautæ tedas experta mariti.
Quis nescit? meus Hippocoon nunc tendit ad ortus,
Et modo ad occasum Solis, modo torquet ad oras
Cannibalum longas immensa per aquora cursus.
Quum verò in patriam redyt, naualia primus
Arma parat; reficitq; ratem; & languentia curat
Corpora: sed quum iam Zephyri leuis aura per aquor
Auditur, tranquilla tenet trabe marmoræ rimus.*

Semper

*Semper a. nat. sese surgenti opponere fluctu,
 Ignotosque maris gaudet penetrare recessus:
 Tantus amor pelagi. tunc me sine coniuge soles
 Aestiui, longaeq; hiemis sine coniuge noctes
 In tenebris mersam aspiciunt: nec fingere crinem;
 Caruleae licet, niueae inuisere palla
 Solennes Superum ritus, vel proxima nostro
 Templamari: miseram tantus grauis urget amaror.*

*Quin etiam mersasque rates, submersaque ponto
 Corpora saepe virum si quis nouus aduena narrat:
 Vel quoties caelo stridunt venti, aut mare ventis
 Tollitur, & gemitus pelagi lute insonat Euro,
 Ossa quatit toties gelidus tremor, ora que pallent
 Frigore, & assiduus membris sese implicat horror.*

*Quid prodest, si rara domum fert munera coniunx
 Occani deuecta sinu? qua concolor auro
 Sol oriens sese Eois atollit ab undis;
 Et varios memoret ritus, inuenta que nuper
 Tot maria, & nostris incognita sidera nautis.*

*Alcimedee dic cara comes (nam te quoque versat
 Sors eadem) dic, nonne tuus Chorineus Acarnan
 Et Phlegyas, pelagiq; minis assuetus Helenor,
 Et Tegeaus Eryx Libyae occubuere profundo?*

*Sed miseram dolor angit: habet nam pignora secum
 Hippocoon, maria alta docet qua currere, & alti
 Noscere signa poli, ventosque, & inhospita ponti
 Aequora, tranquillosque dies, hiemesque futuras.
 Quid tum? si patrias artes vorat unda retortis
 Vorticibus, natosque simul, nec pignora matri
 Flere licet, nec iam pelagi moritura sub undis
 Cernere, nec tumulo cineres decorare recenti.*

*Quare age, connubio inuenem coniunge volentem,
 Cui*

*Cui tot oliuiferi colles, tot pascuæ, totaque
 Taygeti iuga celsa greges, armenta que pascut.*

*Tu gelidos inter saltus, siluasq; soporem
 Sape leuem secura petes: nunc læta recumbes
 Coningis in gremio, viridi vel in ilicis umbra,
 Grammeoeve toro, vitreus qua findit in aquor
 Eurotas virides inter vaga flumina lauros.
 Ille suos lætus patrijs in saltibus ignes
 Nunc tenui stipula, dulci modo carmine ludet:
 Et circum vos paruus Atys, Melibœaque, & Aegle;
 Atque alij, quos saepe iuuat frondente sub umbra,
 Et calamis certare, & agresti dicere Musa,
 Astabunt, totosque dies per carmina condent.
 Impulit his animum dictis Telesilla labantem,
 Seuit & ardentes accensa in virgine curas.
 Illa alacris fert nota leues per littora gressus;
 Suspiransq; oculos ad summa cacumina torfit
 Taygeti, qua diues agris, pecudumq; boumq;
 Innumeras Melibœus oves pascebat in umbra.*

NAVTICA VIII.

Mygdon.

*Quv m noctis tenebrosa polo decederet umbra,
 Et maris infusa iam luce rubesceret aquor;
 Aeolius Theron haud læta fronte sedebat,
 Ausidus Adriacis nomen qua ponit in undis;
 Et magni interitum nauæ, casusq; dolebat,
 Quem ponto Notus obruerat, pelagiq; procellis
 Merserat; & madida extinctum proiecerat alga.
 Hic postquam tristes questus effudit ab alto*

Pectore,

Pectore; & est tumultum veteris complexus amici;
 Sic ait. Adriacum ad littus carissime Mygdon,
 Hoc tibi mœrentes nauta struxere sepulchrum,
 Et patrio de more rogum posuere gementes.
 Te positum procul à patria, dulcique tuorum
 Complexu, lacrymisq; pijs, nunc te tua coniunx
 Lysimache flet scissa comam, flet scissa capillum
 Nisa soror, Meropeque parens; & tristia ducunt
 Funera Tyrrheni prope marmora nota profundi;
 Incenduntq; graues vicina ad littora luctus.
 Tyrrhenusq; Liger, nec non Oenotrius Agmon
 Hetruscis misera modis tua funera mœrent:
 Dædalion vocat ipse tuos ad littora manes.
 Præterea hos tumido fractos Aquilone rudentes,
 Cumq; gubernaclo sauis erepta procellis
 Carbasæ, reliquias fractæ ratis Actius Orfes
 Funereas iacit in flammæ: mœstusq; recentem
 Ad tumultum mactat sacros Antæus honores:
 Extaque in æquoreas Alcanor porricit undas.
 Ipse Acamas spargit veteri vada salsa Lyæo:
 Thuræque dat Steropes cineri, & tua facta recenset.
 Alciones mœstæ, trepidique per æquora mergi,
 Et mistæ coruis fulicæ certissima cantu
 Signa dedere suo: luctus prædixit acerbos
 Hos mihi, dum queritur gemitu prope littora delphin:
 Et gratos olim cantus non curat auena.
 Sæpius & Triton media super æquora nocte
 Insonuit concha; Proteique armenta vicissim
 Nocturnos duxere choros: sonitumq; dedere
 Percussa ingentem magnis stridoribus vnda.
 Mirabar strepitum insolitum, scopulósque sonantes,
 Perfractasque simul pulsata per æquora voces.

Hic

Hic solus nos edocuit, quo numinarilym
 Sint pelagi placanda; truci quæ victima vento
 Conueniat, nigraque Hiemi, Zephyrisq; secundis.
 Cur vinclis antro frenet pater æolus Ausros,
 Et picea rapidas cum tempestate procellas.
 Quique ratem primus ventis, & linea vela
 Crediderit: remósque rudes, & nautica primus
 Arma rati addiderit, quis ve obseruarit Olympi
 Sidera; quum surgunt, vel quum sese æquore condunt.
 Quis referet post hæc, quæ noxia nubila ponto
 Immineant, vel signa oriens quæ mittat Orion?
 Quid ve ferat Sol exoriens, quem candida condunt
 Nubila: quid ve cadens rutilo denuntiet ore?
 Quis Nymphas post hæc pelagi canet: aut quis amores
 Tritonum cantu referet pater optime Mygdon?
 Te quoties cantante chori siluere natantum
 Nereidum; quotiesque tuo Neptunia cantu
 Numina pacatum pelagi plausere per æquor;
 Visaq; sunt toties dulcedine curua moueri
 Littora, seq; maris scopuli motare sub undis.
 Heu mortem inuisam; quot per loca proxima voces
 Effundo, totidem voces loca proxima reddunt:
 Et repetunt circum pulsa tua nomina valles.
 At tu mute iaces, sociósque, & amata relinquit
 Lintea, & assiduo volitantem remige puppim.
 Sed quoniam fecere tuos me cernere Mygdon
 Fata obitus, tantumq; tua me morte dolorem
 Concipere, ingenti tristis tua funera luctu
 Prosequor, atque tuos supremo munere manes.
 Hæc mœstus Theron pelagi memorabat ad undam,
 Mygdona dum condit tumulo prope littora ponti:
 Quæ celeri Adriacum cursu petit Ausfidus æquor.

NAV-

compensari
signa.

Periphas, Trasymenus, Acton.

QVA Diomedea tollunt se è rupibus arces,
 Gargani iuxta scopulos, quos verberat undis
 Adria; quum gelido Boreas volat asper ab axe,
 Adriaciq; petit leuibus placida equora pennis;
 Oenotrius Periphas, Ligur & Trasymenus, & Acton
 Illyricus nuper tumidis Aquilonibus acti
 Appulerant; quum tristis hiems currentia sistit
 Flumina; & aggeribus niueis iacet obruta tellus:
 Tunc hiemis memor hec puppi Trasymenus ab alta.
 TRA. Nos, inquit, miseros per tanta pericula nautas
 Ventosi maris vnda vehit: nunc equora granda
 Tundit; & aduersis nunc sunt pulsata procellis
 Littora; nosq; altis iactamur fluctibus: & nunc
 Impingunt fissas scopulis vaga flamina puppes.
 Et si forte tenet portus ratis acta per equor;
 Aut fractos Aquilone legunt per marmora contos;
 Aut validis infracta Notis caua vela, vel alto
 Gurgite, submersos comites in littore deslent
 Seruati nauta ex scopulis, pelagoq; tument.
 Tunc Periphas. FER I. Vasti haud equidẽ Trasymene
 Incertus maris esse vias; nec fidere quẽquam
 Possẽ salo: placidum ventis, & murmure rauco
 Stet licet; & nullc volitent super equora nubes.
 Sed si nauta notat cursus, ortusq; recentes
 Stellarum; ac cali morem, pelagoq; vicissim
 Murmura, spirantesq; Notos, aut cerula Phœbi
 Lumina, dum tremulo nitidum iubar equore tollit:
 Ille viam maris inuadet, tutusq; per alta

Acquora

Aequora vela dabit; puppẽq; in littore sistet
 Innocuam: sed nos quanto magis vnda reclamatione
 Ad littus; scuitq; fretis plangentibus Auster;
 Impauidi tanto magis equora mota tenemus;
 Sive hieme in media, seu quum Canis astifer alto
 Effulget calo, & rapidis premit equora flammis.
 Oceani tota Nautes notissimus vnda,
 Nam senior, sese pelagi non sepe periculis
 Iactatum, aut Borea memorat, dum noxia seruat
 10 Sidera, & errantes circum surgentia nubes
 Lumina siderei Solis; quæ signa licet sint
 Nota satis; nonnulla tamen memorare iuuabit.
 Nec minus astrorum seruabit nauita cursus,
 Quam bonus incuruo dum terram exercet aratro
 15 Agricola, & sulcis vites, atque ordea terra
 Committit; cantusq; auium non spernit, & ima
 Exultans in valle pecus: queis flamina, & imbres
 Prædicat: cratesq; domum, & iuga panda reducit;
 20 Desertit granda campis, atque impetus Austri.
 Ille mihi præcepta dabat pulcherrima Nautes.
 Imprimis Trasymene dies, duodenaque serua
 Sidera, perpetuo cali labentia cursu:
 Nanq; Hædi madidæq; Hyades se tempore condunt
 25 Autumni, quorum sunt noxia sidera ponto,
 Nimbosq; diem contristat sidere surgens
 Orion, nautasque simul, simul abdit a siluis
 Umbriferis stagna alta, simul quoq; & hispida turbat
 Monstra maris, placidq; tenetes marmora Nymphas:
 30 Pleiadas ortuq; solo prædicere certum est
 Indignas tempestates, & fulgura ponto.
 Hi celeres astrorum ignes se tempore Veris

L

Ostentant

Ostentant, atque Autumni se tempore condunt.
 Vere nouo redeunt iterum, quum Taurus Olympo
 Conspicitur; tepidumq; aperit mortalibus annum.
 Sol etiam quum se fessum perfundit amaris
 Fluctibus, & verso pelagi sub gurgite cursu
 Oceani se tollit aquis; si lumine puro
 Vestit humum, caliq; domos, Neptuniâque arua:
 Totus erit sine nube dies. si pallidus ora
 Exoritur; vel si picea se nube recondit;
 Vel nitido vultu geminos incluserit orbes:
 Aut pelago exorients tenui se lumine tollit;
 Aut radij inter se coeunt caligine, nubesq;
 Oppositas certant immissa erumpere luce:
 Tunc passim saliet grando per transtra, forôsque;
 Et tempestates Auster glomerabit aquosâs.
 Igneus at fulgor si lucida texerit ora;
 Frustra contemnent ventos vada salsa firentes.
 Namq; Aquilo fremitu assurgēs mare voluet, & undas
 Eriget ad cælum, reuolutâque per freta puppes
 In scopulos aget; aut violento in gurgite merget:
 Et ratis euerso fluitabunt fragmina ponto.
 Si rutila Solem nubes, quum mergitur alto,
 Circumstant; circumque citæ vaga lumina ludunt;
 Aut illum à tergo comitabitur aurea nubes:
 Expectent Nautæ & ephyros, & carbasa tendant.
 Ipsa etiam cælo exorients te luna docebit
 Tempore quo mare conueniat proscindere nautis:
 Nam sese tollit quum primum luna coruscis
 Cornibus, & late rubro nitet ore per altum
 Aethera; & incedit recto per inania cornu;
 Discordes magno consilient murmure venti.
 Si verò nebula nigro infuscatur amictu;

Postquam

Postquam se terno terris ostenderit ortu;
 Aut hanc tergemini nigranti nube coronat
 Circulus: aut tenui collustrat lampade noctem;
 Feruere conspicias Euro maria alta firentis:
 Et ratis infestos ruptis compagibus imbres
 Accipiet; breuibusq; vadis influcta recumbet:
 Nauta metu tumidis duplicabit vota sub undis.
 Lucida quin etiam ventos prædicere nautis
 Astra solent: quum pacato discurrere cælo;
 Ac veluti volitare atra sub nocte videntur.
 Sidera quum verò pallent: nec turbida lumen
 Sidereum nubes hebetat, nec luna corusco
 Lumine; sed fulgent veluti perfusa nitenti
 Lampade surgentis Phœbi: tunc maximus imber
 Nubibus effundet sese: pluniâque madescant
 Carbasa: & oppositas torrentia flumina moles
 Eumcent; secumq; auulsis stirpibus alnos
 In vada salsa trahent: rupis se fornice condent
 Pastores; mœstiq; gregem, atque armenta videbunt
 In mare turbatum ferri; nec ferre supremum
 Auxilium miseri poterunt. Si discolor Iris
 Apparet cælo, quam duplex occupat arcus;
 Nuntiat instantes pluias. Et si mare subter
 Auditur longe tacitus fragor; adsore ventos
 Admonet; & toto crepitabunt equore nimbi.
 Si cælo niuea (cœu lana vellera) nubes
 Sparguntur; vel condensa facta agmine montes
 Conscendunt, ruet Austrino de vertice largus
 Imber aqua undanti mistus: sed si iuga linguunt
 Alta, petuntq; cauas deuexo tramite valles,
 Procedent sine nube dies, sine turbine noctes.
 Quin etiâ Delphin scindens placida æquora rostro,

L 2

Obie-

Obiectansq; cauo rigidum sub gurgite dorsum,
 Nimbosos hac parte Notos vocat. Et sua signa
 Dant ponto aquorea volucres: nam marmora linquunt,
 Vicinumq; petunt littus, siccoque residunt
 Littore, & ingeminant querulas per littora voces;
 Quum mare misceri nubis, aut flamine norunt.

Tales sunt pelagi nantes super aquora mergi,
 Et cornix, coruiq; gemunt quum marmora propter.
 Quin fulica expectat pennis bipatentibus imbres,
 Aut tardo incedit gressu ceu tristis arena:

Et fragor, & murmur resonant nigra aquora subter.
 Sunt etiam paruae Alcyones, quas cerula signis
 Pluma notat rutilis, niueoque aspersa colore:

Hæ duro captant pisces super aquora rostro,
 Letiferamque famem pellunt; & tempore brumæ
 Suspendunt pelago (visu mirabile) nidos:

Dumq; fouent natos, ponto non ingrui Austri,
 Non pluuia, maris unda silet, ceu mitis in alta
 Abdita valle palus: sed maximus imminet imber,
 Quum pandunt geminas in apricis cautibus alas:
 Aut mistæ fulicis ad amœni fluminis undam
 Assiduo veteres renouant clamore dolores.

Tu verò memor hæc imis Traſymene reponas
 Sensibus, ipse Thetin quoties tentare biremi
 Puppe paras, tumidiq; maris te offerre periclis.

Quin etiam post pulsam hiemem solennia Diuis
 Sacra refer, quibus est vasti gens credita ponti.

Lydius hæc Periphas caro memorabat alumno,
 Dum pelago sæuret hiems, atq; aspera grando,
 Nec sese rapidis auderent credere ventis.

Teuthras.

5 HANC etiam mihi Nereides concedite partem,
 Quæ colitis mare purpureum, & regna humida Nerei.
 Seu vos Carpathius diuino carmine vates
 Detinet; & Diuum venientia fata recludit:

Seu vos per freta farsa choros agitatis ad amnem
 10 Oceani; quum Vere nouo fert cerula gressum
 Oceani maris in thalamos Neptunia coniunx:

Et pelagi Nymphas, & amatam Dorida matrem
 Inuisit sub casum hiemis: postquam aquora nautis
 Dant venti tranquilla, furit neq; nigra profundo

15 Tempestas: sed tutus arat trabe nauita pontum.

Vos & adeste simul pelagi squamosa propago
 Numina, dum deflet Teuthras Cretæus amores
 Amissos, & nauigio freta cerula verrit.

Ducebant noctem iam sidera: plenaque Phœbo

20 Luna venidenti terras vestibat amictu:
 Claraque nox passim radianti luce rubebat,
 Ceu primo sub Sole dies: quum dulcia Teuthras
 Inuitus liquit dilecta littora Cretæ,
 Et vectus rate Cannibalum tendebat ad oras.

25 Ille dolens, curaque animum labefactus inani,
 Accipit haud oculis noctem: sed mæstus acerbo
 Discessu, celeriq; fuga, se torquet amaris
 Questibus, & lacrymans mortem iam pallidus orat.

Mox ait. TEV. Heu qui me primis malus error ab
 30 Abstulit, & tenebris merſit stagnantis Auerni, (annis
 En velut exul agam, noctesque, diesq; per aquor:
 Nec reducem patria ulterius me Creta videbis:

Hæc mihi iam mentem eripuit dolor: & mea turgent
 Lumina iam fletu: virêsq; in corpore torpent,
 Atque anima inuálidos artus iam laffa relinquit.
 Heu quanto magis illius nunc torquor igne,
 Me tanto magis in lacrymas iubet ire Cupido.
 Quid mirum: magis ardet amans, quum littus amatû
 Deserit, atque nouas inuisere cogitur vrbes.
 Ab quantum illa fuit crudelis, & improba, quum me
 Deseruit, miserôsque fequi Stimiconis amores
 Aufa fuit, cui nulla domus, cui nulla fupersunt
 Pafua, non vlla pecudes, fed pascit Aminta
 Armenta ad ripas, qua fpuuens errat Oaxes:
 Cuique color niger eſt, triftisq; aspectus, & illam
 Detinet in fignem facie: cui mollia colla
 Sunt niueis puro candore equanda liguſtris.
 Et licet ille rudi confifus arundine, valles,
 Idaumq; nemus refonet; tamen illa canentem
 Miratur, tollitq; rudes fuper athera cantus.
 Ille meis fruitur donis, & dulcia mifcet
 Oscula fecurus recubans: non amplius illa
 Me tenet in gremio, fed me, & mea munera tenuit.
 Heu qui te miferande furor consumit, & omnem
 Abſtulit heu mifero mentem, exanimûmq; relinquit.
 O felix, quem fol oriens proſpectat euntem.
 Cum greges in herboſos saltus, dum cantat amores
 Naiadum, pascitq; greges, & latus amantis
 Colloquio fuperis non inuidet: at petit amnem
 Oceani, nam menſo quum iam defeffus Olympo,
 Flum proſpectat redeuntem in dulcia tecta.
 Mane nouo vocat in filuas: fed me tenet equor,
 Sine calore graui premitur, feu frigore tellus.
 Ab ſaltem ad patrias mea corpora naufraga ſedes
 Vnda

Vnda uebat, Leuca alta domus qua ſpectat in vndas,
 Me forſan gremio accipiet miferata iacentem:
 Nec roſeis parcetque genis, tenuique capillo:
 Et lacrymas dabit interdum, dabit ofcula rurfus;
 Et lecto arſurum miſero mæſtiſſima ponet,
 Et forſan tumultum ſtatuet, plenâque rubenti
 Flore manu cineres ſparget: non illa ſub alto
 Corde gerit rigidos ſilices, non efferat Tigris
 Hanc genuit: qua ceruleus decurrit Araxes,
 Et maris Hircani rapido pede fertur in vndas.
 Quid mirum? ſi me incautum, primâque iuuenta
 Vicit amor: qui ſape Iouem, & celeftia vicit
 Numina, ceruleôsque Deos, volucresq; ſerasq;
 Imperio nam regna tenet, quacunq; vagus Sol
 Aſpicit, & tacitis accendit agreſtia curis
 Armenta, indomitâque coquit corda aſpera flamma.
 Indignans ſecum aſſuetas auertitur umbras,
 Fluminâque, & lenes ſomnos, & pafua taurus
 Errantem quærens alta in conualle iuuentam,
 Inuentâque dies totos ſine gramine ducit,
 Atque illam ſequitur, quoquo veſtigia ponit:
 Bellâque ſape mouet cara pro coniuge, & armos
 Durat ad horribiles pugnas: nec vulnera vitat.
 Et pelagi fera monſtra incunt pro coniuge pugnas,
 Aequoreos ſubter curſus; vitamq; relinquunt
 Fluctibus in medijs: nam ſape ego mortua vidi
 Corpora per placidos pelagi fluitantia tractus
 Vere nouo, quum ſeuit Amor, cogitque natantum
 Omne genus ruere in furias, ignemq; ſub altis
 Aequoribus: ſed quis tua tela emiſſa Cupido
 (Queis mortale genus crudeli interficis ictu.)
 Detorquere poteſt, & ſe defendere ab ictu?

*Ab demens, ubi sum? suprema ne fata propinquanti?
 Non ita: namque iterum repetam Gortynia rura:
 Artemq₃, remosq₂ tibi Neptune reponam:
 Ideosq₃ petam saltus, ubi candida Leuce
 Lustra per, aut per aperta feras fugat aequora cursu:
 Aut lepores, iuga summa leues, patriosq₃ per agros
 Insequar, & parto donabo munere Leucen:
 Atque ibi iam venator apros venabor, & altis
 Suspendam ilicibus victor capita hirta ferarum,
 Illa meos alta aspiciet de rupe labores.
 Quid dicam? fors an nostri miserebitur ultro:
 Vel poterit fors an precibus mescere nostris.
 Quid tum? si capta est Siculi Stimiconis amore?
 Ipse amor instabiles animos dat amantibus, illosq₃
 Acribus inuoluit flammis: nunc subdita soluit
 Pectora, nunc reuocat veteres in pectora curas.
 Dum Venus insano Martis flagraret amore,
 Optatos Mars saepe toros, & amata reusit
 Hospitia: at postquam venantem vidit Adonin
 In siluis Venus ipsa, alios iam percipit ignes:
 Inuisumq₃ abolere cupit de pectore Martem.
 Successit noua cura Deae: Mars turbidus altas
 Strymonis incoluit ripas, Rhodopeiaque arua.
 Interdum Phrygij Anchisa non immemor Idam
 Incolit alma Venus, molliq₃ in gramine dulcem,
 Inter & amplexus ducit malefana soporem:
 Quin etiam Phœbi soror Endymione relicto
 Pana fouet dulci amplexu: mox Pana relinquit,
 Et gremio Endymiona fouet miserata dolentem.
 Tunc Teuthras, qua ventus agit per carula
 puppim.
 Tendit iter: legit illa sinus interrita Crete:*

Monstrat

*Monstrat enim Thetis alma viam, Panopeaq₃ furtim,
 Impulit errantem pelago, portuq₃ locauit.*

A D I O A N N E M F R A N -
 C I S C V M G A M B A R A M, BRV -
 nori F. qui postea cooptatus fuit in numerum
 Cardinalium à Pio IIII. Pont. Max.

LAURENTII GAMBARAE CARMEN.

A D g r a t a s o l i m s e d e s, q u a d i u i d i t u r b e m
 Romuleam, septemq₃ vetus terit Albulæ colles,
 Franciscæ; has tristes lacrymoso carmine curas
 Solabar: (non ipse tui tamen immemor, inter
 15 Euerusq₃ domos, horrentiaq₃ arma, tubasq₃)
 Dum colis antiquam Troiani Antenoris urbem;
 Et vigil euoluisti sacrata volumina legum.
 Quid facerè? paupor intus erat non paruum in urbe;
 Et foris intrepidus quem fortis Iberia misit
 20 Miles erat, pictisq₃ potens Germanus in armis,
 Et Calaber confusus equo Romana tenebat
 Oppida, & umbrosum Fabarum Tiburtiaq₃ arua.
 Ad Cremeram, Ciminiq₃ lacum, Tiberinaq₃ circum-
 Ostia; perque vias prado securus agebat
 25 Ingentes pradas, vel quum pater Heliadum Sol
 Mane rubet, vel quum surgentia deserit astra,
 Et maria, & tellus tenebris umbrantur obortis.
 Amissis pastor gregibus se mæstus ad urbem
 Contulerat: captosq₃ boues lugebat arator:
 30 Et lentus, tristisq₃ cauo sub colle latebat;
 Tarpeia qua se tollunt saxa aspera rupis.
 Aeneada, nec non lecta cum plebe Senator

L 5

Roma-

Romanus, millesque tulit quem celsa Pyrene,
 Quisq; bibunt latices Clitumni, & curua Metauri
 Flumina, seruabant armis tecta alta Quirini.
 Induerat desuetus senex vetus arma, forumq;
 Liquerat: & populi tabularia clausa silebant.

Ad muros trepidus primo sub sole Sacerdos
 Tendebat; valloque urbem munibat, & alto
 Aggere: nec nisi nocte domum redeunte, redibat.
 Et matrum chorus, & sacra per templa ministræ
 Thure vaporabant aras: precibusq; vocabant
 Aeternum cali Regem: ne liqueret urbem
 Inter tot rerum discrimina, totq; labores.

Tu vero, dum nos, valida ceu compede, vincitos
 Roma tenet; nec lege licet prohibente reuerti
 In patriam; lege quæ cecinit mea musa sub antris,
 Oceani visura Deas, atque hispida monstra,
 Regnaq; Neptuni; collumq; ornata rubenti
 Coralio, leuiq; comas adamante reuincta
 Miratur positas subter freta cerula sedes,
 Totq; inclusa cauis ingentia flumina saxi:
 Cui late assurgunt Nereides, & chorus omnis
 Tritonum, Phorcique Deam comitantur, & una
 Deducunt mediam per regna incognita viuis.

Sed pelagi dum gaudet aquis, oblita sorores
 Aonias Phæbiumque patrem, & loca nota Camæni
 Errantesque canit diuersa per equora nautas,
 Ante alias hoc ausa; tuo sub numine vatem
 Me tege, dum Mauors sumptis clypeo increpat armis;
 Et seuit Bellona solo Laurente, timorq;
 Ingeminat, nec longe absunt à mœnibus hostes.

F I N I S.

A P P R O B A T I O.

Carmina hæc imprimi poterunt; quia nihil aliud
 tractant quàm laudes quorūdam illustrium viro-
 rum, hortorum, & fontium. A Etum Bruxellæ hac
 23. Augusti.

Metsius.

SVMMA PRIVILEGIORVM.

REGIS priuilegijs cautum est, ne quis citra voluntatem Christophori Plantini imprimat, aut alicubi impressum importet, venalemve habeat librum, cui titulus est, *Laurentij Gambare Brixiani Poëmata*, à die impressionis absolutæ intra quinque annos. Qui secus faxit, tum confiscatione librorum ipsorum, tum pœna, fisco regio exoluenda multabitur: vt latius in Regijs diplomatis expressum est, datis Bruxellæ in Cõsilio priuato, II. Septemb. Anno M. D. L X I X.

Signat.

De Langhe.

In Cõsilio verò Brabantix xx. die eiusdẽ mensis.

Signat.

J. de Langhe.

MAXIMILIANI II. Romanorum Imperatoris semper Augusti, publico edicto cautum & sancitum est, ne quis cuiuscunq; status, gradus, ordinis, aut conditionis fuerit, quacunq; sacri Romani imperij, & ditionis eius fines patent, quacunq; probatorum auctoriũ opera, quotquot vel hæctenus nondum impressa, vel ab alijs quidem impressa, nouis autem deinceps scholijs, annotationibus aut commentarijs aucta & illustrata, Christophorus Plantinus ciuis & typographus Antuerpiensis primus typis procuderit, intra proximum sexenniu à prima cuiusq; operis aut voluminis editione, vlllo pacto eiusdem vel diuersi characteris forma excudat, aut excusa ab alijs, intra eiusdem Maximilianĩ & Imperij fines vendenda importet, seu quouis modo distrahatur manifestè vel occultè, sub pœna decem Marcharũ auri puri, quarũ dimidia fisco Imperiali fraudis vindici, residua verò pars prenominato Plantino cedat, præter librorũ ad imitationem impressorum amissionem, quos idem Plantinus vbicunq; locorum nactus fuerit, per se, vel suos, aduimento Magistratus loci, vel citra, propria auctoritate sibi vindicare, inq; suam potestatem redigere poterit. In cuius rei fidem ipsi Edicto manu subscripsit, & sigillum apponi iussit Casarea Maiestas. Datũ in ciuitate Vienna Austria, die vigesima prima mensis Februarij, Anno Domini M. D. L X V. Subsign.

Maximilianus.

Ad mandatum sacre Cas. M. proprium,
Haller.